

ORTAÖĞRETİM

Güzel Sanatlar Lisesi

ÇALGI EĞİTİMİ

KEMAN

DERS KİTABI

9

Yazarlar

Yrd. Doç. Dr. Mehmet AKPINAR

Hale ÇETİNKAYA

Pelin AĞCAKAYA

DEVLET KİTAPLARI

İKİNCİ BASKI

....., 2019

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI .....: 6514
YARDIMCI VE KAYNAK KİTAPLAR DİZİSİ.....: 866

Her hakkı saklıdır ve Milli Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metni ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz

HAZIRLAYANLAR

Editör

Yrd. Doç. Dr. Mehmet AKPINAR

Dil Uzmanı

Anıl DEVGİ

Program Geliştirme Uzmanı

Ali KAYA

Ölçme Ve Değerlendirme Uzmanı

Aydemir KELEŞ

Rehberlik ve Gelişim Uzmanı

Özlem TEKİN

Görsel Tasarım Uzmanı

Ayça ŞAHİN

Grafik Tasarım Uzmanı

Cem ŞAHİN

Nota Yazımı

Esin AZAZİ - Ali Ayhan TÜLEK

ISBN 978-975-11-4371-6

Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 21.07.2017 gün ve 11084974 sayılı yazısı ile eğitim aracı olarak kabul edilmiş, Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğünün ..... gün ve ..... sayılı yazısı ile ikinci defa ..... adet basılmıştır.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

GENÇLİĞE HİTABE

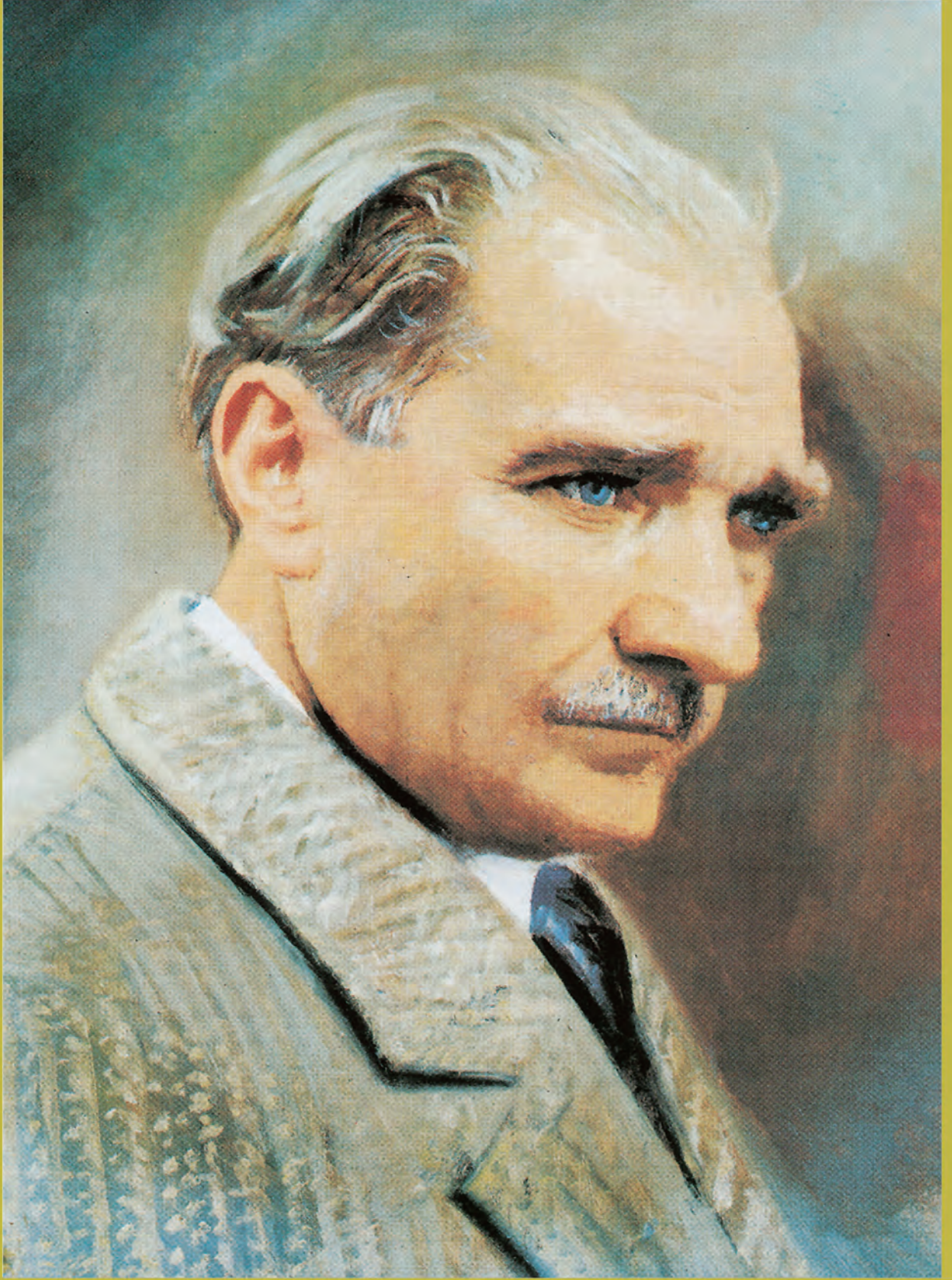
Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaid bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İSTİKLÂL MARŞI (*)

Söz: Mehmet Akif ERSOY
Müzik: Osman Zeki ÜNGÖR

Moderato

mf

(1) Kork ma sön mez bu şa fak lar da yü zen — al san
(2) Çat ma kur ban o la yım çeh re ni ey naz lı hi

cak Sön me den yur du mun üs tün de tü ten en son o cak O
lâl Kah ra man ır kı ma bir gül ne bu şid det bu ce lâl Sa

be nim — mil le ti min yıl dı zı dır par la ya cak O be
na ol — maz dö kü len kan la rı mız son ra he lâl Hak kı

nim dir o be nim mil le ti min dir an cak
dır Hak k'a ta pan mil le ti min is tik lâl

(*) İstiklâl Marşı'nın birinci sözlerini söylerken virgül (,) , ikinci sözlerini söylerken ise yıldız (*) işaretlerinin bulunduğu yerlerde nefes alınız.

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE

KEMAN ÇALMANIN TEMEL UNSURLARI

1. Keman ve Yayın Fiziksel Özellikleri	14
A. Kemanın Öğeleri	16
B. Yayın Öğeleri	17
C. Kemanın ve Yayın Bakımı, Korunması	18
D. Keman ve Yay Seçimi	19
2. Keman Çalmada Temel Duruş ve Tutuş	19
A. Keman Çalmada Doğru ve Düzgün Bir Duruşun Önemi	19
B. Kemanın Doğru Tutulması	21
C. Yayın Doğru Tutulması	22
3. Keman Çalmada Sağ ve Sol Elin Konumu	24
A. Sol Elin Keman Sapındaki ve Tuşedeki Konumu ve Durumu	24
B. Sağ Elin Yayda ve Yayın Teller Üzerindeki Konumu ve Durumu	24
C. Yayın Teller Üzerinde Konumlandırılması	25
4. Yayın Teller Üzerindeki Kullanımı ve Yay Şekilleri	26
A. Yay Tel Üzerinde Eşiğe Paralel Biçimde Çekme ve İtme	26
B. Kemanda Nitelikli Ses Üretme	29
C. Yayın Bölümleri ve Yayın Bütünü	32

2. ÜNİTE

KEMAN ÇALMADA KONUMLAR

1. Kemanda Birinci Konum	48
A. Birinci Konumda La Telinde Dört Sesi Kapsayan Çalışmalar	50
B. Birinci Konumda Re Telinde Dört Sesi Kapsayan Çalışmalar	56
C. Birinci Konumda Mi Telinde Dört Sesi Kapsayan Çalışmalar	59
D. Birinci Konumda Sol Telinde Dört Sesi Kapsayan Çalışmalar	62

3. ÜNİTE

KEMAN ÇALMADA TEMEL YAY TEKNİKLERİ

1. Kemanda Legato ve Detaşe Çalma Teknikleri	72
A. Legato (Bağlı) Tekniğin Genel Özellikleri	72
B. Etüt ve Eserleri Legato Yay Tekniğine Uygun Çalma	73
C. Detaşe (Bağısız) Tekniğin Genel Özellikleri	87
D. Etüt ve Eserleri Detaşe Yay Tekniğine Uygun Çalma	90

1. Sol Majör Tonunda Dizi, Etüt ve Eserler	98
A. Sol Majör Tonunda Dizi	98
B. Sol Majör Tonunda Etüt ve Eserler	100
2. Mi Minör Tonunda Dizi, Etüt ve Eserler	104
A. Mi Minör Tonunda Dizi	104
B. Mi Minör Tonunda Etüt ve Eserler	105
3. Rast Makamında Dizi, Etüt ve Eserler	109
A. Rast Makamı	109
B. Rast Makamında Etüt ve Eserler	111
4. Re Majör Tonunda Dizi, Etüt ve Eserler	120
A. Re Majör Tonunda Dizi	120
B. Re Majör Tonunda Etüt ve Eserler	121
5. Si Minör Tonunda Dizi, Etüt ve Eserler	125
A. Si Minör Tonunda Dizi	125
B. Si Minör Tonunda Etütler ve Eserler	127
6. La Majör Tonunda Dizi, Etüt ve Eserler	130
A. La Majör Tonunda Dizi	130
B. La Majör Tonunda Etüt ve Eserler	131
7. Fa Diyez Minör Tonunda Dizi, Etüt ve Eserler	134
A. Fa Diyez Minör Tonunda Dizi	134
B. Fa Diyez Minör Tonunda Etüt ve Eserler	135
8. Hüseyni Makamında Dizi, Etüt ve Eserler	137
A. Hüseyni Makamı	137
B. Hüseyni Makamında Etüt ve Eserler	139
9. Fa Majör Tonunda Dizi, Etüt ve Eserler	144
A. Fa Majör Tonunda Dizi	144
B. Fa Majör Tonunda Etüt ve Eserler	145
10. Re Minör Tonunda Dizi, Etüt ve Eserler	148
A. Re Minör Tonunda Dizi	148
B. Re Minör Tonunda Etüt ve Eserler	149

11. Do Majör Tonunda Dizi, Etüt ve Eserler 153

- A. Do Majör Tonunda Dizi 153
B. Do Majör Tonunda Etüt ve Eserler 154

12. La Minör Tonunda Dizi, Etüt ve Eserler 158

- A. La Minör Tonunda Dizi 158
B. La Minör Tonunda Etüt ve Eserler 160

5. ÜNİTE BİRİNCİ KONUMDA UYGULAMA DAĞARCIĞI

1. Tonal ve Makamsal Dağar 170

- A. Birinci Konumda Etütler 170
B. Birinci Konumda Eserler 172

EKLER 203

SÖZLÜK 207

KAYNAKÇA 209

KİTABIN TANITIMI

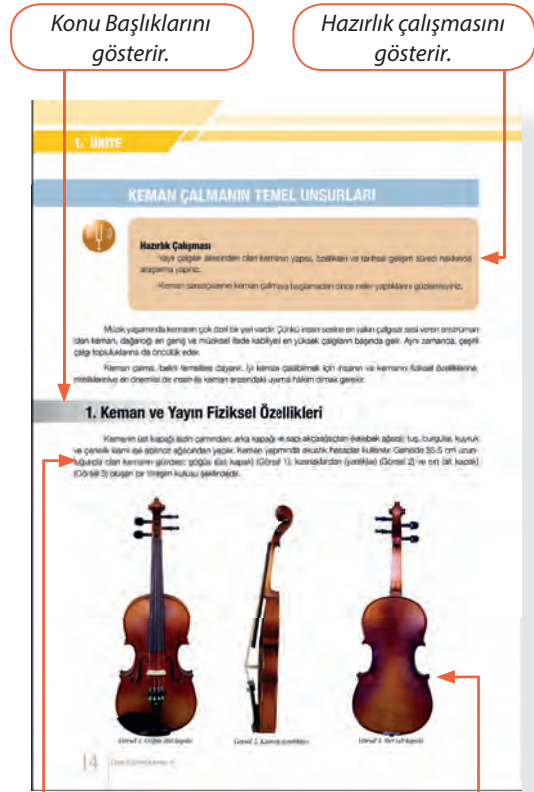

Ünite numarasını gösterir.

Ünite adını gösterir.

Ünite kapaklarını gösterir.

Sayfa numarasını gösterir.

Konu Başlıklarını gösterir.

Hazırık çalışmasını gösterir.

Konu anlatımlarını gösterir.

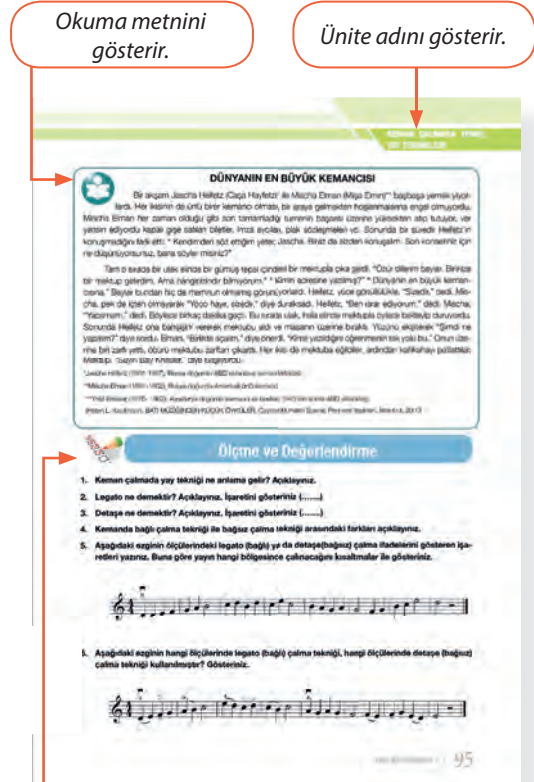
Görselleri gösterir.

Uyarı alanını gösterir.

Etkinlik alanını gösterir.

Bilgi notunu gösterir.

Okuma metnini gösterir.

Ünite adını gösterir.

Ölçme değerlendirme alanını gösterir.

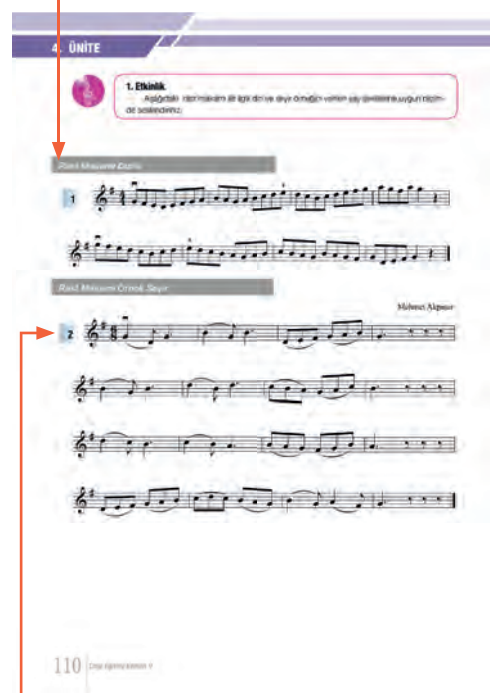
KİTABIN TANITIMI

Ünitelere ait konu alt başlıklarını gösterir.

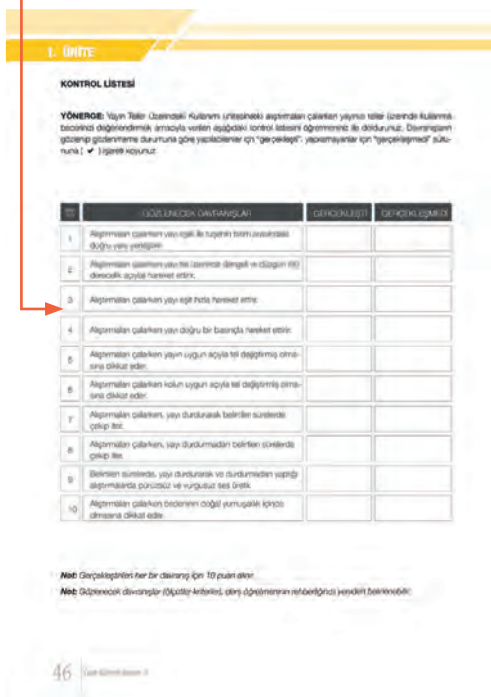
Piyano eşlikerini gösterir.

Makam dizi başlıklarını gösterir.

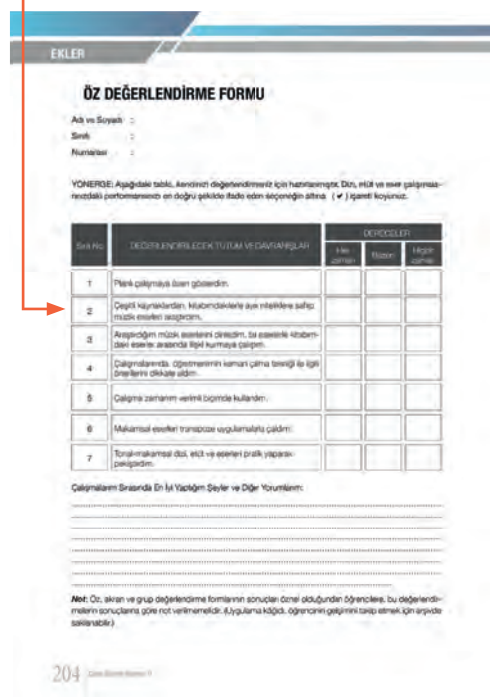

Etkinliğe ait alıştırmaya, dizi, etüt ve eser numaralarını gösterir

Kontrol listesini formunu gösterir.

Değerlendirme formlarını gösterir.

1 ÜNİTE

KEMAN ÇALMANIN TEMEL UNSURLARI

KEMAN ÇALMANIN TEMEL UNSURLARI

Hazırlık Çalışması

Yaylı çalgılar ailesinden olan kemanın yapısı, özellikleri ve tarihsel gelişim süreci hakkında araştırma yapınız.

Keman sanatçılarının keman çalmaya başlamadan önce neler yaptıklarını gözlemleyiniz.

Müzik yaşamında kemanın çok özel bir yeri vardır. Çünkü insan sesine en yakın çalgısal sesi veren enstrüman olan keman, dağarcığı en geniş ve müziksel ifade kabiliyeti en yüksek çalgıların başında gelir. Aynı zamanda, çeşitli çalgı topluluklarına da öncülük eder.

Keman çalma, belirli temellere dayanır. İyi keman çalabilmek için insanın ve kemanın fiziksel özelliklerine, niteliklerine ve en önemlisi de insan ile keman arasındaki uyuma hâkim olmak gerekir.

1. Keman ve Yayın Fiziksel Özellikleri

Kemanın üst kapağı ladin çamından; arka kapağı ve sapı akçaağaçtan (kelebek ağacı); tuş, burgular, kuyruk ve çenelik kısmı ise abanoz ağacından yapılır. Keman yapımında akustik hesaplar kullanılır. Genelde 35,5 cm uzunluğunda olan kemanın gövdesi; göğüs [üst kapak (Görsel 1)], kasnak [yanlık (Görsel 2)] ve sırt [alt kapak (Görsel 3)] bölümlerinden oluşan bir titreşim kutusu şeklindedir.

Görsel 1. Göğüs (üst kapak)

Görsel 2. Kasnak (yanlıklar)

Görsel 3. Sırt (alt kapak)

Gövdenin üst tarafında, akort kulakları boşluğunu içeren ve salyangoz olarak tamamlanan bir sap vardır. Sapın üstünde, gövdenin ortasına doğru uzanan tuş bulunur. Burgulardan çıkan sol, re, la, mi telleri, önce tuşun başındaki oluklu bir parçacıktan yani baş eşikten geçerek köprüye varır. Köprüden itibaren yaklaşık 11-12 mm aralıklarla kuyruğa uzanan teller, ya akort için kuyruğa takılan fikste ya da doğrudan tellerin geçirildiği kuyruk deliklerinde son bulur. Tellerin bağlandığı kuyruk ise ucundaki iki delikten geçen bağlantı ile alt eşğin üstünden kuyruk düğmesine bağlanır. Kuyruk düğmesi, arka kasmağın ortasında; çenelik ise kuyruğun sol yanında bulunur.

Görsel 4. Yay (arşe)

Yay (arşe) (Görsel 4), topuk bölümünden uç bölümüne kadar uzanan kıl gerili çubuğun adıdır. Kılar, vida, uç, sarma (tutak), yüzük ve topuktan oluşan kısma “yay çubuk” adı verilir. Özgün yay çubuğu yapımında fermanbuk, pelesenk ve gül ağacı kullanılmakla birlikte günümüzde, daha ucuza mal edilen karbonfiber malzemelerle de yay çubuğu üretimi yapılmaktadır. Benzer bir durum, yaya takılan kıllar konusunda da söz konusudur. Atın kuyruğundaki kıllardan üretilen malzemeye ulaşmak pahalı olduğundan sentetik malzeme kullanılarak üretilen kıllar daha fazla rağbet görmektedir.

Topuk (ökçe), yayın -üzerine sağ el parmaklarının yerleştirildiği- tutulacak bölümüdür. Uç bölüm; yayın, topuk bölümüne göre daha ince ve hafif olan kısmıdır. Yayın tutak ve yüzük bölümü; çalgının kolay kavranmasını, işaret parmağı ile orta parmağın daha etkin kullanılmasını ve kontrol edilebilmesini sağlar. Yay kılının gerginliği ise topukta kullanılan vida aracılığı ile ayarlanır.

Atatürk diyor ki;

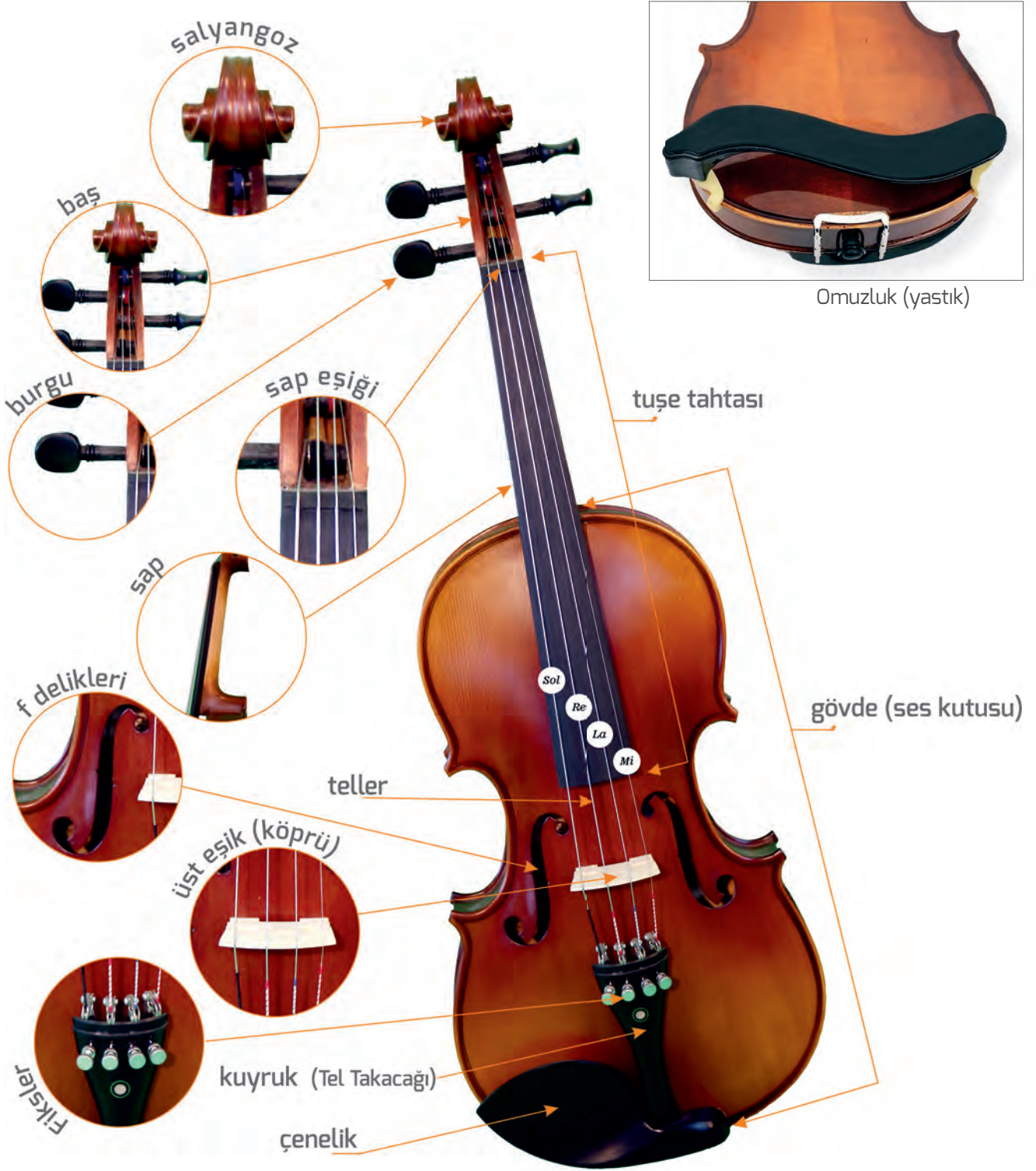
- “Yaşamda en gerçek yol gösterici bilimdir.”
- “Sanatsız kalan bir ulusun yaşam damarlarından biri kopmuş demektir.”
- “Sanattan yoksun bir ulus tam bir yaşama sahip olamaz.”
- “Sanat yapmayan bir ulusun ilerleme yolunda yeri yoktur.”
- “Bir ulus sanata önem vermedikçe büyük bir yıkıma mahkumdur.”
- “Türk ulusunun tarihi bir niteliği de güzel sanatları sevmek ve onda yükselmektir.”
- “Bunun içindir ki ulusumuzun güzel sanatlara olan sevgisi sürekli olarak ve her türlü araç ve tedbirle besleyerek geliştirmek ulusal ülkümüzdür.”

1923'te kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin önderi Atatürk, sanata verdiği önemi Meclis'in açılışındaki söylevinin müziğe ayrılan bölümünde açıkça dile getirmiştir (1934). “Bir ulusun yeni değişikliğine ölçü, musikide değişikliği alabilmesi, kavrayabilmesidir.” “Ulusal; ince duyguları, düşünceleri anlatan; yüksek değişleri, söyleyişleri toplamak, onları bir an önce, modern müzik kurallarına göre işlemek gerektir. Ancak bu düzeyde Türk ulusal müziği yükselip, evrensel müzikte yerini alabilir.” Atatürk'ün bu sözlerinden sonra aynı yıl, bestecilerin ve usta müzisyenlerin yetiştirilmesi ve devletçe korunması müzik alanında alınan kararlar arasında yer almıştır. Bu kararın uygulanması 1940'lı yıllarda da sürmüş, yetenekli çocukların eğitimlerine devlet desteği verilerek yurt dışında eğitim görmelerine olanak sağlanmıştır. Keman sanatçımız Suna KAN da bu sanatçılarımızdan birisidir.

Yazar tarafından derlenmiştir.

A. Kemanın Öğeleri

Kemanın başlıca öğeleri; baş, salyangoz, burgu kutusu ve burgular, sap eşiği, sap, tuşe tahtası, teller, gövde (ses kutusu) f delikleri, üst eşik (köprü), fiksler (madeni burgular), kuyruk (tel takacağı), düğme, çenelik ve omuzluk-tur (Görsel 5).

Görsel 5. Kemanın Öğeleri

Baş: Burguluk, burgular ve salyangozun bulunduğu bölümdür.

Salyangoz: Burguların takıldığı bölümün en ucunda yer alan ve şekli salyangozu andıran kısımdır.

Burgu Kutusu ve Burgular: Tellerin takılmasını ve kemanın akort edilmesini sağlayan öğelerin bulunduğu kısımdır.

Sap Eşiği: Baş ile sapın birleştiği bölümdeki eşıktir.

Sap: Üzerinde tuşe bulunan, gövdeye tutturulmuş parçadır.

Tuşe Tahtası: Parmakların tellere basmasına olanak sağlayan, genellikle abanozdan yapılmış bölümdür.

Teller: Kemanın başlıca bölümlerindedir. Kalından inceye doğru *sol-re-la-mi* telleri olarak adlandırılır.

Gövde (Ses Kutusu): Kemanda üretilen sesi dışarı vermeye yarayan ana gövdedir. *Yanlıklar, bas balkon* ve *can direği* de bu bölümde yer alır.

f delikleri: İçte oluşan tınının, can direği ve ses tahtası vasıtasıyla dışarı verilmesini sağlayan kısımdır. Göğsün üzerindeki ses eşiğinin iki yanında bulunur.

Üst Eşik (Köprü): Telleri yükselten ve tellerin düzgün bir şekilde sapa ulaşmasını sağlayan köprüdür.

Fiksler (Madeni Burgular): Kolay akort yapmak için kuyruk üzerine takılan madeni burgudur.

Kuyruk (Tel Takacağı): Ses eşiğinin ardında bulunan telleri tutturmaya yarayan araçtır ve ucundaki iki delikten (kiriş) geçen bağırsak ile *kuyruk düğmesine* bağlanır. Bu düğme, kuyruğun gövdeye tutturulması görevini üstlenmiştir.

Çenelik: Kemanın çeneyle kolay ve rahat bir biçimde tutulup kavranmasını sağlayan bölümdür.

Omuzluk (Yastık): Kemanın omuz önüne uygun biçimde yerleştirilmesi ve tutuşunun kolaylaştırılması amacıyla kullanılan gereçtir.

B. Yayın Öğeleri

Yayın öğeleri; uç, kıllar, çubuk, orta, sarma, ökçe, başparmaklık, burgudur (Görsel 6).

Uç: Yayın incelen yerinin bitiminde bulunan, kılların bağlandığı bölümdür.

Kıllar: Atkuyruğundan ya da sentetik malzemelerden imal edilen ve tellere sürtülerek ses üreten parçadır.

Çubuk: Sert ve esnek bir ağaçtan yapılan ve kıllara doğru içe eğimi bulunan ana parçadır.

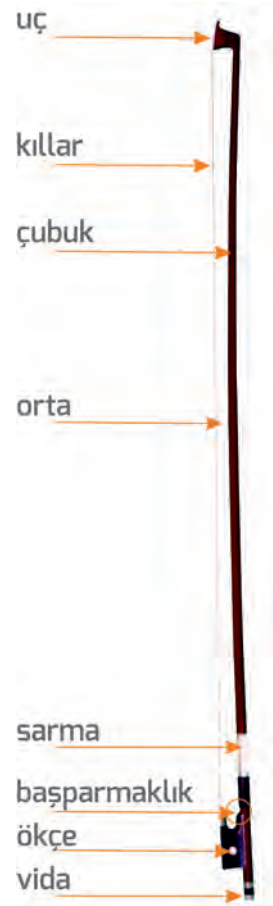
Orta: Yay çubuğunun eğimli olan orta bölümüdür.

Sarma: Yayı tutan parmakların ağacı aşındırmasını engelleyen ve yayı kolay kavranmasını sağlayan metal sargıdır.

Ökçe (Topuk): Yayın kalınlaştığı, kılların ve vidanın bağlı bulunduğu bölümdür.

Başparmaklık: Ökçenin çubuk üzerindeki uzantısının ucu ile çubuğun birleştiği yerdir.

Vida (Burgu): Çubuğun iki ucuna takılı kılları gerip gevşetmeye yarayan metal parçadır.

Görsel 6. Yayın Öğeleri

C. Kemanın ve Yayın Bakımı, Korunması

Keman ve yay, keman kutusuna konularak korunmalı ve taşınmalıdır. Çok soğuk, çok sıcak ya da nemli ortamlardan, güneşle doğrudan temastan ve tozdan uzak tutulmalıdır. Soğuk, kuru veya nemli hava; akordun bozulmasına, kemanın eğilmesine ve çatlmasına sebep olabilir.

Her çalışma sonrasında keman, toz bezi yardımıyla silinerek reçineden arındırılmalı ve yay gevşetilmelidir. Keman, keman kutusu içerisindeki özel bölmesine yerleştirilmelidir.

Görsel 7. Reçine sürülmesi

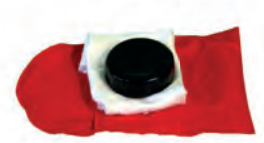
Reçine: Yay kılının tele yapışarak sürtülmesini ve kemanda ses üretilmesini sağlamak için yayın kıllarına sürülen maddedir (Görsel 7).

Keman çalmaya başlamadan önce yayın kılları gerilir ve tellerden ses çıkarabilmek için kıllara çam ağacından üretilmiş reçine sürülür. Yayın kıllarına sürülen reçinenin miktarı, nemli havalarda göreceli olarak azalır.

Görsel 8. Yayın gerilmesi

Görsel 9. Reçine

Görsel 10. Toz bezi

Görsel 11. Yedek teller

Görsel 12. Yastık

Görsel 14. Keman Kutusu

Keman çalmaya başlamadan önce keman kutunuzda reçine, toz bezi, yedek teller, yastık ve akort aleti olmalıdır.

Görsel 13. Akort aleti

1. Etkinlik

Öğretmeninizle birlikte yayınızın kıllarını gevşetiniz. Kemanınızı ve yayınızı yumuşak, kuru bir bezle silerek kutusuna koyunuz.

D. Keman ve Yay Seçimi

Keman çalarken insan, keman ve yay birbiriyle fiziksel uyum içinde olmalıdır. Kişi, bedeninin ölçülerini göz önüne alarak *çeyrek*, *yarım*, *üççeyrek* ve *tam* olmak üzere dört değişik boyda yapılmış olan kemanlardan kendine uygun olanı seçmelidir. Çünkü uygun keman seçimi, kişiye çalgısıyla fiziksel ve duygusal bir uyum imkânı sunar ve kişiye keman çalmada kolaylıklar sağlar.

Keman ve yayınızı seçerken öğretmeninizin ya da keman sanatçılarının görüşlerini alabilirsiniz.

2. Keman Çalmada Temel Duruş ve Tutuş

A. Keman Çalmada Doğru ve Düzgün Bir Duruşun Önemi

Keman çalmada doğru duruş ve kemani doğru tutuş, çalgıya hâkim olabilmenin ön koşuludur. Doğru ve düzgün, rahat ve kolay, etkili ve güzel keman çalabilmek, uygun duruş ve kemani tutuşlarla mümkündür (Görsel 15).

Görsel 15. Keman çalmada doğru ve düzgün duruş ve tutuşlar.

1. ÜNİTE

Keman; genellikle ayakta, zaman zaman da sandalyede oturularak çalınır. Nota sehпасı kullanılacaksa sehpanın konumlandırılması için notaların rahatlıkla okunabileceği bir uzaklık belirlenir ve nota sehпасının yüksekliği, sehpanın ortası göz hizasına denk gelecek şekilde ayarlanır.

Ayakta veya oturarak keman çalarken ayakların yana doğru bir ayak boyu açık olması ve vücut ağırlığının iki ayak üzerine eşit olarak dağılması sağlanır. Keman hangi duruşta çalınırsa çalınсын baş ve gövde; doğal, düzgün, rahat, esnek ve dengeli durmalıdır (Görsel 16).

Görsel 16. Ayakta ve oturarak düzgün duruş ve tutuş

2. Etkinlik

Görsellerde verilen doğru duruş uygulamalarını öğretmeninizle birlikte çalışınız. Çalışmalarınız sırasında baş ve gövdenin doğal, rahat; bedeninin esnek ve dengeli olmasına dikkat ediniz.

B. Kemanın Doğru Tutulması

Çalışmaya başlamadan önce kemanın sırt bölümüne yastık takılır. Sonra keman, sapla gövdenin birleştiği yerden sol elle tutulur ve sol omzun önüne getirilerek köprücük kemiği üzerine yerleştirilir (Görsel 17). Baş, omuzla çene arasına getirilen kemana doğru hafifçe çevrilir. Omuzdaki keman, alt çenenin çeneliği kavraması ve başın doğal ağırlığının çeneliğe aktarılmasıyla (düşürülmesiyle) tutulmuş olur (Görsel 18).

Görsel 17. Kemanın omuzdaki duruşu

Görsel 18. Başın çeneliğe düşürülmesi

Kemanın omuz üzerinde taşınması veya tutulması sırasında, kemancının doğal duruşuna özgü bir keman tutuşu gerçekleştirilmesi beklenir. Keman salyangozunun omzun kolla bulunduğu noktadaki doğal duruşu, kemanın adeta omuz yerine geçmesini veya omzun devamı gibi algılanmasını ifade eder.

Kemanın baş ile omuz arasındaki rahatlığı sağlanınca sol kol sarkıtılır. Sol el; kemana tutuşa doğrudan ve etkin olarak katılmaz, sadece kemana tutuşa hazırlar ve kemanın omza yerleştirilmesine destek verir.

Yüz, nota sehпасına dönük; gövde ve ayaklar ise sağa doğru çapraz konumda durur. Sağ el ile yay; sol el parmakları ile teller ve tuşe, nota sehпасı üzerindeki notalarla aynı görüş açısı içerisinde yerleştirilir. Böylelikle kişiye, çalma esnasında kendini gözleme ve denetleme kolaylığı sağlanmış olur.

3. Etkinlik

Kemanınıza yastık takınız. Verilen bilgi ve görsellerden yararlanarak kemanınızı, omzunuza, doğru biçimde yerleştiriniz ve sol kolu serbest bırakma çalışmaları yapınız. Doğru keman tutuşu çalışırken zaman zaman kendinizi gözlemleyerek yanlışlarınızı düzeltiniz.

Keman tutuş çalışmalarınızı yaparken vücudunuzun dik, kemanın yere paralel olmasını sağlayınız.

C. Yayın Doğru Tutulması

Görsel 19. Sağ elin doğal durumu

Yay, sol elin yardımıyla tutuşa hazırlanır. Yay tutuş, sağ elin doğal durumu korunarak gerçekleştirilir (Görsel 20). Sağ başparmağın ucu, diğer parmakların altından, yaydaki başparmaklığa yerleştirilir. Başparmak, parmak ucundan avuç içine doğru yönelir. Bu parmağın, ilk eklem yerinden dışa dönük bir kıvrım yapması sağlanır. Onun karşısında duran orta parmak, 2. boğumu ve uç eklemiyle çubuğu kavrayarak başparmaklığı karşılar (Görsel 21). Yüzük parmağı; orta parmağın hemen yanında, kıvrık ve topuğa temas eder biçimde durur (Görsel 19). İşaret parmağı; ikinci boğumunun hemen altından, yaya baskı yapmaya olanak sağlayan bir konumda, orta parmaktan ayrı durarak çubuğa yerleşir ve onu kavrar. Serçe parmak ise yüzük parmağından biraz ayrı durarak kıvrılır ve etli ucu, topuk çizgisini geçmeyecek şekilde çubuk üzerine yerleşir.

Görsel 20. Sağ elin yaya yerleştirilmesi

Görsel 21. Tutuşa hazırlık

Görsel 22. Yayın tutulması

Tüm parmakların yayı eğme ve kavrama noktaları denetlenir. Böylece yayda, yumuşak ve rahat bir tutuş sağlanır (Görsel 22).

Yayın; yumuşak, esnek ve elin doğal hâline uygun bir şekilde tutulmasına dikkat edilmelidir. Belli bir düzen, güven, rahatlık ve yumuşaklık sağlanıncaya kadar yay tutuşuna sol el ile yardımcı olunmalıdır (Görsel 23).

Görsel 23. Sağ elin doğal yay tutuş görünümleri

4. Etkinlik

- Doğru yay tutma alıştırmalarını, sırasıyla birkaç kez yineleyiniz. Bu etkinlik sırasında, öğretmeniniz tarafından, yayınıza sürpriz bir biçimde küçük darbelerle vurularak (yaya zarar vermeden) yay tutuşunuzun doğruluğu test edilebilir. Bu durumda, yayın doğru tutulması hâlinde kolaylıkla yere düşmeyeceğini fark edebilirsiniz.
- Yay tutuşa hazırlayıcı alıştırmaları, uygun boyuttaki bir kalem ile aşağıdaki görsellerdeki gibi uygulayınız (Görsel 24).

Not:

Doğal ağırlığının yaya yansıtılabilmesi için elin hafifçe yaya dönük bir konum alması gereklidir. İşaret parmağının yaya baskı sağlayıcı, orta iki parmağın yayı kavrayıcı, küçük parmağın yayı dengeleyici, başparmağın ise yaya yörunge kazandırıcı özellikleri olduğu göz ardı edilmemelidir.

Görsel 24. Kalemle yay tutuşa hazırlayıcı çalışmalar

3. Keman Çalmada Sağ ve Sol Elin Konumu

Keman çalmada sağ ve sol el, konum ve durum bakımından eşgüdümlü olmalıdır. Sol el, keman sapında ve tuşe üzerinde; sağ el, yayda; yay ise tel üzerinde belli bir konum ve durum almalıdır.

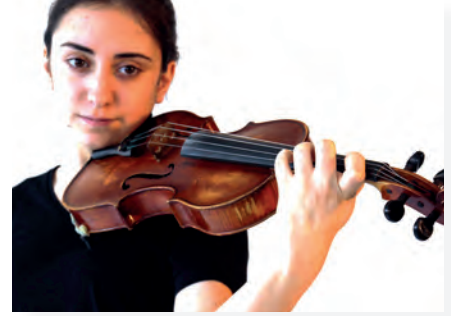
A. Sol Elin Keman Sapındaki ve Tuşedeki Konumu ve Durumu

Sol el, keman sapında, sap eşiğinin hemen önünde yer alır. Kemanın sapı, başparmak ile işaret parmağı arasına girer. Genellikle başparmağın uç eklem bölgesi ile işaret parmağının dip eklem bölgesi, iki yandan sapa değer. Başparmak doğal dikliğini korur, işaret parmağı ise kıvrılır. Sol bilek ve ön kol düzdür. Avuç içi, sapa çevrilir. Başparmağın dışındaki dört parmak kıvrık, parmak uçları ise tuşe üzerinde ve tuşeye dönük durur (Görsel 25). İşaret parmağı orta parmaktan ayırık, orta parmak ve yüzük parmağı birbirine çok yakın, serçeparmak ise biraz ilerde durur. Baş parmakla işaret parmağı karşılıklı gelir (Görsel 26). Bu, sol el parmaklarının tuşe ve tel üzerindeki doğal durumudur.

5. Etkinlik

Sol el tutuş çalışmasını, doğru tutuş sağlayıncaya kadar tekrar ediniz.

Görsel 25. Sol elin tuşedeki konumu

Görsel 26. Baş parmağın tuşedeki konumu

B. Sağ Elin Yayda ve Yayın Teller Üzerindeki Konumu ve Durumu

Sağ el, topuğun çubuk üzerindeki uzantısının bitiminde yer alır. Başparmak çubuğun yan tarafında, diğer dört parmak çubuğun üzerinde durur. İşaret parmağı, orta parmak ve yüzük parmağı yayı kavrayarak sarkık durumda, serçe parmak ise çubuğun üzerinde bulunur. İşaret parmağı ve serçe parmak, birbirine yanaşık durumdaki orta parmaktan ve yüzük parmağından ayrı durur. Orta parmak ve yüzük parmağı topuğa temas eder biçimde olmalıdır. Bu durum, sağ el parmaklarının yay üzerindeki doğal durumudur. Sağ elin bütününün yay yönünde (işaret parmağı yönünde) hafif yatık/eğik durumda olması, elin ve parmakların doğal ağırlığının yaya aktarılması bakımından önemlidir (Görsel 27).

Görsel 28. Yay tutuş

6. Etkinlik

Sağ elinizi aynada kontrol ederek keman ve teller üzerinde doğru tutuş çalışması yapınız (Görsel 28).

Görsel 27. Yayın teller üzerindeki konumu

Görsel 29. Yayın teller üzerindeki durumu

Görsel 30. Bileğin yay dipteşken durumu

Görsel 31. Bileğin yay ortadayşken durumu

Görsel 32. Bileğin yay uçtayşken durumu

C. Yayın Teller Üzerinde Konumlandırılması

Yayın teller üzerindeki yeri, ortalama olarak ses eşiğı ile tuşe arasındaki bölümün ortasındadır (Görsel 29). Bu yer, ince tellerde ses eşiğine; kalın tellerde ise tuşeye doğru biraz kayar. Genellikle yay; teller üzerinde, ortada, uçta ve dipte bulundurulur. Yay; her noktasında, her tel için tam kıl konumlandırılırken tele dik değer, ses eşiğı ile tuşeye paralel durur.

Sağ kol konumlandırılırken yay ortada ise bilek düz, uçta ise hafif çökük, dipte ise biraz çıkıntılıdır. Dirsek; yay ortadayşken dik aç, uçtayşken geniş aç ve dip-teşken dar aç meydana gelir.

Yayın üç konumda da eşiğı paralel gitmesi önemlidir. Bu paralellik; el, bilek, ön kol ve üst kol hareketlerinin kendine özgü sistematik yapısı sayesinde gerçekleşir. Yandaki görsellerde, bu sistematik yapının eş zamanlı hareketleri, yayın üç konumunda (orta-uç-dip) gösterilmektedir (Görsel 30-31-32).

7. Etkinlik

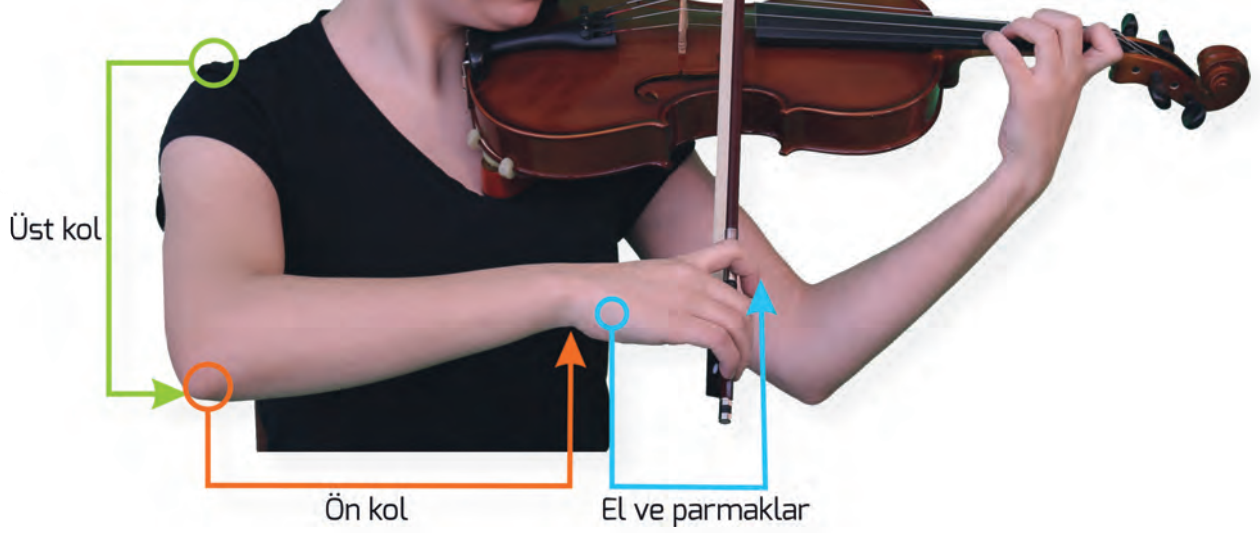
Görsellere bakarak yayınızı teller üzerinde konumlandırınız. Sağ kol için uç, orta ve dip yay bölgelerini ayna karşısında kontrol ederek dirsek ve bilek açılarını gözlemleyiniz.

Yay, her noktasında her tel için tam kıl konumlandırılmalı; tele dik, ses eşiğine ve tuşeye paralel durmalıdır.

4. Yayın Teller Üzerindeki Kullanımı ve Yay Şekilleri

Yayın konumlandırılmasının ardından teller üzerindeki kullanımı, sağ kolun belli bölümlerinin almış olduğu görevlerle gerçekleşir. Yayı tutan sağ kol; üst kol, ön kol, el ve parmaklar olarak bölümlendirilir (Görsel 33).

Görsel 33. Yay tutan sağ kol

Yay, teller üzerinde kullanılırken ön kol, yayın eşiğe paralel bir biçimde açılıp kapanması; üst kol, yayın tellerin yüksekliğine uygun yerleştirilmesi; el ve parmaklar ise yayın uç, orta ve dip bölümlerinde uygun basınç uygulanması görevlerini üstlenir.

Yayı tutan kolunuzun tüm bölümlerinin, yayın teller üzerindeki kullanımı sırasında rahat ve esnek olmasına dikkat edilmelidir.

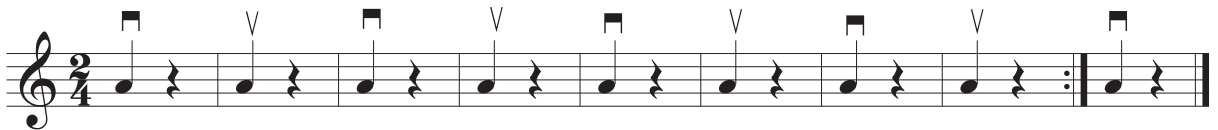
A. Yayı Tel Üzerinde Eşiğe Paralel Biçimde Çekme ve İtme

Yayın ortası teller üzerinde kullanılırken ön kolun ve yayın eşiğe paralel bir biçimde açılması “*yayı çekme*”; kapanması da *yayı itme* olarak adlandırılır.

işareti ile gösterilir.

Kemanda ses üretmeye yönelik ilk çalışmalara “la” telinden başlanır ve bunun için ilk olarak yayın ortası kullanılır. İstenilen sağlıklı sese ulaşıldıktan sonra yine yayın ağırlık ortası bölümünde, eşiğe paralel çekme ve itme hareketlerinin gerçekleşmesi sağlanır.

Yayın ortasında yapılan çekme ve itme hareketleri, ritmik yay çalışmalarına dönüştürülmelidir. Yayın orta bölümünde önce kısa süreli ve yayı durdurarak çalışılan çekme ve itme çalışmaları; yayı dengesiz biçimde körüklemekten eşige paralel, sabit basınçla, vurgusuz ve eşit süreli olarak yapılmalıdır. Daha sonra yayı durdurmadan yapılan çalışmalar, yayın uç ve dip bölümlerinde devam ettirilmeli; pekiştirilmelidir.

8. Etkinlik

Yayın orta bölümünde, kısa süreli ve yayı durdurarak yay itme ve çekme çalışmaları yapınız.

Görsel 34. Yay ortası

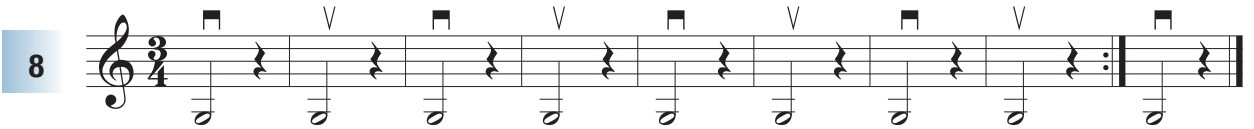
1

2

3

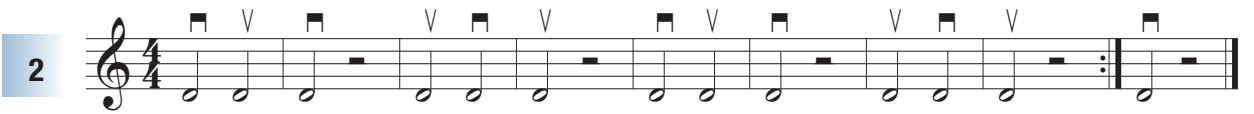
4

1. ÜNİTE

9. Etkinlik

Aşağıdaki alıştırmaları, boş telde ve yayın ortasında çalınız.

B. Kemanda Nitelikli Ses Üretme

Kemandan nitelikli ses üretmek için yayın basıncını iyi ayarlamak gerekir. Yayın uç bölgesinde yay çok hafif olduğundan bu bölgenin basıncı, işaret parmağı ve bileğin çöküklüğü ile artırılır (Görsel 35). Yayın dip bölgesinde ise yay çok ağır olduğundan yay ağırlığının bir kısmı, serçe parmak ve bileğin çıkıntılığı yardımıyla yeterince azaltılır.

Görsel 35. Yayın uç bölgesinde bilek ve işaret parmağı

Yayın; eşik ile tuşe arasında, eşiğe paralel, tam kıl olarak pürüzsüz, vurgusuz ve düzgün bir şekilde çekilip itilmesiyle nitelikli ses üretilmiş olur.

Görsel 36. Yayın dip bölgesinde bilek ve işaret parmağı

Diğer bir anlatımla yay dengesiz biçimde körüklenmeden, yayın uç bölgelerinde sağ elin işaret parmağıyla dengeleyen basıncın artırılması gerekir. Yayın dip bölgelerinde ise kolun doğal ağırlığından yararlanılmalıdır (Görsel 36).

10. Etkinlik

Aşağıdaki alıştırmaları boş telde, yayın ortasında ve kesintisiz (-) olarak çalınız.

1

2

3

4

5

6

7

8

11. Etkinlik

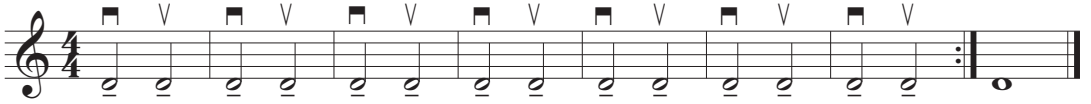
Aşağıdaki alıştırmaları boş telde, yayın ortasında ve kesintisiz (-) olarak çalınız.

Alıştırmaları, yayınız eşige paralel ve tele tam kıl olarak temas eder biçimde, pürüzsüz ve vurgusuz sesler elde edene kadar tekrar ediniz.

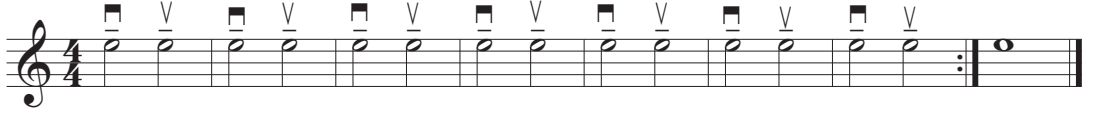
1

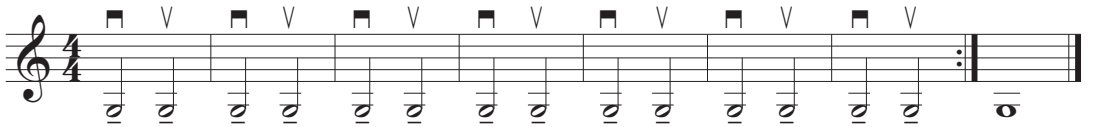
2

3

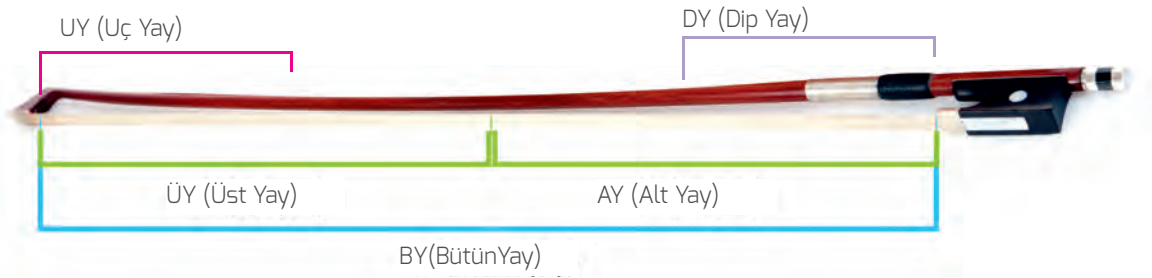
4

Yay şekilleriyle ilgili alıştırmaları her gün düzenli aralıklarla tekrarlayınız.

C. Yayın Bölümleri ve Yayın Bütünü

Yay şekilleri, keman çalarken kullanılan standart yay bölümlerini ve bu bölümlerin sıralı kullanım biçimlerini ifade eder. Yayın bölümlerini; dip, orta ve uç noktaları belirler. Yayın dibi ile ucu arasındaki uzunluğun tamamı **bütün yay**; dibi ile ortası, ortası ile ucu ve alt ortası ile üst ortası arasındaki bölümler **yarım yaylar** olarak adlandırılır. Yayın ökçesi ile ortası arasında kalan bölüm **ay (alt yarı)**, ortası ile uç kısım arasında kalan bölüm ise **üy (üst yarı)** biçiminde gösterilir. Yayın alt yarı ve üst yarı bölümleri kendi içinde bölünür. Alt yarı bölümü, **dip yay** ya da **alt çeyrek yay (Açy)**; üst yarı bölümü, **uç yay** ya da **üst çeyrek yay (Üçy)** biçiminde de gösterilir.

Görsel 37. Yayın bölümleri

Keman çalmada yayı bölümlere ayırırken ilk çalışmaların üst yarıda yapılmasına dikkat edilmelidir. Daha sonra yayın alt yarısındaki çalışmalara geçilmeli, pürüzsüz ve düzgün bir ses elde edinceye kadar çalışmaya devam edilmelidir.

12. Etkinlik

Aşağıdaki alıştırmaları, yayınızın alt yarı ve üst yarı bölümlerine uygun biçimde, büyük üst sınıftan arkadaşlarınızla ya da öğretmeninizle birlikte çalışınız.

Öğrenci

1

Üy

Öğretmen

Öğrenci

2

Ay

Öğretmen

Öğrenci
3
Üy

Öğretmen

Öğrenci
4
Ay

Öğretmen

Kemanda bütün yay kullanımı, yay hâkimiyeti açısından çok önemli olduğu için bu konuda yeteri kadar uygulama yapılarak yayın düzgün kullanımı sağlanmalıdır.

13. Etkinlik

Aşağıdaki alıştırmaları, yayı durdurmadan bütün yay ile çalınız.

1
By

2
By

3
By

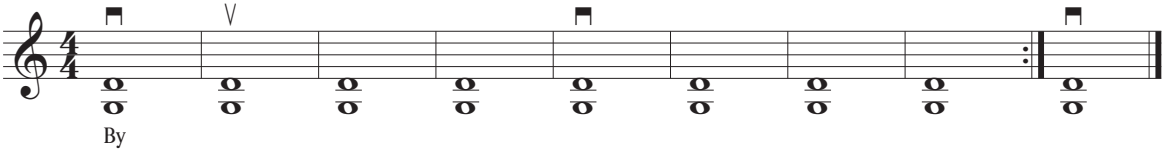
4
By

5
By

6
By

1. ÜNİTE

7

14. Etkinlik

Bu bölümdeki alıştırmaları, öğretmeninizle birlikte, yayı durdurmadan bütün yay ile çalınız.

Öğrenci

1

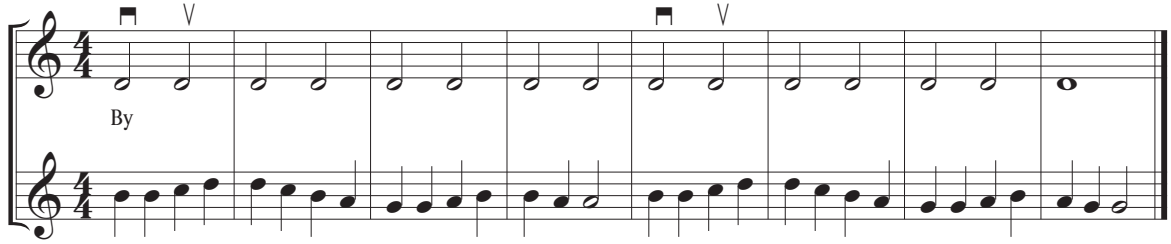
Öğretmen

Öğrenci

2

Öğretmen

Öğrenci

3

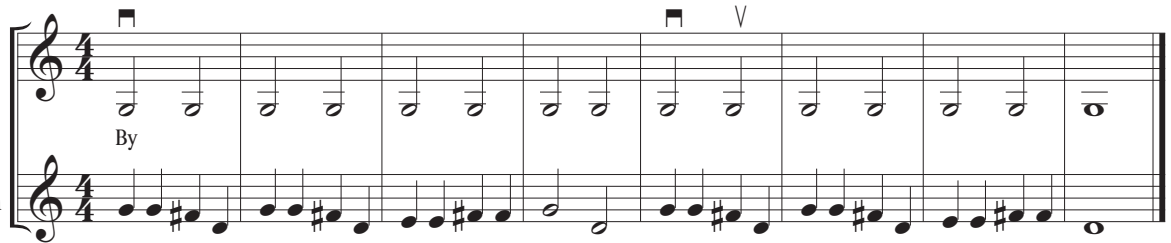
Öğretmen

Öğrenci

4

Öğretmen

15. Etkinlik

Aşağıdaki "la" teli alıştırmalarını, verilen yay şekillerine göre çalınız.

1 By

2 By Ay By Üy

3 Ay By

4 By By Üy Üy By

16. Etkinlik

Aşağıda verilen iki sesli alıştırmaları, öğretmeninizle ya da üst sınıflardaki arkadaşlarınızla birlikte seslendiriniz. İki sesli alıştırmaları seslendirirken uyumlu çalmaya özen gösteriniz.

Öğrenci 1 By Üy By Ay

Öğretmen By Üy By Ay

Öğrenci 2 By Ay By Üy

Öğretmen By Ay By Üy

17. Etkinlik

Aşağıdaki "re" teli alıştırmalarını, verilen yay şekillerine göre çalınız.

1

By

2

Ay By Üy

3

Ay By By Ay

4

By Üy By Üy

18. Etkinlik

Aşağıda verilen iki sesli alıştırmaları, öğretmeninizle ya da üst sınıflardaki arkadaşlarınızla birlikte seslendiriniz. İki sesli alıştırmaları seslendirirken uyumlu çalmaya özen gösteriniz.

Öğrenci

1

Ay By Üy By Ay

Öğretmen

Öğrenci

2

By Üy By By Ay

Öğretmen

19. Etkinlik

Aşağıdaki "mi" teli alıştırmalarını, verilen yay şekillerine göre çalınız.

1

By

2

Ay By Üy By

3

Ay By

4

By Üy Üy

20. Etkinlik

Aşağıda verilen sesli alıştırmaları, öğretmeninizle ya da üst sınıflardaki arkadaşlarınızla birlikte seslendiriniz. İki sesli alıştırmaları seslendirirken uyumlu çalmaya özen gösteriniz.

Öğrenci

1

By Üy By Ay

Öğretmen

Öğrenci

2

By Ay By Üy

Öğretmen

21. Etkinlik

Aşağıdaki "sol" teli alıştırmalarını, verilen yay şekillerine göre çalınız

1
 By

2
 By Üy By Ay

3
 By Üy Üy By

4
 Ay By Ay

22. Etkinlik

Aşağıda verilen iki sesli alıştırmaları, öğretmeninizle ya da üst sınıflardaki arkadaşlarınızla birlikte seslendiriniz. İki sesli alıştırmaları seslendirirken uyumlu çalmaya özen gösteriniz.

Öğrenci
 1
 Ay By Üy By Ay

Öğretmen
 Ay By Üy By Ay

Öğrenci
 2
 Ay By Üy By

Öğretmen
 Ay By Üy By

Görsel 38. Yayın tel değiştirmede sağ kolun, dirseğin ve bileğin konumu

Tel değiştirmelerde sağ kolun, özellikle bileğe ve dirseğe ilişkin kendine özgü bir hareketliliği söz konusudur (Görsel 38). Buna göre üst tellere giderken bileğin üstteki tele doğru hareketlenerek dairesel bir ivme çizdiği görülür. Alt tellere giderken ise sağ dirsek bileğe göre düşürülerek alt tellere doğru hareketlendirilir. Böylece yay ile tel değişimlerinin önceden ve olabildiğince çalış teline doğru ivme kazandığı; bilek, dirsek yönlenmesiyle yumuşak bir geçişin ön hazırlığının yapıldığı söylenebilir.

Üst tellere giderken, bileğin üstteki tele doğru hareketlenmesi sırasında, yayın ucunun aşağıya doğru indiği; alttaki tellere doğru giderken ise -sağ dirseğin bileğe göre düşürülmesi sırasında- yayın ucunun yukarıya doğru yükseldiği görülür. Yayın en üst noktasında yani "ucunda" gözlenen bu hareketlilik, yay/tel değişiminin ön hazırlıkları bakımından doğru bir yörünge izlendiği anlamına gelir.

23. Etkinlik

Bu bölümdeki örnekler, boş tellerde yay çalışmalarından oluşmaktadır. Aşağıda verilen "re-la" tellerindeki boş tel yay alıştırmalarını seslendiriniz. İki sesli alıştırmaları ise öğretmenizle ya da üst sınıftaki arkadaşlarınızla birlikte seslendiriniz. Alıştırmaları seslendirirken yandaki notu dikkate alınız, tel geçişlerinde uyulması gereken kuralları uyunuz ve uyumlu çalmaya özen gösteriniz.

1

By Üy By Ay

2

By Ay By Üy By

3

Ay By

1. ÜNİTE

Öğrenci

4

Ay — By Üy By Ay

Öğretmen

Öğrenci

5

Ay By By Üy

Öğretmen

Öğrenci

6

By Üy By Ay Ay

Öğretmen

24. Etkinlik

Aşağıda verilen “la-mi” tellerindeki boş tel yay alıştırmaları seslendiriniz.

1

By Ay By

2

Ay By Üy

3

By Ay

25. Etkinlik

Aşağıda verilen iki sesli alıştırmaları seslendirirken 1 ve 2. sesi öğretmeninizle uyumlu çalmaya özen gösteriniz.

Öğrenci

1

Öğretmen

Öğrenci

2

Öğretmen

Öğrenci

3

Öğretmen

26. Etkinlik

Aşağıda verilen "sol-re" tellerindeki boş tel yay alıştırmalarını seslendiriniz.

1

2

3

1. ÜNİTE

27. Etkinlik

Aşağıda verilen iki sesli alıştırmaları seslendirirken 1 ve 2. sesi öğretmeninizle uyumlu çalmaya özen gösteriniz.

Öğrenci

1

By Üy — By Ay

Öğretmen

Öğrenci

2

By

Öğretmen

28. Etkinlik

Bu bölümdeki alıştırma, tüm tellerde boş tel yay çalışmalarından oluşmaktadır. Aşağıdaki alıştırma seslendiriniz.

1

2

Ay By Üy

Öğrenci

3

Ay By

Öğretmen

4

By

5

By Ay Üy

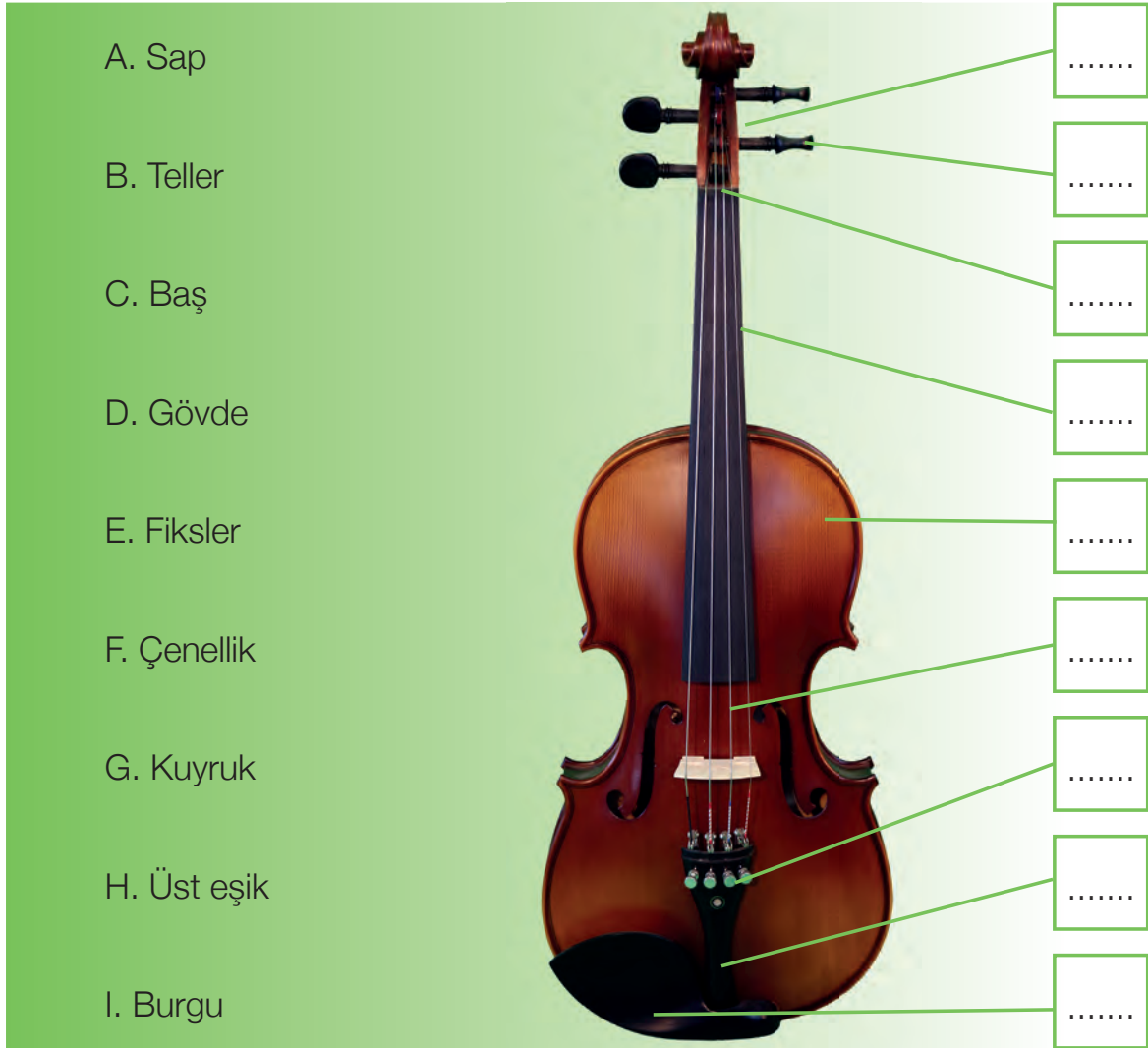

Görsel 39. Boş tel yay çalışmalarında sol elin keman üzerindeki konumu

Ölçme ve Değerlendirme

1. Keman çalmada doğru ve düzgün bir duruşun önemini açıklayınız.
2. Yay tutarken sağ eli, teller üzerine, konumuna ve durumuna uygun olarak yerleştirmesek ne gibi aksaklıklar oluşur? Açıklayınız.
3. Kemandan kaliteli ses üretmek için neler yapmalıyız? Açıklayınız.
4. Kemanın tarihçesi hakkında neler biliyorsunuz? Açıklayınız.
5. Keman sanatçılarımızın yetiştirilmesinde Atatürk'ün ne gibi katkıları olmuştur? Açıklayınız.
6. Zaman içinde gelişen yaylı çalgılar ailesinin en küçük üyesi ..... dır.
7. Aşağıdaki keman görseli üzerine, kemanın bölümlerinin adlarını yazınız.

9. Aşağıdaki keman görseli üzerinde tellerin adlarını eşleştiriniz.

10. Kemanın bakımı ve korunmasında nelere dikkat edilmelidir? Açıklayınız.

.....
.....
.....
.....

11. Aşağıdaki görsellerde doğru keman tutuşu hangisidir?

12. Aşağıdaki görsellerde doğru yay tutuşu hangisidir?

13. Aşağıdaki görsellerde doğru duruş hangisidir?

1. ÜNİTE

KONTROL LİSTESİ

YÖNERGE: Yayın Teller Üzerindeki Kullanımı ünitesindeki alıştırmaları çalarken yayınızı teller üzerinde kullanma becerinizi değerlendirmek amacıyla verilen aşağıdaki kontrol listesini öğretmeniniz ile doldurunuz. Davranışların gözlenip gözlenmeme durumuna göre yapılabilenler için “gerçekleşti”, yapılamayanlar için “gerçekleşmedi” sütununa (✓) işareti koyunuz.

SIRA NO	GÖZLENECEK DAVRANIŞLAR	GERÇEKLEŞTİ	GERÇEKLEŞMEDİ
1	Alıştırmaları çalarken yayı eşik ile tuşenin bitimi arasındaki doğru yere yerleştirir.		
2	Alıştırmaları çalarken yayı tel üzerinde dengeli ve düzgün (90 derecelik açıyla) hareket ettirir.		
3	Alıştırmaları çalarken yayı eşit hızla hareket ettirir.		
4	Alıştırmaları çalarken yayı doğru bir basınçla hareket ettirir.		
5	Alıştırmaları çalarken yayın uygun açıyla tel değiştirmiş olmasına dikkat eder.		
6	Alıştırmaları çalarken kolun uygun açıyla tel değiştirmiş olmasına dikkat eder.		
7	Alıştırmaları çalarken yayı durdurarak belirtilen sürelerde çekip iter.		
8	Alıştırmaları çalarken yayı durdurmadan belirtilen sürelerde çekip iter.		
9	Belirtilen sürelerde, yayı durdurarak ve durdurmadan yaptığı alıştırmalarda pürüzsüz ve vurgusuz ses üretir.		
10	Alıştırmaları çalarken bedeninin doğal yumuşaklık içinde olmasına dikkat eder.		

Not: Gerçekleştirilen her bir davranış için 10 puan alınır.

Not: Gözlenecek davranışlar (ölçütler-kriterler), ders öğretmeninin rehberliğinde yeniden belirlenebilir.

2 ÜNİTE

KEMAN ÇALMADA KONUMLAR

KEMAN ÇALMADA KONUMLAR

Hazırlık Çalışması

Okulunuzdaki keman öğrencilerinin eser çalarken sol ellerini nasıl kullandıklarını gözlemleyiniz.

1. Kemanda Birinci Konum

Kemanda *konum*, sol elin keman sapındaki yeri ile el bu yerde iken parmakların tuşede ve telde kapladığı basma alanına verilen addır (Görsel 40-41). Kemanın tüm tellerinde yedi konum olduğu kabul edilir.

Kemanda *durum*, sol elin ve parmakların tuşeyle tel üzerindeki duruşu ile tele basış biçimini, sırasını ve düzenini ifade eder.

Kemanda *birinci konum*, sol el sap eşiğinin hemen önüne yerleşmiş durumdayken dört parmağın bastığı alandır. Birinci konum, bütün konumların temelidir. Bu nedenle birinci konum, temel konum olarak da bilinir. Bu konumdaki çalışmalara, doğal ve birinci durumdan başlanır. Doğal durumda, serçe parmak zorlanmadan tuşeye basmaya alışır ve böylece birinci durumda daha kolay basar.

Görsel 40. Sol elin önden görünüşü

Görsel 41. Sol elin arkadan görünüşü

Birinci konumda; işaret parmağı 1, orta parmak 2, yüzük parmağı 3 ve serçe parmak 4. parmak olarak adlandırılır. Birinci konumdaki parmak durumları, seslerin birbirlerine olan yakınlık-uzaklığını ve parmakların basacağı yerleri gösterir. Boş tel, "0" rakamıyla ifade edilir (Görsel 42).

Görsel 42. Sol elin parmak numaraları

Sol dirsek, tellere ve konumlara göre, içe veya dışa doğru açı olarak hareketlilik gösterir. Örneğin 1. parmaktan 4. parmağa doğru aynı tel üzerinde “tırmanma” denilen tele basış durumunda sol dirsek, parmakların hareketi yönünde ve parmakların doğal diklikteki basışını sağlayabilecek derecede içe doğru açı alır (Görsel 43).

Görsel 43. Yay teller üzerindeyken sol ve sağ dirseğin durumu

4. parmaktan 1. parmağa doğru parmakların aynı telde tele basışının gerçekleştiği “çözülme” denilen durumda ise sol dirsek, yine parmakların birbirlerine göre doğal diklikteki basışını sağlamak için göreceli olarak dışa doğru açı alır.

Aynı hareketliliğin; “tırmanan” konumlarda yani 1. konumdan 7. konuma doğru olan konum değişikliklerinde sol dirseğin içe doğru hareketlenmesi, 7. konumdan 1. konuma doğru “çözülen” konumlarda ise sol dirseğin dışa doğru hareketlenmesi şeklinde gerçekleştiği gözlenir.

Sözü edilen bu içe veya dışa doğru açılanmaların en önemli nedeni, sol elin ve parmakların, değişen tellerde ve konumlarda doğal diklikte basışının sağlanmasıdır. Bir diğer nedeni de doğru tonlamanın ve çalış kolaylığının elde edilmesine sol dirseğin katkıda bulunmasıdır (Görsel 44-45).

Görsel 44. Üst tellerde sağ ve sol dirseğin durumu

Görsel 45. Alt tellerde sağ ve sol dirseğin durumu

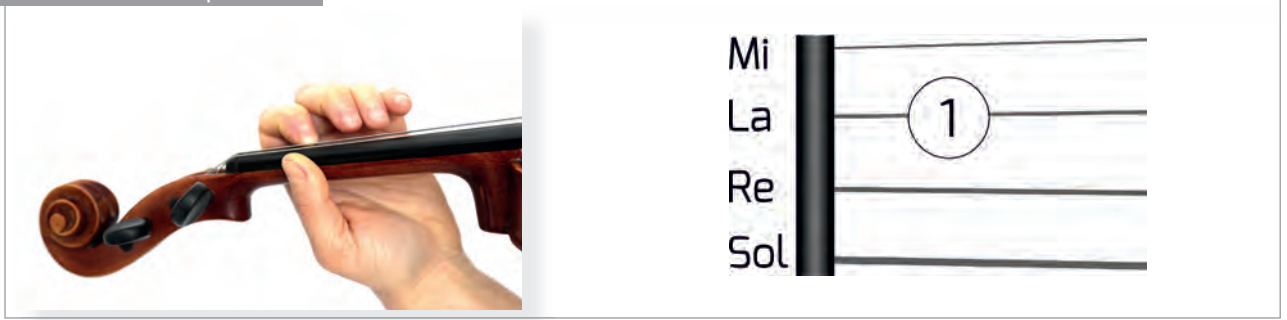
Not:

Parmaklarınızı serbest konumdayken tuşeye ve tellere dönük biçimde basınız. 1. parmaktan 4. parmağa kadar sırasıyla bastığınız parmaklarınızı, 4. parmağın sesini çalarken de tuşede basılı tutunuz.

A. Birinci Konumda La Telinde Dört Sesi Kapsayan Çalışmalar

La telinde birinci parmak

Görsel 46. La telinde birinci parmak

1. Etkinlik

Sol elinizin parmaklarının, doğal yumuşaklıklarını koruyarak hafif bir baskıyla tuşeye basmasına özen gösteriniz. Aşağıda verilen çalışmaları sık sık tekrar ediniz.

1

By

2

By

3

By Ay Üy

4

By Üy By Ay

By Ay By Üy

La telinde ikinci parmak

Görsel 47. La telinde ikinci parmak

2. Etkinlik

Aşağıdaki alıştırmaları, yayın sürekli olarak eşige paralel olmasına ve yayın bölümlerinden aynı nitelikte, yumuşak, pürüzsüz bir ses elde etmeye özen göstererek çalınız. Alıştırmaları çalarken 1 ve 2. parmağınızı kaldırmadan basınız.

1

By

2

By Üy By Ay By Üy

3

Ay By

4

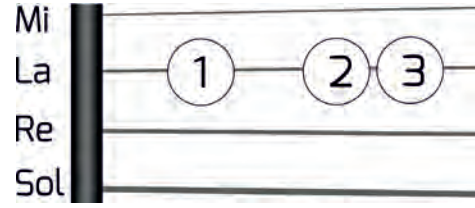
By Ay By Üy

By Ay By Üy

2. ÜNİTE

La telinde üçüncü parmak

Görsel 48. La telinde üçüncü parmak

3. Etkinlik

Aşağıda verilen alıştırmaları çalarken 3. parmağınızı, 1 ve 2. parmağınızı kaldırmadan basınız.

1

By

By

2

By Üy By Ay Üy

Ay By

3

Ay By Üy By Ay

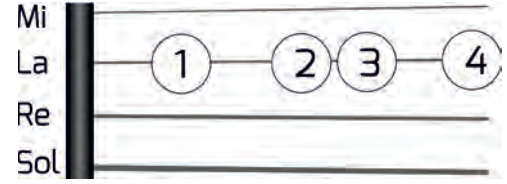
Ay

4

By Üy By Ay Ay

By Üy By

La telinde dördüncü parmak

Görsel 49. La telinde dördüncü parmak

4. Etkinlik

4. parmağınızı, 1, 2 ve 3. parmağınızı kaldırmadan basınız. Birinci konum alıştırmalarının tümünde, tuşeye basma görevi alan parmağın dışında kalan parmaklarınızın yerinden kalkmamasına dikkat ediniz.

1

By

2

By Ay Ay By

Ay By Üy By

Sol elinizin parmaklarının, doğal yumuşaklıklarını koruyarak hafif bir baskıyla tuşeye basmasına özen gösteriniz. Parmakları sert biçimde tuşeye basmak, başparmağı sertleştirir ve bu sertleşme, ses kalitesinin bozulması gibi sorunlara yol açar.

2. ÜNİTE

3

Ay By Üy By By

5. Etkinlik

Aşağıdaki iki sesli alıştırmanın birinci sesi öğrenci, ikinci sesi öğretmen içindir. Öğretmenle uyumlu bir şekilde çalmaya özen gösteriniz.

1

Öğrenci
By Üy By Ay

Öğretmen

2

Öğrenci
Ay By Üy By

Öğretmen

Ay

Alman halk şarkısı

6. Etkinlik

Aşağıdaki üç sesli alıştırmanın birinci ve ikinci sesi öğrenci, üçüncü sesi öğretmen içindir. Arkadaşınızla ve öğretmeninizle uyumlu bir şekilde çalmaya özen gösteriniz.

1

Öğrenci

Ay By

Öğrenci

Öğretmen

B. Birinci Konumda Re Telinde Dört Sesi Kapsayan Çalışmalar

8. Etkinlik

4. parmağınızı; 1, 2 ve 3. parmağınızı kaldırmadan basınız. Birinci konum alıştırmalarının tümünde, tuşeye basma görevi alan parmağın dışında kalan parmaklarınızın yerinden kalkmamasına dikkat ediniz.

1 By

2 By

3 Ay By

Ay

4 By Üy By Ay Ay Üy

Ay

5 By By Ay

Ay

9. Etkinlik

Aşağıda verilen "re-la" tellerindeki alıştırmaları bütün yayda, alt yarıda ve üst yarıda seslendiriniz.

1

Ay By Üy Ay

2

By

3

By

By Üy By Ay

4

Öğrenci

Ay By

Öğretmen

Ay By

2. ÜNİTE

5

By Üy By Ay

Alman Halk Şarkısı

Öğrenci

6

Öğretmen

Ay By Üy By Ay

Üy Ay Üy

C. Birinci Konumda Mi Telinde Dört Sesi Kapsayan Çalışmalar

11. Etkinlik

4. parmağınızı; 1, 2 ve 3. parmağınızı kaldırmadan basınız. Birinci konum alıştırmalarının tümünde, tuşeye basma görevi alan parmağın dışında kalan parmaklarınızın yerinden kalkmamasına dikkat ediniz.

1

By

2

By

3

4

By Üy By Üy By Ay

5

Ay By Üy

6

By Üy By Ay

12. Etkinlik

Aşağıdaki verilen “la-mi” tellerindeki alıştırmaları bütün yayda, alt yarıda ve üst yarıda seslendiriniz. İki sesli çalışmaların birinci sesi öğrenci, ikinci sesi öğretmen içindir. Öğretmenizle uyumlu çalmaya özen gösteriniz.

1

By Ay By Üy

2

By Üy By

Ay

3

By

4

5

Öğrenci

Ay By By Üy

Öğretmen

Ay

Ay By

1. 2.

6

Öğrenci

Ay By Üy

Öğretmen

Ay

1. 2.

D. Birinci Konumda Sol Telinde Dört Sesi Kapsayan Çalışmalar

13. Etkinlik

4. parmağınızı; 1, 2 ve 3. parmağınızı kaldırmadan basınız. Birinci konum alıştırmalarının tümünde, tuşeye basma görevi alan parmağın dışında kalan parmaklarınızın yerinden kalkmamasına dikkat ediniz.

1

By

2

By Ay By Üy

Ay

1. 2.

3

By Üy By Ay

1. 2.

4

By Üy By Ay

14. Etkinlik

Aşağıdaki verilen "sol-re" tellerindeki alıştırmaları bütün yayda, alt yarıda ve üst yarıda seslendiriniz.

1

By

2

By Üy By Ay

3

By

4

By Üy By Ay

Ay

15. Etkinlik

Aşağıdaki iki sesli çalışmaların birinci sesi öğrenci, ikinci sesi öğretmen içindir. Öğretmenizle uyumlu bir şekilde çalmaya özen gösteriniz.

1

Öğrenci

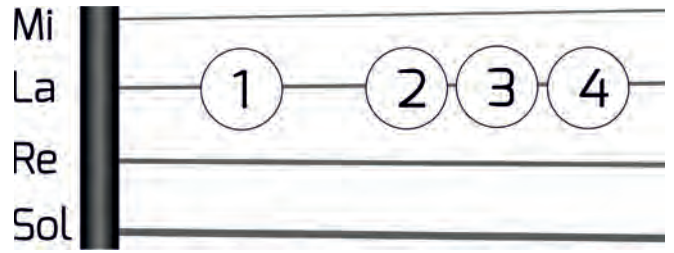
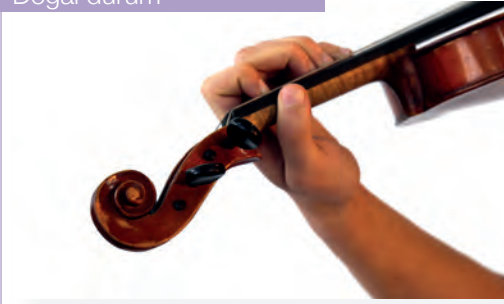
Ay By

Öğretmen

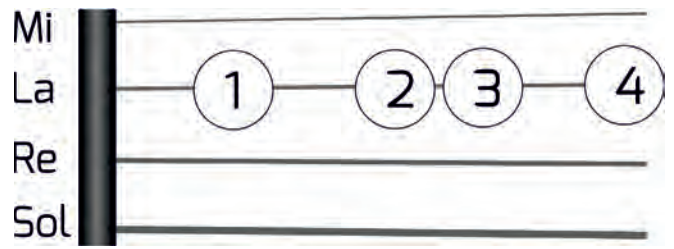
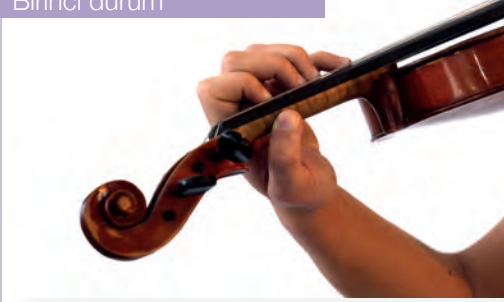
Birinci konumda kullanılan parmakların tuşe üzerindeki durumlarından bazıları şöyledir:

Doğal durum

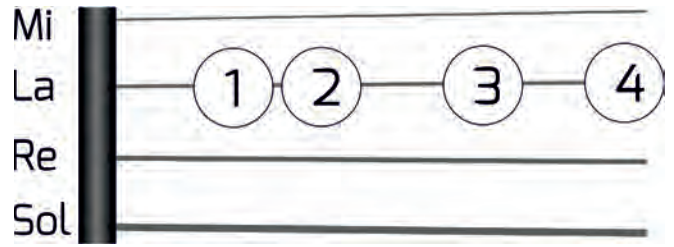
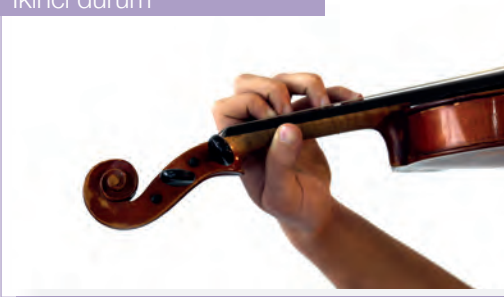
Görsel 50. Doğal durum

Birinci durum

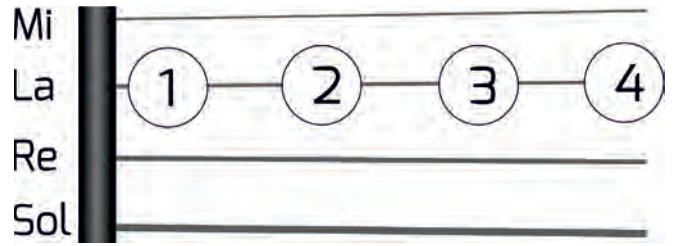
Görsel 51. Birinci durum

İkinci durum

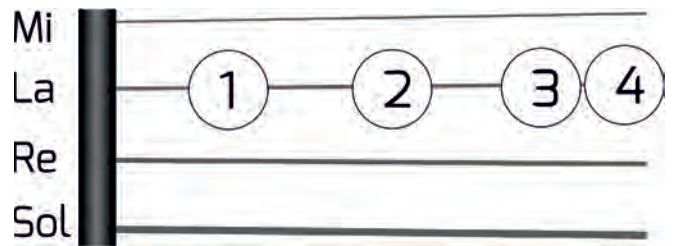
Görsel 52. İkinci durum

Üçüncü durum

Görsel 53. Üçüncü durum

Dördüncü durum

Görsel 54. Dördüncü durum

2. ÜNİTE

İkinci durum

Görsel 55. Dördüncü durum

İkinci Durum Alıştırmaları

1

By

2

Üy By Ay Ay

By Üy Ay

3

By

4

By Üy By Ay

By Üy Ay

5

By

6

By Ay By Üy

7

By Ay

8

By

9

By

Etüt

Nicolas Laoureux (Nikola Lavrö)

10

Musical score for 'Etüt' by Nicolas Laoureux. The score is written in G major and 2/4 time. It consists of seven staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a time signature of 2/4. The music is a simple, rhythmic exercise. Fingerings are indicated by numbers 4 and 0 above the notes. The piece concludes with a double bar line.

A Little Song

Cristian Heinrich Hohmann
(Kristiyan Henrih Hohman)

10

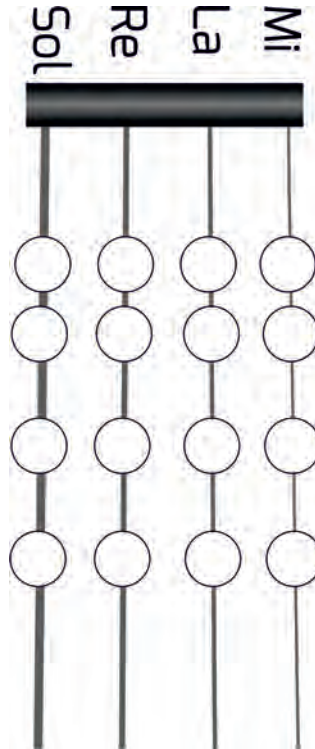
Musical score for 'A Little Song' by Cristian Heinrich Hohmann. The score is written in G major and 2/4 time. It features two parts: 'Öğrenci' (Student) and 'Öğretmen' (Teacher). The lyrics are in Turkish: 'By Üy By Ay'. The score consists of three systems of music. The first system includes the lyrics. The second and third systems are instrumental accompaniment. Fingerings are indicated by numbers 3, 4, 1, and 0 above the notes. The piece concludes with a double bar line.

Ölçme ve Değerlendirme

1. Keman çalmada konum (pozisyon) nedir? Kemanda kaç konum vardır? Açıklayınız.
2. Keman çalmada durum kavramını tanımlayınız.
3. Sol elin parmakları hangi parmandan ve sayıdan başlanarak numaralandırılır?
4. Aşağıdaki boşlukları doldurunuz.
  - I. konum birinci durumda, parmaklarınızın “ la” telinde hangi seslere bastığını yazınız.
1. parmak: ..... 2. parmak: ..... 3. parmak: ..... 4. parmak: .....
  - I. konum birinci durumda, parmaklarınızın “ re” telinde hangi seslere bastığını yazınız.
1. parmak: ..... 2. parmak: ..... 3. parmak: ..... 4. parmak: .....
  - I. konum birinci durumda, parmaklarınızın “ mi ” telinde hangi seslere bastığını yazınız.
1. parmak: ..... 2. parmak: ..... 3. parmak: ..... 4. parmak: .....
  - I. konum birinci durumda, parmaklarınızın “ sol ” telinde hangi seslere bastığını yazınız.
1. parmak: ..... 2. parmak: ..... 3. parmak: ..... 4. parmak: .....
5. I. konum ikinci durumda, dört tel üzerindeki bütün notaların yerlerini aşağıdaki şekil üzerinde gösteriniz.

2. ÜNİTE

KONTROL LİSTESİ

YÖNERGE: Yay şekillerini uygulama durumunuzu belirlemek amacıyla aşağıda verilen kontrol listesini öğretmeninizle doldurunuz. Kontrol listesindeki davranışlardan gözlemlenenler için “gerçekleşti”, gözlemlenmeyenler için “gerçekleşmedi” sütununa (✓) işareti koyunuz.

SIRA NO	GÖZLENECEK DAVRANIŞLAR	GERÇEKLEŞTİ	GERÇEKLEŞMEDİ
1	Notaları ayrı yaylarda çalar.		
2	Ayrı hareketlerle çaldığı her notanın kesintisiz olmasına dikkat eder.		
3	Ayrı hareketlerle çaldığı her notanın aynı basınçta olmasına dikkat eder.		
4	Bir sestem diğer sese geçişte, sürekliliğe dikkat eder.		
5	Bir sestem diğerine geçişte, yayı aynı hızda devam ettirir.		
6	Yayı, kıllar tele tam yapışacak şekilde yerleştirerek sürdürür.		
7	Yay hareketlerini, eşige paralel olarak uygular.		
8	Notaları, süresi kadar çalar.		
9	Yayın bölümlerinde, belli bir ritme uygun olarak I. konum seslerini çalar.		
10	Yayın bütününde, belli bir ritme uygun olarak I. konum seslerini çalar.		

Not: Gerçekleştirilen her bir davranış için 10 puan alınır.

Not: Gözlenecek davranışlar (ölçütler-kriterler), ders öğretmenin rehberliğinde yeniden belirlenebilir.

3 ÜNİTE

KEMAN ÇALMADA TEMEL YAY TEKNİKLERİ

KEMAN ÇALMADA TEMEL YAY TEKNİKLERİ

Hazırlık Çalışması

Okulunuzdaki keman öğrencilerini keman çalarken izleyiniz, yayı nasıl kullandıklarını gözlemleyiniz.

1. Kemanda Legato (Bağlı) ve Detaşe (Bağsız) Çalma Teknikleri

Yay tekniği, yayı anlamlı kullanma yöntemi demektir. Keman sesinin temel karakterini belirleyen yay tekniği, yayı kullanma becerisinin belli bir anlatım için biçimlendirilmesiyle oluşur ve yaylı çalgılarda, ifade edilmek istenen müziğin doğru şekilde duyurulabilmesi için gereklidir.

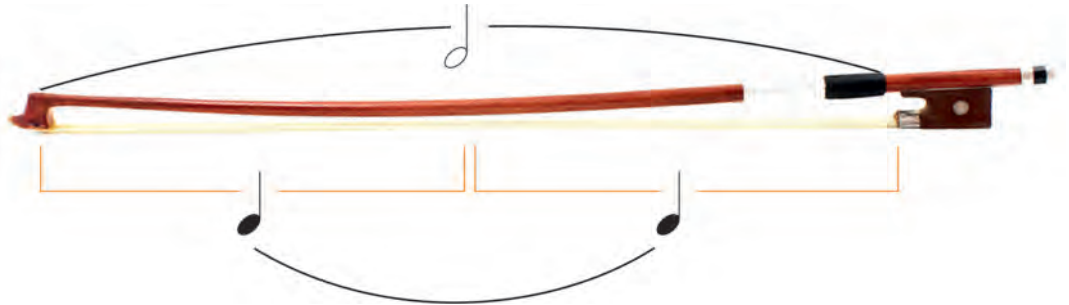
Keman çalmada çok çeşitli anlatım yolları ve birçok yay tekniği vardır. En temel yay teknikleri, legato (bağlı) ve detaşe (bağsız) çalma teknikleridir.

A. Legato (Bağlı) Tekniğin Genel Özellikleri

Legato çalma tekniği, notaların art arda ve kesintisiz bir biçimde bağlanarak tek yayda çalınmasıdır. Notaların üzerine konulan bağ işaretiyle (—) gösterilir (Görsel 56). Keman çalarken yayı her çekiş ve itiş, bir yay demektir.

Legato çalma tekniğinde, parmak değişimlerinin duraksamadan yay değiştirmelerinin ise kesintisiz, yumuşak ve pürüzsüz olması gerekir. Kemandan çıkan sesler, birbirini takip eder biçimde, adeta sonsuz uzunlukta bir yayla çalınıyor gibi etkisi vermelidir. Tel geçişleri, yumuşak biçimde yapılmalı ve yakalanan nitelikli ses devam ettirilmelidir.

Kemanda legato çalma tekniği, yayın her bölgesinde, her yay şeklinde uygulanır. Legato çalarken kullanılan yay uzunluğu; hıza, basınca, bağ içinde kapsanan seslerin sayılarına ve süre değerlerine göre paylaşılır. Bağlı çalınan sesler, yaya eşit olarak bölüştürülür. Legato tekniğini yayın her bölümünde doğru çalabilmek için parmak, el ve kol hareketlerinin rahat, esnek ve uyumlu olması gerekir.

Görsel 56. Legatoda bağ işareti

Not:

Kemanda legato çalma tekniğini uygularken dikkat edilmesi gereken en önemli kural, sesler ve yaylar arasında kesintisizliğin sağlanmasıdır.

B. Etüt ve Eserleri Legato Yay Tekniğine Uygun Çalma

1. Etkinlik

Aşağıda verilen "la" telindeki alıştırmaları, legato tekniğine uygun olarak çalınız. Alıştırmaları, yayınızı eşit bölerek ve temiz bir ses elde ederek yavaş hızlarda çalınız. Daha sonra bu uyarıları dikkate alarak alıştırmaları hızlandırabilirsiniz.

"La" Telinde Legato Yay Tekniği ile Alıştırmalar

1

By

2

By

3

By

3. ÜNİTE

4

Öğrenci

By

Öğretmen

The first system of the musical score consists of two staves. The top staff is for the student (Öğrenci) and the bottom staff is for the teacher (Öğretmen). Both are in the key of A major (three sharps) and 4/4 time. The student part begins with a whole note G4 (fingered 0), followed by a half note A4 (fingered 1), a quarter note B4 (fingered 2), a quarter note C5 (fingered 4), a quarter note B4 (fingered 3), a quarter note A4 (fingered 4), and a whole note G4. A 'V' (vibrato) marking is placed above the first two notes. The teacher part provides a rhythmic accompaniment with eighth notes.

The second system continues the musical score. The student part has a whole note G4 (fingered 0), a half note A4 (fingered 4), a quarter note B4, a quarter note C5, a quarter note B4, a quarter note A4, and a whole note G4. The teacher part continues with eighth notes.

The third system continues the musical score. The student part has a whole note G4, a half note A4 (fingered 4), a quarter note B4, a quarter note C5, a quarter note B4, a quarter note A4, and a whole note G4. The teacher part continues with eighth notes.

The fourth system concludes the musical score. The student part has a whole note G4, a half note A4 (fingered 4), a quarter note B4, a quarter note C5, a quarter note B4, a quarter note A4, and a whole note G4. The teacher part continues with eighth notes and ends with a double bar line.

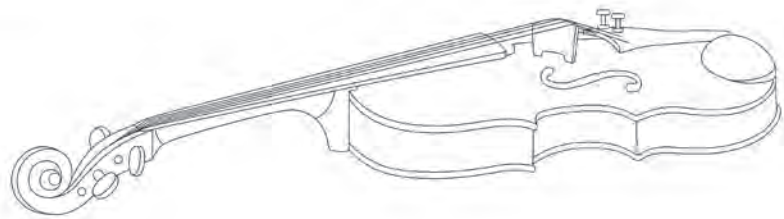
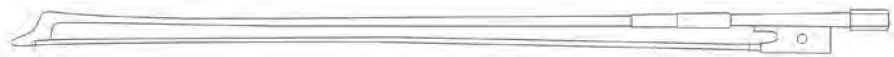

5

Öğrenci

By

Öğretmen

Mathieu Crickboom
(Metyu Krikbum)

6

Öğrenci

By

Öğretmen

“Re” Telinde Legato Yay Tekniği ile Alıştırmalar

2. Etkinlik

Aşağıda verilen “re” telindeki alıştırmaları, legato tekniğine uygun olarak çalınız. Sağ ve sol kolunuzun “re” teline uygun konumda olmasına dikkat ediniz.

1

By

2

By

3

By

4

By

By

Etüt

Mathieu Crickboom

Öğrenci

5

Öğretmen

"Re-La" Tellerinde Legato Yay Tekniği ile Alıştırmalar

3. Etkinlik

Aşağıda verilen "re-la" telindeki alıştırmaları, legato tekniğine uygun olarak çalınız. Alıştırmaları çalarken sağ kolunuzun ve bileğinizin esnek olmasına özen gösteriniz.

1

By

2

By

3

By

3. ÜNİTE

4

Öğrenci

By

Öğretmen

“Mi” Telinde Legato Yay Tekniği ile Alıştırmalar

4. Etkinlik

Aşağıda verilen “mi” telindeki alıştırma, legato tekniğine uygun olarak çalınız. Alıştırma çalarken sağ ve sol kolunuzun “mi” teline uygun konumda olmasına dikkat ediniz.

1

By

2

By

3

By

0 1 2 3 1 4

0 1 2 3 1 2 3 4 4 3 2 1 3 2 1 0

0 1 4 3

0 1 4 3

Etüt

Mathieu Crickboom

4

Öğrenci

By

Öğretmen

I

II

0 1 3

5. Etkinlik

Aşağıda verilen “la-mi” telindeki alıştırmaları, legato tekniğine uygun olarak çalınız. Alıştırmaları çalarken yay geçişlerinin kesintisiz, yumuşak ve pürüzsüz olmasına özen gösteriniz.

1

By

2

By

3

By

4

By

"Sol" Telinde Legato Yay Tekniği ile Alıştırmalar

6. Etkinlik

Aşağıda verilen "sol" telindeki alıştırmaları, legato tekniğine uygun olarak çalınız. Alıştırmaları çalarken sağ ve sol kolunuzun "sol" teline uygun konumda olmasına dikkat ediniz.

1

2

3

4

1

2

3

4

3. ÜNİTE

5

By

6

Cotillon

Mathieu Crickboom

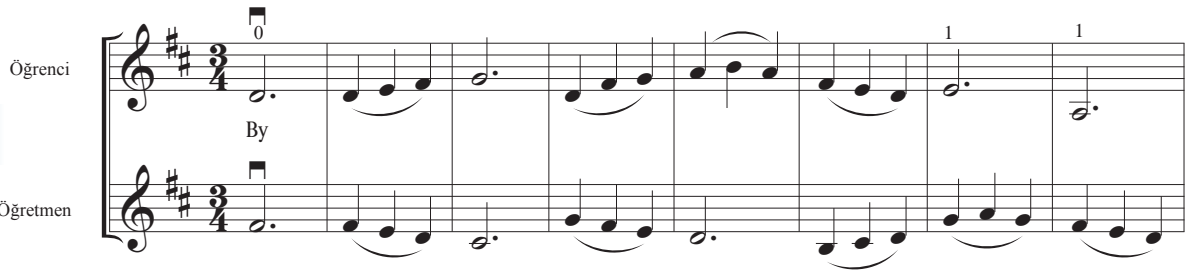
7

1 f 2 p

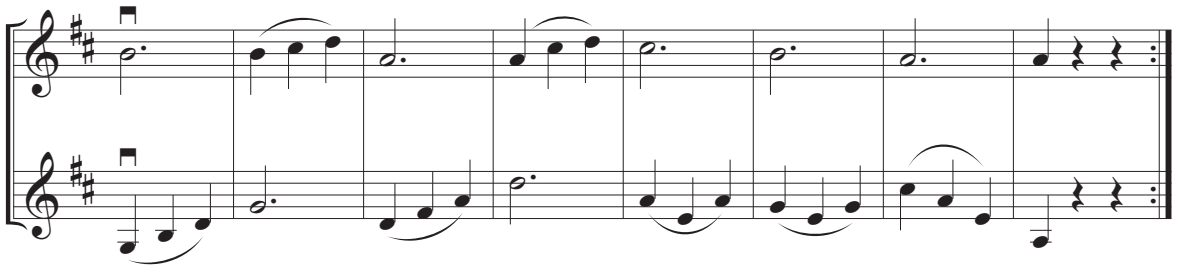
8

9

Öğretmen

D.C.al Fine

7. Etkinlik

Aşağıdaki alıştırmayı metronom yardımıyla, farklı hızlarda çalınız. Bu alıştırmayı diğer teller için de uygulayınız.

1

C. Detaşe (Bağsız) Tekniğın Genel Özellikleri

Detaşe (bağsız) çalma, her notanın ayrı bir yay ile çalınmasıdır. Notaların üzerine konulan (-) işaretiyle gösterilir. Bu işaret ile notaların belirgin yay hareketleriyle birbirinden ayrılması ve seslerin bir sonraki sese kadar sürdürülmesi ifade edilir.

Detaşe çalma tekniğinde, belirgin biçimde çalınan sesler arasında boşluk oluşturulmaz ve kesinti yapılmaz. Bu teknik, genellikle yayın ortasının biraz üstünde ve üst yarısında uygulanır. Yayın tellerle buluşmasıyla ortaya çıkan seslerin aynı nitelikte devam ettirilmesine özen gösterilir.

Keman eğitiminde, yaygın olarak üç tip detaşe kullanılır:

1. Büyük Detaşe
2. Yarım Yayda Detaşe
3. Küçük Detaşe

Detaşe tekniğinin “yayın ortasından ucuna” sıklıkla kullanıldığı bölgelerde, hareketliliğın ön kol hareketine dayalı olması gerekir. Üst kolun detaşe tekniğine çok fazla karıştırılmasının çoğunlukla yapılan bir hata olduğu söylenebilir. Detaşe, yayın her bölgesinde kullanılabilir. Büyük detaşe, bütün yayda; yarım detaşe, genellikle yayın ortasında; küçük (mini) detaşe de genellikle yayın ortasının hemen üstünde çalınır. Bu teknik için en uygun yay bölgelerinin seçilmesinde, kemancının teknik becerisi ile parçanın ya da eserin hız, gürlük, dönem ve üslup özellikleri etkin ve önemli bir rol oynar. Tel kalınlığının da detaşenin kullanımında belirleyici bir etkisinin olduğu, bilinen bir durumdur. Genellikle ince tellerde, yayın üst yarısı; orta tellerde, orta yarısı; kalın tellerde ise alt yarısı tercih edilmelidir.

Detaşe tekniğinde seslendirilen etüt ve eserlerin hızına göre yayın hızının da artmasıyla birlikte yay, üst yarıda ve kısa kullanılır. Mini ve hızlı hareketlerde, ön kolun ve ön kolla bağlantılı olarak bileğın doğru kullanılması önem kazanır.

8. Etkinlik

Aşağıdaki alıştıırma ve etütleri, bağsız çalma tekniğine uygun olarak çalınız. İki sesli çalışmaların birinci sesi öğrenci, ikinci sesi öğretmen içindir. Öğretmenizle uyumlu çalmaya özen gösteriniz.

1

3. ÜNİTE

2

Öğrenci

By Üy By Ay

Öğretmen

Detailed description: This block contains the first system of musical notation for exercise 2. It is written in 4/4 time. The top staff is for the student (Öğrenci) and the bottom staff is for the teacher (Öğretmen). The student part includes lyrics 'By Üy By Ay' and guitar fret numbers: (0), V, 2, 4, 3, 1, 1, 4, 0, 2, 3, 2, 4. The teacher part provides a simple accompaniment.

6

Detailed description: This block contains the second system of musical notation for exercise 2. It continues the student and teacher parts. The student part includes guitar fret numbers: 0, 4, V, 4, 3. The teacher part continues with a simple accompaniment.

11

Detailed description: This block contains the third system of musical notation for exercise 2. It continues the student and teacher parts. The student part includes guitar fret numbers: 4, 2, 1, 4. The teacher part continues with a simple accompaniment.

3

Ay

Detailed description: This block contains the first system of musical notation for exercise 3. It is written in 4/4 time. The student part includes guitar fret numbers: 0, V, 1, 2, 0, 3, 1, 0, 4, 2, 4. The teacher part provides a simple accompaniment.

Detailed description: This block contains the second system of musical notation for exercise 3. It continues the student and teacher parts. The student part includes guitar fret numbers: 4, 2, 4. The teacher part continues with a simple accompaniment.

4

Ay

By

Detailed description: This block contains the first system of musical notation for exercise 4. It is written in 4/4 time. The student part includes guitar fret numbers: 0, V, 1, 2, 2, 3, 4. The teacher part provides a simple accompaniment. The lyrics 'Ay' and 'By' are placed below the staff.

Ay

Detailed description: This block contains the second system of musical notation for exercise 4. It continues the student and teacher parts. The student part includes guitar fret numbers: 2, 4, 4. The teacher part continues with a simple accompaniment. The lyrics 'Ay' are placed below the staff.

5

Ay By

By Üy By Ay

6

Öğrenci

Öğretmen

D. Etüt ve Eserleri Detaşe Yay Tekniğine Uygun Çalma

9. Etkinlik

Aşağıdaki eserleri, bağısız çalma tekniğine uygun olarak çalınız.

Allegro

Shinichi Suzuki (Şinici Suziki)

1

Ay Açy Ay Açy By

Üy Üçy Üy Üçy By

Ay By

Üy Üçy By

Silifke Türküsü

Anonim Türkü

2

10. Etkinlik

Aşağıda legato ve detaçe tekniklerine örnek olarak verilen üç sesli eserin birinci sesi öğrenci, ikinci sesi öğretmen içindir. Öğretmenizle uyumlu bir şekilde çalmaya özen gösteriniz.

March

Johann Sebastian Bach
(Yohan Sebastiyân Bah)

Allegro Moderato

Öğrenci

1

Öğrenci

Öğretmen

3. ÜNİTE

First system of musical notation, consisting of three staves. The key signature is three sharps (F#, C#, G#). The first staff contains a melodic line with eighth-note patterns and a fermata over the final note, marked with a 'V' above it. The second staff contains a rhythmic accompaniment with eighth-note patterns. The third staff contains a bass line with quarter notes. A dynamic marking of *f* (forte) is placed below the first and second staves at the end of the system.

Second system of musical notation, consisting of three staves. The key signature is three sharps (F#, C#, G#). The first staff continues the melodic line with eighth-note patterns and a fermata over the final note. The second staff continues the rhythmic accompaniment with eighth-note patterns. The third staff continues the bass line with quarter notes and a fermata over the final note.

Third system of musical notation, consisting of three staves. The key signature is three sharps (F#, C#, G#). The first staff continues the melodic line with eighth-note patterns and a fermata over the final note. The second staff continues the rhythmic accompaniment with eighth-note patterns. The third staff continues the bass line with quarter notes and a fermata over the final note. The system concludes with a double bar line.

Not:

Aşağıdaki alıştırma Akdeniz Marşı'na temel oluşturmaktadır. Alıştırmaı çalmadan Akdeniz Marşı'na geçmeyiniz.

Alıştırma

1

By

By

Akdeniz Marşı

Leyla Saz

2

Menuetto

Wolfgang Amadeus MOZART

3

Moderato

Öğrenci

Öğretmen

Menuetto da capo

DÜNYANIN EN BÜYÜK KEMANCISI

Bir akşam Jascha Heifetz (Caşa Hayfetz)* ile Mischa Elman (Mişa Elman)** baş başa yemek yiyorlardı. Her ikisinin de ünlü birer kemancı olması, birlikte hoş vakit geçirmelerini sağlıyordu. Mischa Elman, her zaman olduğu gibi son tamamladığı turnenin başarısı üzerine yüksekten atıp tutuyor, veryansın ediyordu. Kapalı gişe satılan biletlerden, imza avcılarından, plak sözleşmelerinden bahsettikten sonra bir süredir Heifetz'in konuşmadığını fark etti: "Kendimden söz ettiğim yeter, Jascha. Biraz da sizden konuşalım. Son konseriniz için ne düşünüyorsunuz, bana söyler misiniz?"

Tam o sırada bir ulak elinde bir gümüş tepsi içindeki bir mektupla çıkageldi. "Özür dilerim baylar. Birinize bir mektup getirdim. Ama hanginizdir bilmiyorum." dedi. Heifetz, "Kimin adresine yazılmış?" diye sorunca "Dünyanın en büyük kemancısına." cevabını aldı. Baylar bundan hiç de memnun olmamış görünüyorlardı. Heifetz, yüce gönüllülükle "Sizedir." dedi. Mischa, pek de içten olmayarak "Yooo hayır, sizedir." diye duraksadı. Heifetz, "Ben ısrar ediyorum." dedi. Mischa, "Yapamam." dedi. Böylece birkaç dakika geçti. Bu sırada ulak, hâlâ elinde mektupla öylece bekleyip duruyordu. Sonunda Heifetz ona bahşişini vererek mektubu aldı ve masanın üzerine bıraktı. Yüzünü ekşiterek "Şimdi ne yapalım?" diye sordu. Elman, "Birlikte açalım." diye öneride bulundu. "Kime yazıldığını öğrenmenin tek yolu bu." Onun üzerine biri zarfı yırttı, öbürü mektubu zarftan çıkarttı. Her ikisi de mektuba eğildiler, ardından kahkahayı patlattılar. Mektup, "Sayın Bay Kreisler," diye başlıyordu.

*Jascha Heifetz (1901-1987), Rusya doğumlu ABD vatandaşı keman virtüözü.

**Mischa Elman (1891-1962), Rusya doğumlu Amerikalı ünlü kemancı.

***Fritz Kreisler (1875- 1962), Avusturya doğumlu kemancı ve besteci.1943'ten sonra ABD vatandaşı.
(Helen L. Kaufmann, BATI MÜZİĞİNDEN KÜÇÜK ÖYKÜLER, Çeviren:M.Halim Spatar, Pencere Yayınları, İstanbul, 2000)

Yazar tarafından düzenlenmiştir.

Ölçme ve Değerlendirme

1. Keman çalmada yay tekniği ne anlama gelir? Açıklayınız.
2. Legato ne demektir? Açıklayınız. İşaretini gösteriniz (.....)
3. Detaşe ne demektir? Açıklayınız. İşaretini gösteriniz (.....)
4. Kemanda bağlı çalma tekniği ile bağızsız çalma tekniği arasındaki farkları açıklayınız.
5. Aşağıdaki ezginin ölçülerindeki legato (bağlı) ya da detaşe(bağızsız) çalma ifadelerini gösteren işaretleri yazınız. Buna göre yayın hangi bölgesinde çalınacağını kısaltmalar ile gösteriniz.

6. Aşağıdaki ezginin hangi ölçülerinde legato (bağlı) çalma tekniği, hangi ölçülerinde detaşe (bağızsız) çalma tekniği kullanılmıştır? Gösteriniz.

3. ÜNİTE

KONTROL LİSTESİ

YÖNERGE: Legato ve detaşe tekniklerini uygulama durumunuzu belirlemek amacıyla aşağıda verilen kontrol listesini öğretmeninizle doldurunuz.

Kontrol listesindeki davranışlardan gözlemlenenler için “gerçekleşti”, gözlemlenmeyenler için “gerçekleşmedi” sütununa (✓) işareti koyunuz.

SIRA NO	GÖZLENECEK DAVRANIŞLAR	GERÇEKLEŞTİ	GERÇEKLEŞMEDİ
1	Notaları, tek yay hareketi ile aynı yönde çalar.		
2	Her notanın, kesintisiz ve pürüzsüz bağlanmasına dikkat eder.		
3	Notaları, değerlerine göre yayı uygun bölümleyerek çalar.		
4	Sağ kolun, elin, bileğin ve parmakların yay üzerinde yumuşak durmasına dikkat eder.		
5	Tel değişimlerini, kol açıklığından yararlanarak tele uygun açıyla yapar.		
6	Yay hareketlerini, eşiğe paralel olarak uygular.		
7	Aynı yaydaki notaları, yayın basıncını değiştirmeden çalar.		
8	Aynı yaydaki notaları, yayın hızını değiştirmeden çalar.		
9	Tel değişimlerini, bağlı teknikte ve belli bir ritme uygun olarak yapar.		
10	Tel değişimlerini, bağımsız teknikte ve belli bir ritme uygun olarak yapar.		

Not: Gerçekleştirilen her bir davranış için 10 puan alınır.

Not: Gözlenecek davranışlar (ölçütler-kriterler), ders öğretmenin rehberliğinde yeniden belirlenebilir.

4 ÜNİTE

TONAL MAKAMSAL DİZİ, ETÜT VE ESERLER

TONAL MAKAMSAL DİZİ, ETÜT VE ESERLER

Hazırlık Çalışması

Türk müziğindeki makamları ve Batı müziğindeki tonları araştırınız. Edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

Kemanda diziler, seslerin yükseklik sıralarına göre art arda dizilmesiyle oluşur. Keman etütleri, keman çalmadaki teknik ya da müzikal anlatım güçlüklerini aşmak amacıyla yazılır ve çalınır. Eserler ise sanatsal bir değeri olan, kemanın teknik ve müzikal becerilerini ortaya koyan ürünlerdir.

1. Sol Majör Tonunda Dizi, Etüt ve Eserler

Müzikte *dizi*, bir oktav içerisinde sıralanan sekiz sesin bütününe denir. Diziler, başladıkları sesin adıyla anılır. Birinci ses, dizinin karar sesidir ve diziye adını verir. Dizideki diğer sesler, karar sesine göre derecelendirilir. Kalın sestene ince sese doğru sıralanan dizilere *çıkıcı dizi*, ince sestene kalın sese doğru sıralanan dizilere *inici dizi* adı verilir.

Batı müziğinde, iki temel dizi olan majör ve minör diziler kullanılmaktadır. Bu dizilerin dayandığı ses sistemine *ton (tonalite)* sistemi denir. Ton sistemi, müzik eserindeki notaların, çıkış noktasındaki nota ile ilişkilerini düzenleyen kuralların bütünüdür. Bu kurallara göre bir oktav içerisindeki sekiz sesin eşit olarak bölünmesinden on iki ses elde edilir. On iki ses sistemine, *tampere ses sistemi* denir. Komşu iki ses arasındaki büyük ses aralığına tam ses, küçük ses aralığına ise *yarım ses* adı verilir.

Görsel 57. Keman ve nota görseli

A. Sol Majör Tonunda Dizi

Majör tonlar, parlak ve canlı bir karaktere sahiptir. Majör diziler, 2 tam 1 yarım 3 tam 1 yarım (TTYTTTTY) aralıklardan oluşur. Her majör dizinin, ilgili bir minör dizisi vardır.

Sol majör dizisi, birinci konumda bir oktav çalındığında iki teli (sol-re); iki oktav çalındığında dört teli (sol-re-la-mi) kapsar. Ses değiştirici işaret olarak "fa diyez" alır. Dizek üzerindeki diyez işareti aşağıdaki gibi gösterilir (Görsel 58):

Görsel 58. Sol majör tonun ses değiştirici işareti (fa diyez)

1. Etkinlik

Aşağıdaki sol majör dizileri belirtilen yay tekniklerine uygun olarak çalınız.

1

2

3

4

5

6

7

B. Sol Majör Tonunda Etüt ve Eserler

2. Etkinlik

Aşağıda örnek olarak verilen "sol majör" tonundaki etüt ve eserleri, belirtilen yay şekillerine uyararak çalınız. İki sesli eserleri öğretmeninizle birlikte çalarken ikinci ezgiyi takip etmeye, aynı tempoda birliktelik sağlamaya ve belirtilen yay şekillerine uymaya dikkat ediniz.

Etüt

R. Dulov

1

Etüt

Franz Wohlfhart (Frans Volfart)

2

4 V 0 3 4 0 2 4 3

4 0 4 0 4 0 0

0 3 4 4

4 4 4 4

0 0 4 0 4

4 4 4 4 0

4 4 4 4

Etüt

Franz Wohlfhart

3

The musical score consists of eight staves of music in G major (one sharp) and 2/4 time. The piece is marked with a '3' in a blue box on the first staff. The notation includes various fingering numbers (1, 2, 3, 4) and articulation marks such as slurs and accents. The first staff begins with a quarter rest followed by a quarter note G4, then a series of eighth notes: G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, and finally a quarter note G4 with a '3' above it. The second staff continues with eighth notes: G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, and ends with a quarter rest. The third staff features eighth notes: G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, and ends with a quarter note G4. The fourth staff has eighth notes: G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, and ends with a quarter note G4. The fifth staff contains eighth notes: G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, and ends with a quarter note G4. The sixth staff shows eighth notes: G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, and ends with a quarter note G4. The seventh staff has eighth notes: G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, and ends with a quarter note G4. The eighth staff features eighth notes: G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, G4-A4-B4-C5, and ends with a quarter note G4.

Minuet

Allegretto

Johann Sebastian Bach

4

mf

p

mf

p

mf *rit.*

S. 190

Long, Long Ago

Moderato

Thomas Haynes Bayly
(Tomas Haynes Beyli)

5

mf *mf*

p *f* *p*

f

2. Mi Minör Tonunda Dizi, Etüt ve Eserler

Her majör dizinin kendisiyle aynı ses değıştirici işaretleri alan bir minör dizisi vardır. Majör dizinin 6. derece sesi, ilgili minör dizisinin 1. derece karar sesini verir.

Minör tonlar, yumuşak ve duygusal bir karaktere sahiptir. Minör diziler, 1 tam 1 yarım 2 tam 1 yarım 2 tam (TYT-TYTT) aralıklarından oluşur. Bütün minör dizilerde olduğu gibi mi minör dizisi de doğal, armonik ve melodik olarak çeşitlenir. Doğal dizi, ses değıştirici işaret olarak "fa diyez" alır. Buna ek olarak armonik mi minör, re diyez; melodik mi minör ise do diyez ve re diyez işaretini alır. Melodik mi minör dizisi, inici olarak doğal hâliyle çalınır. Birinci konumda, mi minör dizi bir oktav çalınır ve iki teli (re- la) kapsar.

Görsel 59. Mi minör tonun ses değıştirici işareti (fa diyez)

A. Mi Minör Tonunda Dizi

1. Etkinlik

Aşağıdaki "mi minör" dizileri belirtilen yay tekniklerine uygun olarak çalınız.

1

2

3

4

5

Ezgi

Mehmet Akpınar

2

The musical score for 'Ezgi' by Mehmet Akpınar, page 2, is written in 4/4 time and the key of D major. It consists of eight staves of music. The first staff begins with a blue box containing the number '2'. The music is primarily composed of eighth and sixteenth notes, often beamed together. There are several measures with rests. Fingering numbers '1' and '4' are placed above specific notes to indicate fingerings. The score concludes with a double bar line.

Romance

Anonim

3

Antonin Dvorak (Antonin Dvorcak)

“Yeni Dünya” Senfonisinden Bir Tema

Allegro con fouco

Antonin Dvorak (Antonin Dvorcak)

4

“King Arthur” Operasından

Henry Purcell (Henri Pörsil)

Allegretto

5

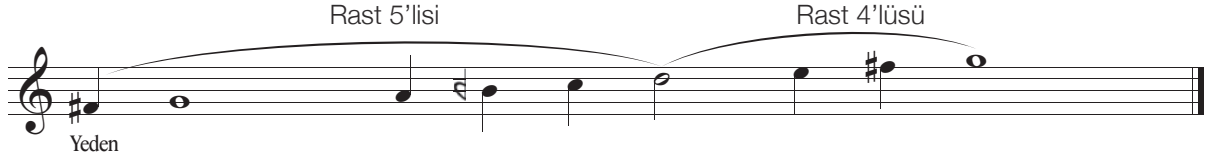
3. Rast Makamında Dizi, Etüt ve Eserler

A. Rast Makamı

Rast makamı, seyrine genellikle durak sesiyle veya durak sesinin alt tarafında bulunan seslerden biriyle başlar. Çıkıcı özellik gösterir. Beşlisinde (güçlüsü) yarım karar yapar, tiz dördlüde seyir yaptıktan sonra durak sesine dönerek tam karar ile sona erer. Rast makamı dizisi, ses değiştirici işaret olarak “fa diyez” ve bir koma “si bemol” alır.

- Dizisi** : Rast beşlisine, bir rast dördlüsünün eklenmesiyle oluşan sol dizisidir.
- Durak (Karar) Sesi** : Sol sesidir.
- Güçlü sesi** : Re sesidir.
- Yeden sesi** : Fa diyez sesidir.
- Seyri** : Çıkıcıdır.
- Donanım** : Si sesi için koma bemolü (♭) ve fa bakiye diyezi (#) ses değiştirici işaretlerini alır.

Rast Makamı Dizisi

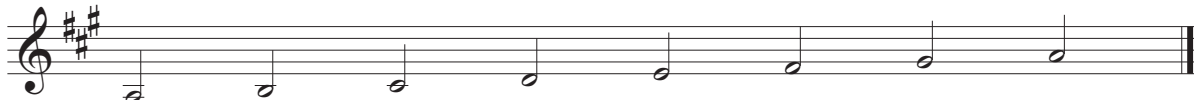
Tampere Sistemde Rast Makamı Dizisi

Re Perdesi Üzerinde (Yerinden) Rast Makamı Dizisi

La Perdesi Üzerinde (Dört Sesten) Rast Makamı Dizisi

B. Rast Makamında Etüt ve Eserler

2. Etkinlik

Aşağıdaki rast makamı ile ilgili etüt ve eser örneklerini belirtilen yay şekillerine uygun olarak çalınız.

Rast Etüt

Mehmet Akpınar

1

Re Rast Etüt

Mehmet Akpınar

2

Fine

D.C. al Fine

Gülnihal

İsmail Dede Efendi

4

0 0 4 1 1 3 0 4 0

Kalenin Dibinde Bir Taş Olaydım

Uyarlama: Mehmet Akpınar

Yöresi: Kerkük

5

The musical score is written in treble clef, 4/4 time, and the key of D major (indicated by two sharps). It consists of eight staves of music. The first staff is marked with a '5' in a blue box. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, with several measures containing four-measure rests. The score includes first and second endings for several sections.

Darıldın mı Gülüm Bana

Uyarlama: Mehmet Akpınar

İstanbul Türküsü

6

The musical score is written in a single system with eight staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of two sharps (D major), and a 2/4 time signature. The music is composed of eighth and sixteenth notes, with some triplet markings (indicated by a '4' above the notes). The piece concludes with a double bar line and repeat dots.

Kalenin Bedenleri

Uyarlama: Mehmet Akpınar

Yöresi: Tokat/Niksar

7

The musical score is written in 4/4 time and the key of D major (two sharps). It consists of eight staves of music. The first staff is marked with a blue box containing the number 7. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, often beamed together, with some measures containing a '4' indicating a four-measure rest or a specific rhythmic pattern. The key signature has two sharps (F# and C#).

Rast Peşrev

Refik Fersan

8

mf

mf

mf

Rast İlahi

Mustafa İtri

9

The musical score for "Rast İlahi" by Mustafa İtri is presented in seven staves. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 4/4. The score begins with a quarter rest followed by a quarter note G4. The first staff contains several eighth notes with four-measure slurs. The second staff includes a repeat sign with two endings. The third staff continues with eighth notes and slurs. The fourth staff has a similar pattern of eighth notes and slurs. The fifth staff shows a mix of eighth and quarter notes with slurs. The sixth staff is mostly quarter notes with some eighth notes. The seventh staff concludes with eighth notes and slurs.

ESKİ MÛSİKÎ

Çok insan anlayamaz eski mûsikîmizden
 Ve ondan anlamayan bir şey anlamaz bizden.
 Açar bir altın anahtarla ruh ufuklarını,
 Hemen yayılmaya başlar sadâ ve ruh akını
 Ve seslenir büyük İtrî, semâyı örten ruh,
 Peşinden dalgalanır bestesiyle Seyyid Nuh,
 O mutlu devrede İtrî'ye en yakın bir dost
 Işıklı danteleler bestekârı Hafız Post...
 Bu neslin ortada dahicedir başardığı iş,
 Vatan nasıl karışır musikîyle, göstermiş.
 Bu yaz kemençeği bir dinledinse Kanlıca'da,
 Baharda bir gece tanburu dinle Çamlıca'da.
 Bu sazların duyulur her telinde sade vatan,
 Sihirli rüzgar eser dâima bu topraktan...
 Evet, bu eski nesil şerefli bir âlem açar,
 Duyuşta ince zamanlardan inkırâza kadar.
 Yüz elli yıl, sıra dağlar birer birer yükselir
 Ve âkîbet Dede'nin anlı şanlı devri gelir.
 Bu musikîyi, o, son kudretiyle parlattı;
 Ölünce, ülkede bir muhteşem güneş battı.

Yahya Kemal BEYATLI

Buhurizade Mustafa İtrî

4. Re Majör Tonunda Dizi, Etüt ve Eserler

A. Re Majör Tonunda Dizi

Birinci konumda re majör dizisi, bir oktav çalınır ve iki teli (re-la) kapsar. Ses değıştirici işaret olarak “fa diyez” ve “do diyez” alır. Dizek üzerindeki diyez işaretleri aşağıdaki gibi gösterilir:

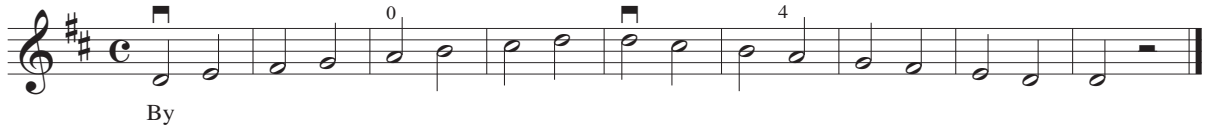
Görsel 60. Re majör tonun ses değıştirici işareti (fa diyez-do diyez)

1. Etkinlik

Aşağıdaki “re majör” dizileri belirtilen yay tekniklerine uygun olarak çalınız.

1

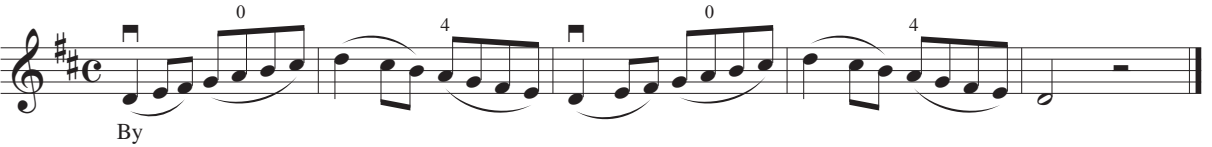
2

3

4

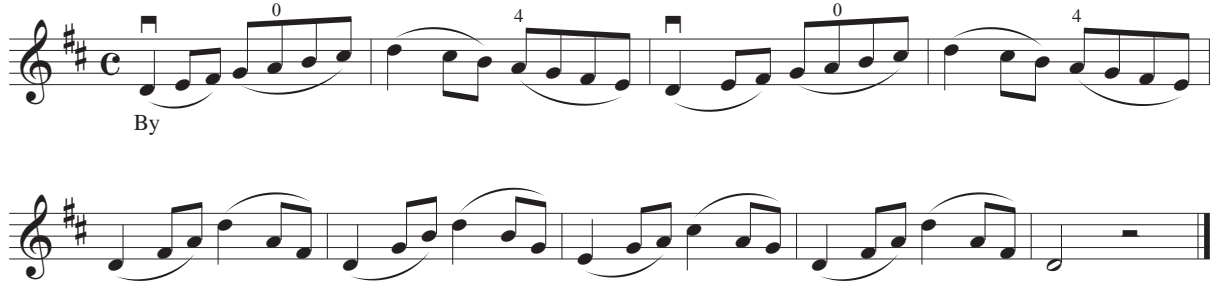
5

6

7

B. Re Majör Tonunda Etüt ve Eserler

2. Etkinlik

Aşağıda örnek olarak verilen "re majör" tonundaki etüt ve eserleri, belirtilen yay şekillerine uyararak çalınız. Öğretmeninizle birlikte çalarken ikinci ezgiyi takip etmeye, aynı tempoda birliktelik sağlamaya ve belirtilen yay şekillerine uymaya dikkat ediniz.

1

Allegretto

Robert Pracht (Robet Prakt)

Etüt

Mehmet Akpınar

2

The musical score consists of eight staves of music in G major (one sharp) and 4/4 time. The first staff begins with a square box above the first measure, followed by a four-measure rest. The music is primarily composed of eighth and sixteenth notes, with several instances of four-measure rests. The piece concludes with a double bar line and repeat dots.

İkili

Alman Halk Ezgisi

3

Öğrenci

Öğretmen

Ay

By

Üy

Norveç Halk Şarkısı

Allegretto

Düzenleyen : Maia Bang (Maya Benk)

Öğrenci

4

Öğretmen

S. 192

Menuet

Eloesi Darabok (Eloyesi Darebok)

5

5. Si Minör Tonunda Dizi, Etüt ve Eserler

A. Si Minör Tonunda Dizi

Re majörün ilgili minörü olan “si minör dizisi”; bütün minör dizilerde olduğu gibi doğal, armonik ve melodik olarak çeşitlenir. Si minör, birinci konumda ve iki oktav olarak tüm telleri kapsayacak şekilde seslendirilir.

Görsel 61. Si minör tonun ses değiştirici işareti (fa diyez-do diyez)

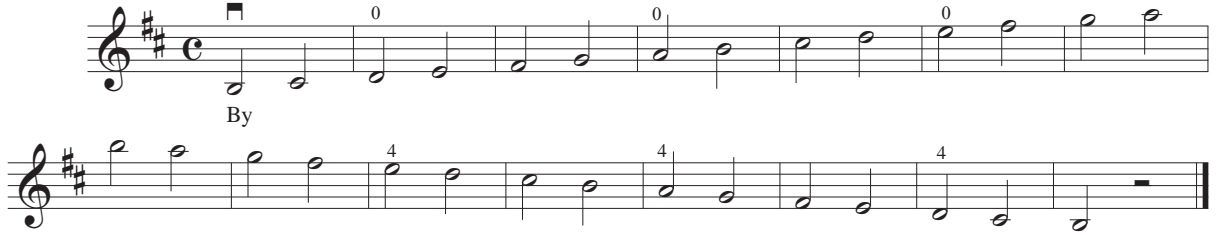
Doğal dizi, ses değiştirici işaret olarak “fa diyez-do diyez” alır. Buna ek olarak armonik si minör, “la diyez”; melodik si minör ise “sol diyez” ve “la diyez” işaretini alır. Melodik si minör dizisi, inici olarak doğal hâliyle çalınır.

1. Etkinlik

Aşağıdaki “si minör” dizileri belirtilen yay tekniklerine uygun olarak çalınız

1

2

3

4

5

4. ÜNİTE

6

7

8

B. Si Minör Tonunda Etütler ve Eserler

2. Etkinlik

Aşağıda örnek olarak verilen “si minör” tonundaki etüt ve eserleri, belirtilen yay şekillerine uyararak çalınız. İki sesli eserleri öğretmeninizle birlikte çalarken ikinci ezgiyi takip etmeye, aynı tempoda birliktelik sağlamaya ve belirtilen yay şekillerine uymaya dikkat ediniz.

Etüt

Andantino Maia Bang

Öğrenci

1

Öğretmen

Etüt

Mehmet Akpınar

2

The musical score is written in G major (one sharp) and 4/4 time. It consists of eight staves of music. The first staff begins with a blue box containing the number '2'. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, with some measures containing a '1' above the staff. The piece concludes with a double bar line.

6. La Majör Tonunda Dizi, Etüt ve Eserler

A. La Majör Tonunda Dizi

Birinci konumda “la majör” dizisi, iki oktav çalınır ve dört teli (sol-re-la-mi) kapsar. Ses değıştirici işaret olarak “fa-do-sol diyezleri” alır. Dizek üzerindeki diyez işaretleri aşağıdaki gibi gösterilir:

Görsel 62. La majör tonun ses değıştirici işareti (fa diyez-do diyez- sol diyez)

1. Etkinlik

Aşağıdaki “la majör” dizileri belirtilen yay tekniklerine uygun olarak çalınız.

1

By By

2

By

3

By Ay By Ay

4

By

5

Yy

6

Yy Çy

7

By

B. La Majör Tonunda Etüt ve Eserler

2. Etkinlik

Aşağıda örnek olarak verilen "la majör" tonundaki etüt ve eserleri, belirtilen yay şekillerine uyararak çalınız.

Robert Pracht

1

Allegro

The musical score is written for guitar in A major (two sharps) and 4/4 time. It is marked 'Allegro'. The piece consists of ten staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of two sharps, and a 4/4 time signature. The music features a variety of fretting techniques, including natural harmonics (0), barre techniques (4), and double stops. The piece concludes with a final chord and a fermata.

Marş

Carl Philipp Emanuel Bach
(Karl Filip Emanüel Bah)

Düzenleme: Eva Maria Neumann
(Eva Mariya Noman)

2

Öğrenci

Öğretmen

İkili

Bela Bartok (Bela Bartok)

Öğrenci

3

Öğretmen

p

p

mf

mf

f

f

7. Fa Diyez Minör Tonunda Dizi, Etüt ve Eserler

A. Fa Diyez Minör Tonunda Dizi

La majör dizisinin ilgili minörü olan “fa diyez” minör dizisi; bütün minör dizilerde olduğu gibi doğal, armonik ve melodik olarak çeşitlenir. Birinci konumda fa diyez minör dizisi, üç teli (re-la-mi) kapsar.

Görsel 63. Fa diyez minör tonun ses değiştirici işareti (fa diyez-do diyez-sol diyez)

Doğal dizi, ses değiştirici işaret olarak “fa-do-sol diyezleri” alır. Buna ek olarak armonik fa diyez minör, “mi diyez”; melodik fa diyez minör ise “re diyez” ve “mi diyez” işaretini alır. Melodik mi minör dizisi, inici olarak doğal hâliyle çalınır.

1. Etkinlik

Aşağıdaki “fa diyez minör” dizisi alıştırmalarını, verilen yay şekillerine uygun biçimde seslendiriniz.

1 By

2 By Üy By Ay

3 By Üy By Ay

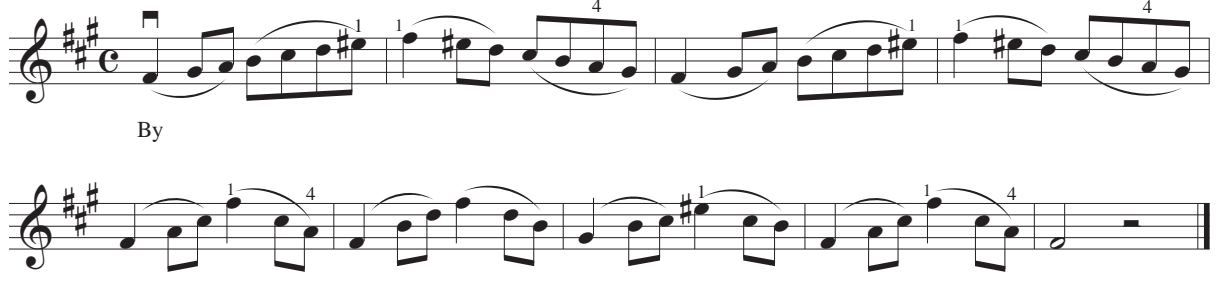
4 By Üy By Ay

5 By

6 Yy

7 Yy Çy

8

By

B. Fa Diyez Minör Tonunda Etüt ve Eserler

2. Etkinlik

Aşağıda örnek olarak verilen “fa diyez minör” tonundaki etüt ve eserleri, belirtilen yay şekillerine uyarak çalınız. İki sesli eserleri öğretmeninizle birlikte çalarken ikinci ezgiyi takip etmeye, aynı tempoda birliktelik sağlamaya ve belirtilen yay şekillerine uymaya dikkat ediniz.

Etüt

Jacques Mazas (Jak Mazas)

1

By

4. ÜNİTE

Three staves of musical notation for a piece in G major, 4/4 time. The first staff has a treble clef and a key signature of two sharps. The second and third staves have a bass clef. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, with some slurs and fingerings indicated above the notes.

Pavan

Allegro Moderato

Gabriel Faure (Gabriel Fou)

2

Three staves of musical notation for the Pavan piece. The first staff has a treble clef and a key signature of two sharps. The second and third staves have a bass clef. The music is in 4/4 time and features a mix of eighth and sixteenth notes, with some slurs and fingerings indicated above the notes. The first staff starts with a 'pp' dynamic marking.

İkili

Finlandiya Halk Ezgisi

3

Three staves of musical notation for the İkili piece. The first staff has a treble clef and a key signature of two sharps. The second and third staves have a bass clef. The music is in 4/4 time and features a mix of eighth and sixteenth notes, with some slurs and fingerings indicated above the notes. The first staff starts with a 'pp' dynamic marking.

8. Hüseyni Makamında Dizi, Etüt ve Eserler

A. Hüseyni Makamı

Hüseyni makamı, hüseyni dizisini meydana getiren seslerin ezgi içerisinde işlenmesiyle oluşur. Bu makam, hislerimizi en iyi şekilde dile getiren makamlarımızın başında gelir. Makamın en önemli özelliği, çok yaygın bir kullanım alanına sahip olmasıdır.

- Dizisi** : La dizisidir. Hüseyni beşlisine uşşak dördlüsünün eklenmesiyle meydana gelir.
- Durak sesi** : La sesidir.
- Güçlü sesi** : Mi sesidir.
- Yeden sesi** : Sol sesidir.
- Seyri** : İnci ve çıkıcıdır.
- Donanımı** : Si koma bemol ve fa bakiye diyezi ses değiştirici işaretlerini alır. İnci seyirlerde fa natürel olabilir.

Hüseyni Makamı Dizisi

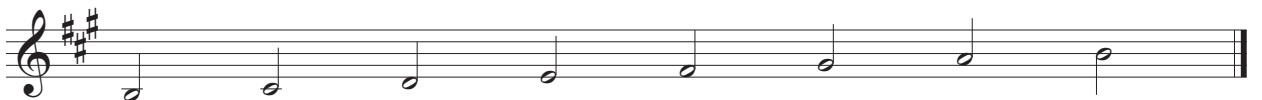
Tampere Sistemde Hüseyni Makamı Dizisi

Mi Perdesi Üzerinde (Yerinden) Hüseyni Makamı Dizisi

Si Perdesi Üzerinde (Dört Sesten) Hüseyni Makamı Dizisi

B. Hüseyini Makamında Etüt ve Eserler

2. Etkinlik

Örnek olarak verilen hüseyini makamındaki etüt ve eserleri, üzerinde belirtilen yay tekniklerine uygun olarak çalınız.

Mi Hüseyini Etüt

Mehmet Akpınar

1

Si Hüseyini Etüt

Mehmet Akpınar

2

The musical score for "Si Hüseyini Etüt" is written in G major (one sharp) and 4/4 time. It consists of eight staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 4/4 time signature. The music is primarily composed of eighth and sixteenth notes. Several measures throughout the score are marked with a '4' above the staff, indicating a four-measure rest or a specific rhythmic figure. The piece concludes with a double bar line at the end of the eighth staff.

Menekşe Kokulu Yarım

Uyarlama: Mehmet Akpınar
Anonim

3

Bursa'nın Ufak Tefek Taşları

Uyarlama: Mehmet Akpınar
Anonim

4

Çeçen Kızı

Uyarlama: Mehmet Akpınar

Tamburi Cemil Bey

5

The musical score for 'Çeçen Kızı' is written in a single system with eight staves. The key signature is D major (two sharps) and the time signature is 2/4. The music is primarily composed of eighth and sixteenth notes, with frequent sixteenth-note runs. Fingering numbers (0 and 4) are placed above notes to indicate fingerings. The score includes repeat signs and a final double bar line.

Hüseyini Oyun Havası
(Dokuzlu)

Yöresi: Kahramanmaraş

6

The musical score for "Hüseyini Oyun Havası (Dokuzlu)" is presented in a single melodic line across eight staves. The key signature is D major (two sharps) and the time signature is 9/8. The piece begins with a treble clef and a 9/8 time signature. The first staff contains the initial four measures, followed by a four-measure rest. The second staff continues the melody with another four-measure rest. The third staff features a four-measure rest, followed by a first ending (marked '1.') and a second ending (marked '2.'). The fourth staff continues the melody with a four-measure rest. The fifth staff has a four-measure rest. The sixth staff continues the melody with a four-measure rest. The seventh staff has a four-measure rest. The eighth staff concludes the piece with a four-measure rest and a double bar line.

9. Fa Majör Tonunda Dizi, Etüt ve Eserler

A. Fa Majör Tonunda Dizi

Birinci konumda "fa majör dizisi", bir oktav çalınır ve üç teli (re-la-mi) kapsar. Ses değıştirici işaret olarak "si bemol" alır. Dizek üzerindeki diyez işaretleri aşağıdaki gibi gösterilir:

Görsel 64. Fa majör tonun ses değıştirici işareti (si bemol)

1. Etkinlik

Aşağıdaki "fa majör" dizileri belirtilen yay tekniklerine uygun olarak çalınız.

1 By

2 By

3 By Üy By Ay

4 By

5 Yy

6 Yy Çy

7 By

By

B. Fa Majör Tonunda Etüt ve Eserler

2. Etkinlik

Aşağıdaki "fa majör" etüt ve eserleri, yay tekniklerine uygun olarak çalınız.

Etüt

Franz Wohlfahrt

1

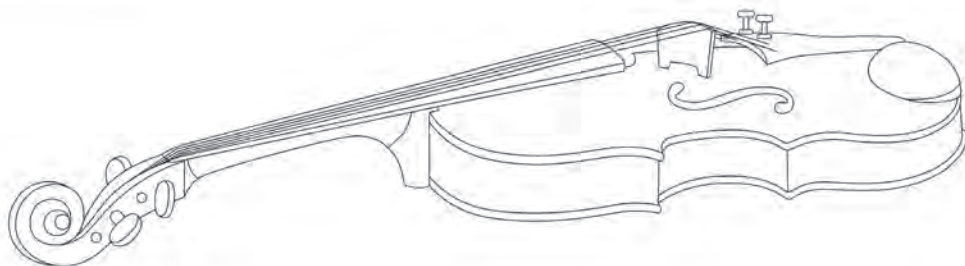
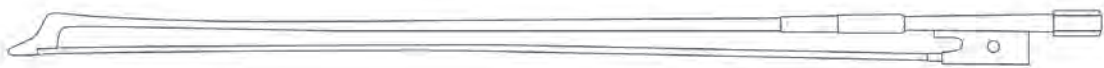
Etüt

Allegro Moderato

Robert Pracht

2

The musical score consists of seven staves of music in a single system. The key signature is one flat (B-flat) and the time signature is 2/4. The music is primarily composed of eighth and sixteenth notes, with numerous triplet markings (indicated by a '3' above the notes) throughout. The piece concludes with a double bar line on the seventh staff.

Ata'm

Ziya Aydınan

Düzenleme : Ali Uçan

3

Marş

Ay By Üy By

By

By

Son / Bitir

Baş a Dön

10. Re Minör Tonunda Dizi, Etüt ve Eserler

A. Re Minör Tonunda Dizi

Fa majörün ilgili minörü olan “re minör” dizisi, bütün minör dizilerde olduğu gibi doğal, armonik ve melodik olarak çeşitlenir.

Doğal dizi, ses değiştirici işaret olarak si bemol alır.

Görsel 65. Re minör tonun ses değiştirici işareti (si bemol)

Buna ek olarak armonik re minör, “do diyez”; melodik re minör, “si natürel” ve “do diyez” işaretlerini alır. Melodik re minör dizisi, incici olarak doğal hâliyle çalınır.

1. Etkinlik

Aşağıdaki “re minör” dizileri belirtilen yay tekniklerine uygun olarak çalınız.

- 1

By
- 2

By Üy By Ay
- 3

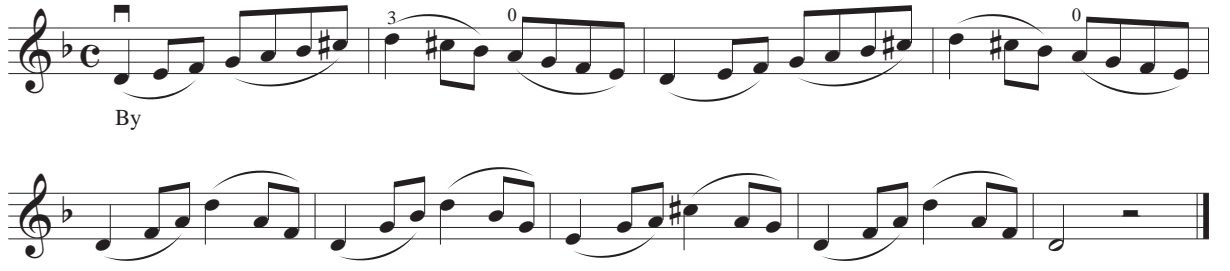
By Üy By Ay
- 4

By
- 5

Yy
- 6

Yy Çy

7

B. Re Minör Tonunda Etüt ve Eserler

2. Etkinlik

Aşağıda örnek olarak verilen “re minör” tonundaki etütleri, belirtilen yay şekillerine uyarak çalınız. Öğretmeninizle birlikte çalarken ikinci ezgiyi takip etmeye, aynı tempoda birliktelik sağlamaya ve belirtilen yay şekillerine uymaya dikkat ediniz.

Etüt

Robert Pracht

1 **Allegro**

Etüt

Robert Pracht

2

Allegretto

f By

p

cresc. -----

Musical score for a piece in G minor, featuring four staves of music. The first staff begins with a forte (*f*) dynamic and includes a trill marked with a '0' above the first note. Subsequent staves contain various melodic lines with slurs and trills, some marked with a '4' above the notes.

Rondo

Henry Purcell
(1658-1695)

3

Musical score for 'Rondo' by Henry Purcell, featuring four staves of music. The first staff is marked *Allegretto* and *f*. The second staff ends with the word 'Fine'. The third staff is marked *mp*. The fourth staff is marked *cresc.* and ends with 'D.C. al Fine'. The score includes various fingerings and articulations throughout.

İkili

Ukrayna Halk Ezgisi
İkinci Sesin düzenlemesi: Ali Uçan

Allegretto

Öğrenci

4

Öğretmen

By Üy By Ay

Ay

İkili bir sekizli inceye aktarılınca şöyle olur:

The musical score is written in 4/4 time and features two parts: 'Öğrenci' (Student) and 'Öğretmen' (Teacher). The student part is a melody with lyrics 'By Üy By Ay' and 'Ay'. The teacher part is a piano accompaniment. The score includes a section for a 'İkili bir sekizli' (duple eighth) rhythm and a section for a 'sekizli inceye' (eighth note) rhythm.

11. Do Majör Tonunda Dizi, Etüt ve Eserler

A. Do Majör Tonunda Dizi

Birinci konumda “do majör dizisi”, bir oktav çalınır ve üç teli (sol-re-la) kapsar.

Görsel 66. Do majör tonda ses değıştirici işaret bulunmaz

1. Etkinlik

Aşağıdaki “do majör” dizileri, yay tekniklerine uygun olarak çalınız.

- 1 By
- 2 By
- 3 By Üy By Ay
- 4 By
- 5 Yy
- 6 Yy Çy
- 7 By

B. Do Majör Tonunda Etüt ve Eserler

2. Etkinlik

Aşağıda örnek olarak verilen “do majör” tonundaki etütleri, belirtilen yay şekillerine uyarak çalınız. İki sesli eserleri öğretmeninizle birlikte çalarken ikinci ezgiyi takip etmeye, aynı tempoda birliktelik sağlamaya ve belirtilen yay şekillerine uymaya dikkat ediniz.

Etüt

Allegro Moderato

Franz Wohlfahrt

1

The musical score for the etude is as follows:

- Staff 1: Treble clef, 4/4 time. Starts with a '1' in a blue box. Fingering: 2, 2, 2, 2, 0, 2, 2, 2, 2, 4.
- Staff 2: Fingering: 2, 2, 2, 2, 0, 2, 2, 2, 2, 2.
- Staff 3: Fingering: 2, 4, 4, 4, 4, 4, 4, 4, 4, 4.
- Staff 4: Fingering: 3, 4, 4, 4, 4, 4, 4, 4, 4, 4.
- Staff 5: Fingering: 2, 4, 4, 4, 4, 4, 0, 2, 2, 2, 2, 2.
- Staff 6: Fingering: 2, 0, 0, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2.
- Staff 7: Fingering: 4, 4, 4, 4, 4, 4, 2, 2, 2, 4, 4.
- Staff 8: Fingering: 2, 4, 4, 4, 4, 4, 4, 4, 4, 4, 4.
- Staff 9: Fingering: 2, 4, 4, 4, 4, 4, 4, 4, 4, 4, 4.

Nisan

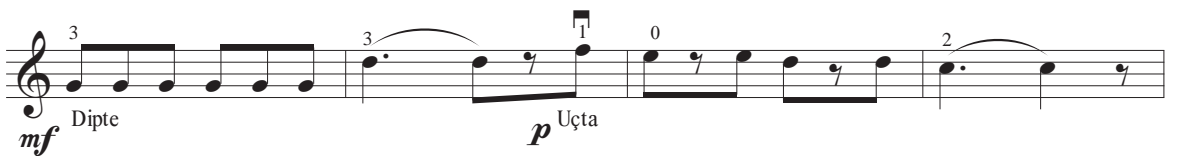
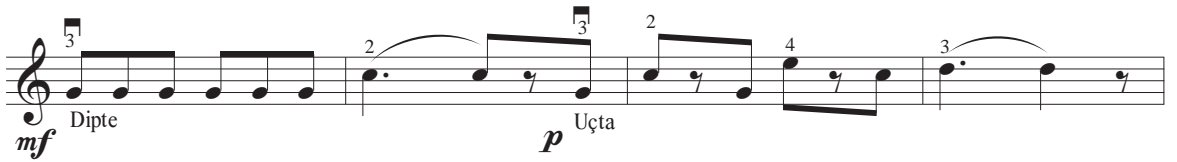
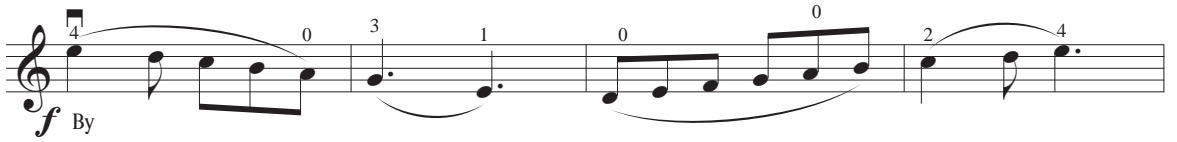
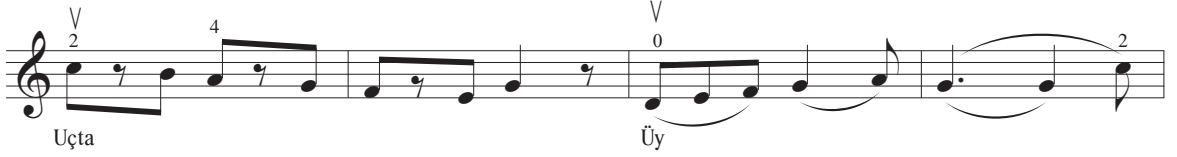
Çabukça

Ezgi: Ziya Aydınant

2

Orta

4. ÜNİTE

mf Dipte

p Uçta

mf Dipte

p Uçta

f By

Ağırlaş (yavaşla)

Moderato

Joseph Frohlich (Josep Frolih)

Öğrenci

3

Öğretmen

Musical notation for the first system, featuring a student part (Öğrenci) and a teacher part (Öğretmen) in 4/4 time. The student part has a treble clef and the teacher part has a bass clef. Both parts start with a 'V' marking. The student part has a 4-fingered chord and a 0-fingered chord. The teacher part has a 4-fingered chord.

Musical notation for the second system, featuring a student part (Öğrenci) and a teacher part (Öğretmen) in 4/4 time. The student part has a treble clef and the teacher part has a bass clef. The student part has a 0-fingered chord and a 0-fingered chord. The teacher part has a 0-fingered chord.

Musical notation for the third system, featuring a student part (Öğrenci) and a teacher part (Öğretmen) in 4/4 time. The student part has a treble clef and the teacher part has a bass clef. The student part has a 4-fingered chord and a 4-fingered chord. The teacher part has a 4-fingered chord.

Musical notation for the fourth system, featuring a student part (Öğrenci) and a teacher part (Öğretmen) in 4/4 time. The student part has a treble clef and the teacher part has a bass clef. The student part has a 4-fingered chord and a 4-fingered chord. The teacher part has a 4-fingered chord.

Musical notation for the fifth system, featuring a student part (Öğrenci) and a teacher part (Öğretmen) in 4/4 time. The student part has a treble clef and the teacher part has a bass clef. The student part has a 4-fingered chord and a 4-fingered chord. The teacher part has a 4-fingered chord.

12. La Minör Tonunda Dizi, Etüt ve Eserler

A. La Minör Tonunda Dizi

Do majörün ilgili minörü olan “la minör”, bütün minör dizilerde olduğu gibi doğal, armonik ve melodik olarak çeşitlenir.

La minör doğal dizisi, ses değiştirici işaret almaz. Armonik la minör olduğunda “sol diyez”, melodik la minör olduğunda ise “fa diyez” ve “sol diyez” işaretlerini alır. Melodik la minör dizisi, inici olarak doğal hâliyle çalınır.

Görsel 67. La minör tonda ses değiştirici işaret bulunmaz

1. Etkinlik

Aşağıdaki “la minör” dizileri, yay tekniklerine uygun olarak çalınız.

1

2

3

4

5

6

Yy

Musical notation for exercise 6, featuring a treble clef, common time signature, and a sequence of notes with fingerings (0, 4, 4, 4) and a key signature of one sharp (F#).

7

Yy Çy

Musical notation for exercise 7, featuring a treble clef, common time signature, and a sequence of notes with fingerings (0, 0, 4, 4, 4) and a key signature of one sharp (F#).

8

By

Musical notation for exercise 8, featuring a treble clef, common time signature, and a sequence of notes with fingerings (0, 4, 4, 4) and a key signature of one sharp (F#).

Musical notation for exercise 8 continuation, featuring a treble clef, common time signature, and a sequence of notes with fingerings (4, 4, 4) and a key signature of one sharp (F#).

B. La Minör Tonunda Etüt ve Eserler

2. Etkinlik

Aşağıda örnek olarak verilen "la minör" tonundaki etütleri, belirtilen yay şekillerine uyarak çalınız. 3 ve 4. alıştırmalardaki iki sesli eserleri öğretmeninizle birlikte çalarken ikinci ezgiyi takip etmeye, aynı tempoda birliktelik sağlamaya ve belirtilen yay şekillerine uymaya dikkat ediniz.

Etüt

Joseph Joachim (Cosef Yoahim)

1

The musical score is written in 4/4 time and A minor. It consists of eight staves of music. The first staff is marked with a '1' in a blue box. The music features various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. Fingerings are indicated by numbers 1-4 above the notes. The key signature has one flat (Bb).

Etüt

Nicolas Laoureux

2

The musical score is written on ten staves. It begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The first staff contains a measure with a square dynamic marking and a four-fingered chord. The second staff has a four-fingered chord. The third staff features a series of sixteenth-note runs. The fourth staff continues with similar rhythmic patterns. The fifth staff includes a four-fingered chord. The sixth staff starts with a square dynamic marking and a four-fingered chord. The seventh staff has a four-fingered chord. The eighth staff includes a natural harmonic marking '0'. The ninth staff has a four-fingered chord. The tenth staff concludes the piece with a double bar line.

İkili

Delphin Alard (Delfin Alard)

Allegretto

3

Öğrenci

Öğretmen

The musical score is written for two parts: Öğrenci (Student) and Öğretmen (Teacher). It is in 4/4 time and G major. The tempo is Allegretto. The score consists of 32 measures. The student part is in the upper staff and the teacher part is in the lower staff. The score includes various dynamics (mf, p, f, pp) and fingering numbers (0, 1, 2, 3, 4). The piece ends with a double bar line and a fermata over the final chord.

Tuna Dalgaları

Josef Ivanovici (Cosef İvanovici)

4

Öğrenci

Öğretmen

The musical score is written in 3/4 time. The student part (top staff) begins with a trill on a whole note, followed by a melodic line with a fermata at the end. The teacher part (bottom staff) provides a harmonic accompaniment with a steady bass line and a more active upper line. The score includes various musical notations such as notes, rests, slurs, and dynamic markings like 'p' and 'f'.

First system of musical notation, consisting of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The music features a sequence of notes with various accidentals (sharps and naturals) and rests, connected by slurs and beams.

Second system of musical notation, consisting of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The music continues with a sequence of notes and rests, including slurs and beams.

Third system of musical notation, consisting of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The music continues with a sequence of notes and rests, including slurs and beams.

Fourth system of musical notation, consisting of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The music continues with a sequence of notes and rests, including slurs and beams.

Fifth system of musical notation, consisting of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The music continues with a sequence of notes and rests, including slurs and beams.

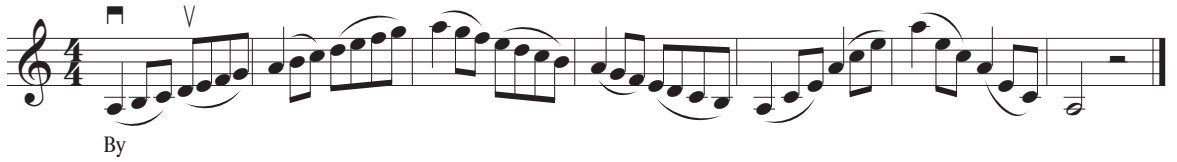
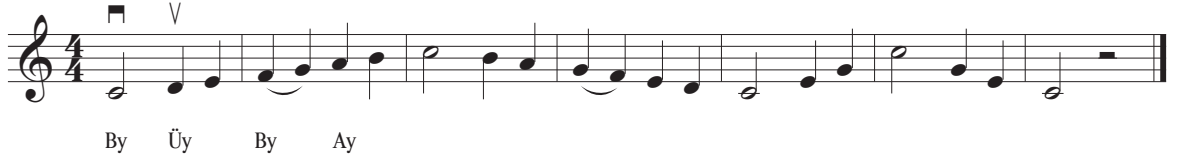
4. ÜNİTE

Ölçme ve Değerlendirme

1. Sol majör dizisinin aldığı değiştirici işaretin ne olduğunu söyleyiniz.
2. Mi minör dizisinin aldığı değiştirici işaretin ne olduğunu söyleyiniz.
3. Rast makamı dizisini teorik olarak tanıtınız.
4. Hüseyni makamı dizisini teorik olarak tanıtınız.
5. Rast makamında bir eser seslendiriniz.
6. Hüseyni makamında bir eser seslendiriniz.
7. Re majör ve la majör tonunda dizi, etüt ve eser çalmayı uygulamalı olarak gösteriniz.
8. Si minör tonunda dizi, etüt ve eser çalmayı uygulamalı olarak gösteriniz.
9. Fa diyez minör tonunda dizi, etüt ve eser çalmayı uygulamalı olarak gösteriniz.
10. Re minör ve la minör tonunda dizi, etüt ve eser çalmayı uygulamalı olarak gösteriniz.
11. Fa majör ve do majör tonunda dizi, etüt ve eser çalmayı uygulamalı olarak gösteriniz.
12. Aşağıda “do majör” ve “la minör” tonlarında örnek olarak verilen dizilerde gösterilen yay şekillerini uygulayınız. Bu ünite de öğrendiğiniz tüm dizileri de benzer biçimlerde çalınız.

4. ÜNİTE

KONTROL LİSTESİ

YÖNERGE: Dizi, etüt ve eserleri çalma becerinizi değerlendirmek amacıyla aşağıda verilen aşağıdaki kontrol listesini öğretmeniniz ile doldurunuz. Kontrol listesindeki davranışlardan gözlemlenenler için “gerçekleşti”, gözlemlenmeyenler için “gerçekleşmedi” sütununa (✓) işareti koyunuz.

SIRA NO	GÖZLENECEK DAVRANIŞLAR	GERÇEKLEŞTİ	GERÇEKLEŞMEDİ
1	Dizi, etüt ve eserleri deşifre ederek çalar.		
2	Dizi, etüt ve eserleri çalarken parmaklarını tele, doğal duruma göre daha yatık basar.		
3	Alıştırma ve etütleri çalarken sol elinin 1. parmağının yerini aynı bırakır. 2, 3 ve 4. parmaklarını ise doğal konumundan yarım ses tiz basacak şekilde konumlandırarak el ayasını açar.		
4	Dizi, etüt ve eserleri çalarken el ayasını açarak kol ağırlığını dengeleyebilmek için başparmak ve bileğin esnek olmasını sağlar.		
5	Dizi, etüt ve eserleri çalarken açık durumdan doğal duruma geçişte, parmakları el ayasından kapayarak ve parmakların doğal kıvrıklığını koruyarak tele basar.		
6	Dizi, etüt ve eserleri yay çeşitlerine ve yay tekniklerine uygun olarak çalar.		
7	Dizi, etüt ve eserleri; bütün yayda, kesintisiz duyulacak şekilde çalar.		
8	Dizi, etüt ve eserleri; alt yarıda ve üst yarıda, ayrı yaylarda, sesler arasında boşluk olmayacak şekilde çalar.		
9	Dizi, etüt ve eserleri çalarken yayın ve kolun uygun açıyla tel değiştirmiş olmasına dikkat eder.		
10	Tel ve yay değişimlerini pürüzsüz ve vurgusuz ses elde edecek şekilde uygular.		

Not: Gerçekleştirilen her bir davranış için 10 puan alınır.

Not: Gözlenecek davranışlar (ölçütler-kriterler), ders öğretmeninin rehberliğinde yeniden belirlenebilir.

5

ÜNİTE

BİRİNCİ KONUMDA UYGULAMA DAĞARCIĞI

BİRİNCİ KONUMDA UYGULAMA DAĞARCIĞI

Hazırlık Çalışması

Farklı etüt ve eserler çalmanın önemi hakkındaki görüşlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız. Dağarcık oluşturmanın önemi hakkındaki düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. Tonal ve Makamsal Dağar

Keman eğitimi süresince birinci konumda çalışılan, öğrenilen, çalınan veya çalınmak için hazırlanan etüt ve eserlerin toplamına “repertuar”, “dağarcık” ya da “dağar” denir. Dağarcık uygulama; kendini geliştirme, kazanılan bilgi ve becerileri sergileme amacı taşır. Öğrenilen bilgilerin beceriye dönüşebilmesi için çalışmaların düzenli aralıklarla tekrar edilmesi gerekir. Dağarcıkta bulunan eserlerin analiz edilmesi, ezberlenmesi ve aşamalı olarak çalışılması önerilir.

A. Birinci Konumda Etütler

1. Etkinlik

Aşağıda etütleri, yay tekniklerine uygun olarak çalınız.

S. 193

Perpetuum Mobile

Presto Witold Krotkiewski (Vitold Kroçkevski)

1

mp

f *mp*

ff

Coda

dal $\frac{\text{S}}{\text{S}}$ *al* Θ *a poi coda*

mp

p *pizz.*

The musical score is written for a violin in G major (one sharp) and first position. It consists of seven staves of music. The first staff begins with a mezzo-piano (*mp*) dynamic. The second staff starts with a forte (*f*) dynamic and ends with a mezzo-piano (*mp*) dynamic. The third staff features a fortissimo (*ff*) dynamic and includes a fermata over the first measure. The fourth staff concludes with a Coda symbol. The fifth staff is marked 'Coda' and includes the instruction 'dal $\frac{\text{S}}{\text{S}}$ al Θ a poi coda'. The sixth staff is marked mezzo-piano (*mp*). The seventh staff begins with a piano (*p*) dynamic and includes a pizzicato (*pizz.*) instruction. The score is filled with various rhythmic patterns, including sixteenth and thirty-second notes, and includes dynamic markings and articulation symbols.

B. Birinci Konumda Eserler

1. Etkinlik

Aşağıda eserleri, yay tekniklerine uygun olarak çalınız.

Minuet

Minuet 1

Lively minuet tempo

Wolfgang Amadeus Mozart

1

Minuet 2

Frivolity

Moderato

Old Dance

2

Öğrenci

Öğretmen

Canzonetta

Mathieu Crickboom

Allegretto

Öğrenci

Öğretmen

3

The musical score is written for two parts: 'Öğrenci' (Student) and 'Öğretmen' (Teacher). It is in the key of A major (three sharps) and 2/4 time. The tempo is marked 'Allegretto'. The score consists of five systems of music. The first system (measures 1-8) includes a 'V' (Vivace) marking. The second system (measures 9-16) includes a 'V' marking. The third system (measures 17-24) ends with a 'Fine' marking. The fourth system (measures 25-32) includes a 'V' marking. The fifth system (measures 33-40) ends with a 'D.C. al Fine' marking. The score features various musical notations including eighth notes, quarter notes, and sixteenth notes, as well as dynamic markings like 'V' and 'D.C. al Fine'. There are also some performance instructions like '4' and '0' above notes.

S.190

Menuet

Allegretto

Johann Sebastian Bach

4

1. 2.

1. 2.

S. 192

Al Mendili

Tema

Düzenleme: Şinasi Çilden

5

Çeşitleme

Çeşitleme

Hüseyinî Saz Eseri

“Millî Anadolu Havası”

İsmail Hakkı Bey

6

The musical score is written in treble clef, 4/4 time, and D major. It consists of nine staves of music. The first staff starts with a 'V' marking. The score includes various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. There are several triplets and four-note groups marked with '3' and '4'. The piece concludes with a double bar line and repeat signs.

Drama Köprüsü

Uyarlama: Mehmet Akpınar

Yöresi: Rumeli

7

Musical score for Drama Köprüsü, featuring seven staves of music in G major and 3/8 time. The score includes various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. A blue box with the number 7 is positioned to the left of the first staff. The key signature has one sharp (F#) and the time signature is 3/8. The music is written in treble clef. There are several measures with a '4' above them, indicating a four-measure rest or a specific rhythmic pattern. The score ends with a double bar line and repeat dots.

Hüseyini Peşrev

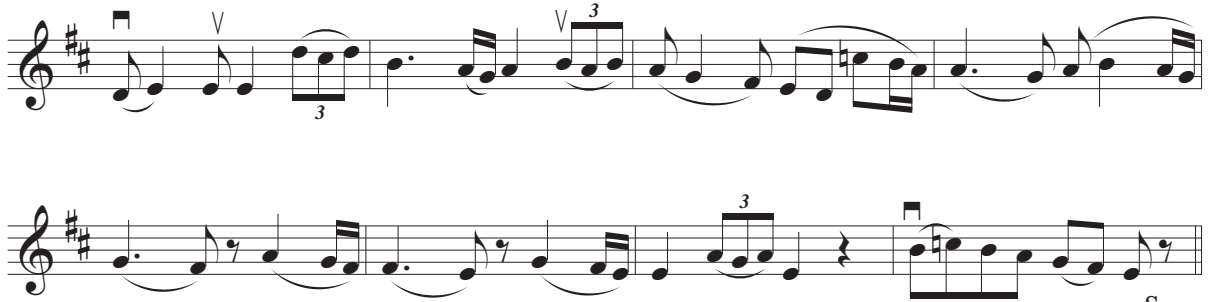
Lavtacı Andon Efendi

8

1. Hane

Teslim

Son

Kerimoğlu Zeybeği

Uyarlama: Mehmet Akpınar

Yöresi: Muğla

9

Musical score for Kerimoğlu Zeybeği, exercise 9. The score is in 2/4 time, key of D major, and consists of six staves of music. The first staff starts with a quarter rest followed by a quarter note D, then a quarter note E, a quarter note F#, and a quarter note G. The second staff continues with a quarter note A, a quarter note B, a quarter note C, and a quarter note D. The third staff has a quarter note E, a quarter note F#, a quarter note G, and a quarter note A. The fourth staff has a quarter note B, a quarter note C, a quarter note D, and a quarter note E. The fifth staff has a quarter note F#, a quarter note G, a quarter note A, and a quarter note B. The sixth staff has a quarter note C, a quarter note D, a quarter note E, and a quarter note F#. The score includes various musical notations such as slurs, ties, and dynamic markings.

La Cucaracha

Allegro

Meksika Halk Şarkısı

10

Musical score for La Cucaracha, exercise 10. The score is in 3/4 time, key of D major, and consists of three staves of music. The first staff starts with a quarter rest followed by a quarter note D, then a quarter note E, a quarter note F#, and a quarter note G. The second staff continues with a quarter note A, a quarter note B, a quarter note C, and a quarter note D. The third staff has a quarter note E, a quarter note F#, a quarter note G, and a quarter note A. The score includes various musical notations such as slurs, ties, and dynamic markings.

Our Thanks Giving Holiday

Cristian Henrich Hohmann

11

The musical score is written for two staves, I and II, in a 4/4 time signature with a key signature of one sharp (F#). The piece is marked with a forte (*f*) dynamic at the beginning and a piano (*p*) dynamic later on. It includes various musical notations such as slurs, accents, and fingerings (0, 1, 2, 3, 4). Specific markings include 'V' (likely vibrato or breath mark), 'rit.' (ritardando), and 'p' (piano). The score is divided into several systems, each with two staves. The first system starts with a forte dynamic and features a triplet in the first staff. The second system continues with a piano dynamic and includes a 'V' marking. The third system has a repeat sign and a 'p' marking. The fourth system features a 'V' marking and a 'f' dynamic. The fifth system includes a 'p' marking and a 'rit.' marking. The sixth system ends with a 'rit.' marking and a 'p' dynamic.

İbrişim Örmüyorlar

Uyarlama: Mehmet Akpınar

Yöresi: Adana

12

The musical score is written in treble clef, 2/4 time, and D major. It consists of eight staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of two sharps (D major), and a 2/4 time signature. The first measure contains a quarter rest followed by a quarter note G4. The second measure has a quarter note A4, and the third has a quarter note B4. The fourth measure contains a quarter note C5, followed by a quarter note B4, and a quarter note A4. The fifth measure has a quarter note G4, and the sixth has a quarter note F#4. The seventh measure contains a quarter note E4, followed by a quarter note D4, and a quarter note C4. The eighth measure has a quarter note B3, followed by a quarter note A3, and a quarter note G3. The first ending is marked with a '1.' and contains a quarter note G4, followed by a quarter note F#4, and a quarter note E4. The second ending is marked with a '2.' and contains a quarter note D4, followed by a quarter note C4, and a quarter note B3. The score concludes with a double bar line.

Ouverture Dal "Goglielmo Tell"

Allegro

Gioacchino Rossini (Coakkino Rossini)

13

f

p

f

p

Fine

D.C. al Fine

İrlanda Halk Şarkısı

14

f

Sarı Zeybek

Uyarlama: Mehmet Akpınar

Anonim

15

Musical score for Sarı Zeybek, page 15. The score consists of eight staves of music in 2/4 time, key of D major. The first staff is marked with a blue box containing the number 15. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, with some measures containing four sixteenth notes beamed together. The score ends with a double bar line and repeat dots. There are two 'V' markings above the final notes of the first and third staves, and one 'V' marking above the final note of the seventh staff.

5. ÜNİTE

The image displays eight staves of musical notation for guitar, arranged vertically. Each staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#), indicating the key of G major. The notation includes various rhythmic values, including eighth and sixteenth notes, often beamed together. Performance markings are present throughout, including fret numbers (e.g., '4' above notes), vibrato markings ('V' above notes), and a '0' above a whole note in the second staff. The music concludes with double bar lines and repeat dots at the end of each staff.

İzmir Kordon Zeybeği

Uyarlama: Mehmet Akpınar

Yöresi: İzmir

16

The musical score for İzmir Kordon Zeybeği is presented in ten staves of music. The key signature is G major (one sharp) and the time signature is 9/4. The notation includes various rhythmic values, accidentals, and performance markings. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp. The second staff includes a '0' marking above the first note. The third staff includes a '4' marking above the first note. The fourth staff includes a '4' marking above the first note. The fifth staff includes a '4' marking above the first note. The sixth staff includes a '4' marking above the first note. The seventh staff includes a '4' marking above the first note. The eighth staff includes a '0' marking above the first note. The ninth staff includes a '0' marking above the first note. The tenth staff includes a '0' marking above the first note. The score concludes with the marking 'D.C. al Fine'.

Si Minör Konçerto

Oscar Rieding (Oskar Riding)

17

mf

f

mf

f

mf

f

p

f risoluto

f

mf

f

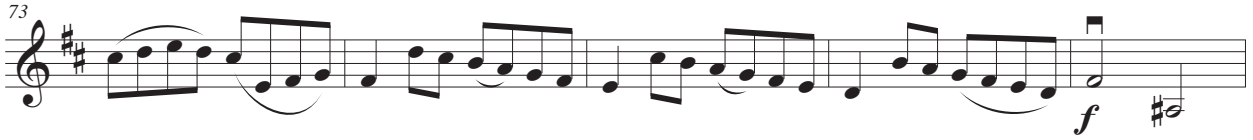
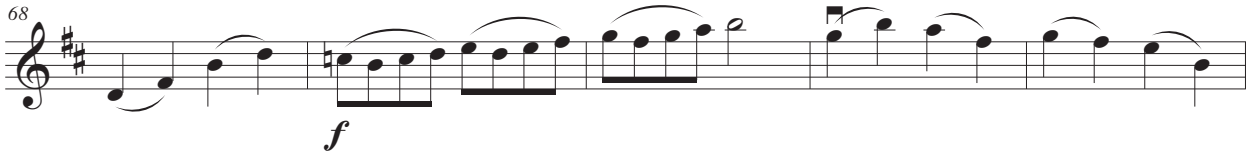
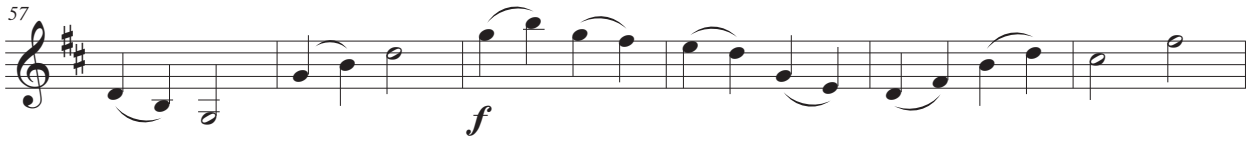
46

mf

V

51

f

Atatürk'ün Sanata ve Sanatçıya Bakışı

Büyük Önder Atatürk, Cumhuriyet'in kuruluşunun ardından, toplumsal dehasını bir kez daha göstererek Türk ulusunun kültürel alanda da gelişiminin şart olduğunu belirtmiş, kültür ve sanat alanında da birçok yenilik getirmiştir. Türkiye'de yüksek bir medeniyet seviyesine ulaşılması hedefini yakalayan Atatürk, sanata verdiği önemle modern Türk sanatlarının öncüsü ve mimarı olmuştur.

Daha Ankara'da otel, lokanta yokken O Avrupa'ya resim, müzik tahsiline insanları yolladı. Cemal Reşit Rey, Ulvi Cemal Erkin, Adnan Saygun gibi kompozitörler ile Çallı İbrahim, Namık İsmail gibi ressamlar bunlardan bazılarıdır (Vedat Nedim Tör, 1923 Sanat ve Bilim Konferansı). Atatürk, Türkiye'nin yeniden yapılanma döneminde, milli kültürü yansıtan bir sanat anlayışının oluşması adına önemli adımlar atmıştır. Atatürk, sanatın Türk Milleti için önemini şu veciz sözleri ile ifade etmiştir:

Güzel sanatlarda muvaffak olmak, bütün inkılaplarda başarıya ulaşmak demektir. Güzel sanatlarda muvaffak olamayan milletler ne yazık ki, medeniyet alanında yüksek insanlık sıfatıyla yer almaktan ılelebet mahrum kalacaklardır.

Türk müziği, Mustafa Kemal Atatürk'ün önem verdiği bir diğer konu olmuştur. İlk Türk operasının hazırlanması için ünlü müzisyen Adnan Saygun'u görevlendiren Atatürk, Cemal Reşit Rey'e de ilk konservatuarı kurdurmuştur. Türk müziğinin, akademik alt yapısının da güçlü olması

gerektiğine inanmış ve eğitim amacıyla genç Türk müzisyenlerini yurt dışına göndermiştir. Bu müzisyenler, geri dönüşlerinde Türkiye'ye dağılarak Türk müziğinin ve dolayısıyla Türk sanatının kalkınmasını sağlamışlardır.

Atatürk bir konuşmasında şöyle demiştir: "Milletimizin güzel sanatlar sevgisini her türlü vasıta ve tedbirlerle besleyerek inkişaf ettirmek milli ülkümüzdür."

Güzel sanatlar alanında Cumhuriyet döneminin ilk 15 yılında devrim sayılabilecek çalışmalar yapılmıştır. "Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli kültürdür" diyen Atatürk, güzel sanatlar alanındaki çalışmalarını bizzat yönlendirmiş, başarılı sanatçıları ödüllendirmiştir.

Çok sesli Batı müziğinin ülkemizde yaygınlaştırılması temel ilke olarak benimsenirken geleneksel Türk müziği türlerinin derleme, araştırma ve geliştirilmesine önem verildi. 1924 yılının Eylül ayında, Ankara'da, Musiki Muallim Mektebi (Müzik Öğretmen Okulu) açıldı. 1936 yılında Ankara Devlet Konservatuvarının açılmasıyla bu okul Gazi Eğitim Enstitüsü'nün müzik bölümüne dönüştürüldü. Ankara Devlet Konservatuvarı, Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu müzik, tiyatro, opera, bale sanatçıları yetiştirmeye başladı. "Türk Beşleri" olarak tanınan sanatçılar ilk sonat, senfoni, konçerto ve operalarını yazdılar. 1934 yılında ilk Türk operası olan Ahmet Adnan Saygun'un Öz Soy ve Taşbebek operaları, Ankara Halkevinde temsil edildi. Darülelhan'ın (İstanbul Belediye Konservatuvarı) öğretim programı yeniden düzenlendi. Türk müziği derslerinin yanında Batı müziği derslerine de yer verildi.

Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrasının temeli olan İstanbul'daki Muzıka-i Hümayun, Mart 1924'te Ankara'ya getirildi ve Riyaset-i Cumhur Musiki Heyeti adını aldı. 1933'te bando bölümü orkestradan ayrıldı. Orkestranın şefliğini 1935 yılına kadar Zeki Üngör ve Ahmet Adnan Saygun yaptı. 1935'te Alman Ernst Praetorius şefliğe getirildi. Bu şefin yönetiminde orkestra büyük gelişme gösterdi.

Türk toplumuna evrensel müziğin çok sesli ezgilerini tanıtmayı, sevdirmeyi amaçlayan Atatürk, Türk musiki-sinin gücünü ve etkisini hiçbir zaman görmezden gelmemiş; şarkılar ve türküler onun günlük yaşamının bir parçası olmuştur adeta.

Türk kültüründe önemli bir yere sahip olan türkülerin toplumun bir aynası olduğunu, hüznü ve sevinci içerisinde barındırdığını iyi bilen Büyük Önder, "Müzik hayatın neşesi, ruhu, sevinci ve her şeyidir" demek suretiyle, müziğin yaşamın ta kendisi olduğunu ifade etmiştir.

Yazar tarafından derlenmiştir.

Piyano Eşlikleri

Long, Long Ago

Thomas Haynes Bayly

Moderato

Keman *mf* By Üy

Piyano

mf *p*

f *p*

f *p*

S.108

“King Arthur” Operasından

Henry Purcell

Allegretto

Keman

Piyano

Menuet

Eloadasi Darabok

Keman

Piyano

mf *p*

mf *p*

mf

mf

p *mf*

p *mf*

p *mf*

p *mf*

S. 129

Rondo

Allegro

Johann Sebastian Bach

Keman

5. ÜNİTE

20

4 *V* 0 *f* 4

25

30 *p* *V*

35 *f* *f*

Detailed description of the musical score: The score is written in D major (two sharps) and 2/4 time. It consists of five systems, each with a vocal line and a piano accompaniment. The piano part is divided into two staves (treble and bass clef).
- System 1 (measures 20-24): The vocal line starts with a quarter note D4, followed by a quarter rest, then a quarter note E4 with a trill (marked '4'), a quarter note F#4 with a mordent (marked 'V'), a quarter note G4 with a mordent (marked '0'), and a quarter note A4 with a trill (marked '4'). The piano accompaniment features chords and arpeggios. Dynamics include *f*.
- System 2 (measures 25-29): The vocal line continues with quarter notes B4, A4, G4, and F#4. The piano accompaniment continues with chords and arpeggios. Dynamics include *f*.
- System 3 (measures 30-34): The vocal line starts with a quarter note E4 with a trill (marked '4'), followed by a quarter note D4 with a trill (marked '4'), a quarter note C#4 with a trill (marked '4'), a quarter note B4 with a trill (marked '4'), and a quarter note A4 with a trill (marked '4'). The piano accompaniment features chords and arpeggios. Dynamics include *p*.
- System 4 (measures 35-39): The vocal line starts with a quarter note G4 with a trill (marked '4'), followed by a quarter note F#4 with a trill (marked '4'), a quarter note E4 with a trill (marked '4'), a quarter note D4 with a trill (marked '4'), and a quarter note C#4 with a trill (marked '4'). The piano accompaniment features chords and arpeggios. Dynamics include *f*.

39

p

43

f

47

V

51

Menuet

Johann Sebastian Bach

Allegretto

Keman

Piyano

The first system of the musical score consists of three staves. The top staff is a single treble clef line for the violin, starting with a half note G4, followed by quarter notes A4, B4, and C5, then a half note D5. The piano accompaniment is shown in grand staff notation (treble and bass clefs). The right hand plays chords and moving lines, while the left hand plays a steady eighth-note bass line.

The second system continues the musical piece. The violin line features a half note D5, followed by quarter notes E5, F5, and G5, then a half note A5. The piano accompaniment continues with similar harmonic and rhythmic patterns.

The third system concludes the piece with first and second endings. The violin line has a half note B5, followed by quarter notes C6, D6, and E6, then a half note F6. The piano accompaniment features a final chord and a concluding bass line. The first ending leads to a repeat sign, and the second ending provides an alternative conclusion.

Al Mendili

Düzenleme: Şinasi Çilden

Tema

Keman

Piyano

Çeşitleme

Çeşitleme

S. 170

Perpetuum Mobile

Witold Krotkiewski

Presto $\frac{4}{4}$

Keman *mf* *mf*

Piyano *mp*

p

mf *mp*

5. ÜNİTE

First system of musical notation. The top staff (treble clef) features a complex rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes, marked with a forte *f* dynamic. The bottom staff (bass clef) provides a harmonic accompaniment with chords and single notes, marked with a mezzo-forte *mf* dynamic.

Second system of musical notation. The top staff continues with intricate rhythmic patterns, alternating between mezzo-piano (*mp*) and forte (*f*) dynamics. The bottom staff continues with harmonic accompaniment, marked with piano (*p*) and mezzo-forte (*mf*) dynamics.

Third system of musical notation. The top staff features a dense texture of sixteenth-note patterns, marked with mezzo-piano (*mp*). The bottom staff continues with harmonic accompaniment, marked with piano (*p*).

Fourth system of musical notation, concluding the piece. It features a first ending (1.) and a second ending (2.) in the top staff. The bottom staff provides a final accompaniment with a melodic line in the bass clef.

Ölçme ve Değerlendirme

1. Düzeyinize uygun etüt ve eser çalmanın önemini açıklayınız.

.....
.....
.....
.....

2. Dağarcığınızda yer alan etüt ve eserleri ezberleyerek çalmanın faydalarını söyleyiniz

.....
.....
.....
.....

KONTROL LİSTESİ

YÖNERGE: Dizi, etüt ve eserleri çalma becerinizi değerlendirmek amacıyla aşağıda verilen kontrol listesini öğretmeniniz ile doldurunuz. Kontrol listesindeki davranışlardan gözlemlenenler için “gerçekleşti”, gözlemlenmeyenler için “gerçekleşmedi” sütununa (✓) işareti koyunuz.

SIRA NO	GÖZLENECEK DAVRANIŞLAR	GERÇEKLEŞTİ	GERÇEKLEŞMEDİ
1	Giysisi, dinleti ya da konser için uygundur.		
2	Sahneye çıkarken çalgısını uygun şekilde taşır ve seyirciyi selamlar.		
3	Eserleri, kendisine eşlik eden çalgıyla uyumlu çalar.		
4	Minör, majör ve makamsal ezgileri deşifre ederek çalar.		
5	Minör, majör ve makamsal ezgileri, yay çeşitlerine ve yay tekniklerine uygun çalar.		
6	Minör, majör ve makamsal ezgileri bütün yayda, kesintisiz duyulacak şekilde çalar.		
7	Minör, majör ve makamsal ezgileri alt yarıda, ayrı yaylarda, sesler arasında boşluk olmayacak şekilde çalar.		
8	Minör, majör ve makamsal ezgileri üst yarıda, ayrı yaylarda, sesler arasında boşluk olmayacak şekilde çalar.		
9	Dizi, etüt ve eserleri çalarken yayın ve kolun uygun açıyla tel değiştirmiş olmasına dikkat eder.		
10	Minör, majör ve makamsal ezgileri çalarken pürüzsüz ve vurgusuz ses elde eder.		

Not: Gerçekleştirilen her bir davranış için 10 puan alınır.

Not: Gözlenecek davranışlar (ölçütler-kriterler), ders öğretmeninin rehberliğinde yeniden belirlenebilir.

EKLER

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Adı ve Soyadı :

Sınıfı :

Numarası :

YÖNERGE: Aşağıdaki tablo, kendinizi değerlendirmeniz için hazırlanmıştır. Dizi, etüt ve eser çalışmalarınızdaki performansınızı en doğru şekilde ifade eden seçeneğin altına (✓) işareti koyunuz.

Sıra No	DEĞERLENDİRİLECEK TUTUM VE DAVRANIŞLAR	DERECELER		
		Her zaman	Bazen	Hiçbir zaman
1	Planlı çalışmaya özen gösterdim.			
2	Çeşitli kaynaklardan, kitabımdakilerle aynı niteliklere sahip müzik eserleri araştırdım.			
3	Araştırdığım müzik eserlerini dinledim, bu eserlerle kitabımdaki eserler arasında ilişki kurmaya çalıştım.			
4	Çalışmalarımnda, öğretmenimin keman çalma tekniği ile ilgili önerilerini dikkate aldım.			
5	Çalışma zamanım verimli biçimde kullandım.			
6	Makamsal eserleri transpoze uygulamalarla çaldım.			
7	Tonal-makamsal dizi, etüt ve eserleri pratik yaparak pekiştirdim.			

Çalışmalarım Sırasında En İyi Yaptığım Şeyler ve Diğer Yorumlarım:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Not: Öz, akran ve grup değerlendirme formlarının sonuçları öznel olduğundan öğrencilere, bu değerlendirmelerin sonuçlarına göre not verilmemelidir. (Uygulama kâğıdı, öğrencinin gelişimini takip etmek için arşivde saklanabilir.)

AKRAN DEĞERLENDİRME FORMU

YÖNERGE: Bu form arkadaşınızı değerlendirmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı en doğru yansıtan seçeneğe (✓) işareti koyunuz.

Etkinlik Adı : .....

Uygulayanın
Adı Soyadı : .....

Arkadaşının
Adı Soyadı : .....

Sınıfı : .....

Numarası : .....

Tarih : .....

Sıra No	ÖLÇÜTLER	Her zaman	Bazen	Hiçbir zaman
1	Arkadaşım, etkinlikten önce gerekli egzersizleri yapar.			
2	Arkadaşım, sahneye çıkarken kurallara uyar.			
3	Arkadaşım, diğer arkadaşlarıyla ve öğretmeniyle uyumlu çalmak konusunda dikkatlidir.			
4	Arkadaşım, etüt ve eserleri seslendirirken tonal ve makamsal özelliklere dikkat eder.			
5	Arkadaşım, etüt ve eserleri seslendirirken çalgıyı doğru teknik ile kullanmaya dikkat eder.			
6	Arkadaşım, çalgısıyla uyum içerisinde hareket eder.			
7	Arkadaşım, çalgısını çalarken performansına önem verir.			
8	Arkadaşım, seyirciyi selamlama ve sahneden çıkma kurallarına dikkat eder.			
TOPLAM				

Not: Akran değerlendirme formunun sonunda, iki kez "bazen" ya da bir kez "hiçbir zaman" seçeneğini işaretlediyseniz arkadaşınızın bu nitelikleri tekrar kazanması için ona önerilerde bulunabilirsiniz.

Not: Öz, akran ve grup değerlendirme formlarının sonuçları öznel olduğundan öğrencilere, bu değerlendirmelerin sonuçlarına göre not verilmemelidir. (Uygulama kâğıdı, öğrencinin gelişimini takip etmek için arşivde saklanabilir.)

GRUP DEĞERLENDİRME FORMU

YÖNERGE: Bu form arkadaşlarınızı değerlendirmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Arkadaşlarınızın/grubunuzun çalışmalarını en doğru yansıtan seçeneğe (✓) işareti koyunuz.

Etkinlik Adı : .....

Etkinliği Dolduran

Öğrencinin İsmi : .....

Arkadaşlarının İsimleri : .....

Öğrenci Numaraları : .....

Sınıfı : .....

Tarih : .....

Sıra No	ÖLÇÜTLER	Her zaman	Bazen	Hiçbir zaman
1	Arkadaşlarım, etkinlikten önce gerekli egzersizleri yapar.			
2	Arkadaşlarım, sahneye çıkarken kurallara uyar.			
3	Arkadaşlarım, birbirleriyle uyumlu çalmak konusunda dikkatlidir.			
4	Arkadaşlarım, etüt ve eserleri seslendirirken tonal ve mamsal özelliklere dikkat eder.			
5	Arkadaşlarım, etüt ve eserleri seslendirirken çalgıyı doğru teknik ile kullanmaya dikkat eder.			
6	Arkadaşlarım, çalgılarıyla uyum içerisinde hareket eder.			
7	Arkadaşlarım, çalgılarını çalarken performanslarına önem verir.			
8	Arkadaşlarım, seyirciyi selamlama ve sahneden çıkma kurallarına dikkat eder.			
	TOPLAM			

Not: Grup değerlendirme formunun sonunda, iki kez "bazen" ya da bir kez "hiçbir zaman" seçeneğini işaretlediyseniz arkadaşlarınızın bu nitelikleri tekrar kazanmaları için onlara önerilerde bulunabilirsiniz.

Not: Öz, akran ve grup değerlendirme formlarının sonuçları öznel olduğundan öğrencilere, bu değerlendirmelerin sonuçlarına göre not verilmemelidir. (Uygulama kâğıdı, öğrencinin gelişimini takip etmek için arşivde saklanabilir.)

SÖZLÜK

A

allegretto	Allegrodan daha yavaş.
allegro	İtalyanca “neşeli” anlamına gelir. Eserin hızlı çalınacağını gösterir. Metronom değeri 120-168 dir.
allegro moderato	Orta derecede neşeli ve çabuk.
allegro con fouco	Çabuk ve ateşli.
andante	Ağırca, ağıra yakın anlamındadır. Metronom değeri 76-108 dir.
aralık	İki nota arasındaki ses yüksekliği.
arpej	Bir dizinin akorlarını oluşturan notaların birbiri ardına tek tek çalınması.
a tempo	Yeniden önceki tempoya dönüş.

B

bemol	Önüne konulduğu notayı yarım ses kalınlaştıran ses değiştirici işaret.
boş tel	Herhangi bir parmağın basılı olmadığı tel. Açık tel.
bourree (bure)	Bir vuruşluk eksik ölçüyle başlayan 2/4 veya 4/4 ölçü sayılı, canlı ve neşeli Fransız dans müziği.

Ç

çeşitleme (variation)	Bir temanın, bir düşüncenin ritim ve melodi değişiklikleriyle tekrarlanması.

D

D.C. al Fine	En başa dön ve “fine” yazan yerde bitir.
diyaz	Önüne geldiği notayı yarım ses incelten (tizleştiren) işaret.
dizi	Gam, bitişik olarak sıralanan (bazı diziler bitişik olmayabilir) bir seri sestem oluşur. Bir diatonik gam bitişik olarak art arda dizilen yedi sestem ortaya çıkar.
 dolu tel	Bir veya daha çok parmağın tele basılı olduğu durum. Kapalı tel.
duetto (duet)	İki ses için yapıt. İkili.

E

espressivo	Anlamlı, duygulu, ifadeli ve etkili.
estudio	Çalışma.
etüt	Çalışma, alıştırma parçası, egzersiz.

F

fine	Son.
folkSong	Halk şarkısı.
forte (f)	Kuvvetli

H

halay	Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, İç Anadolu, Orta Karadeniz ve Çukurova bölgesinde oynanan halk oyunlarının genel ismidir.

K

konçerto Solo çalgı ve orkestra için bestelenmiş müzik eseri.
konçertino Küçük konçerto.

L

livel Canlı.

M

majör dizi Sözlük anlamı daha büyük. Müzikte beş tam iki yarım tondan oluşan izi. (Sıralaması iki tam bir yarım üç tam bir yarım şeklindedir.)
menuet (menüet-minuet) 3/4 lük, orta hızda küçük adımlarla oynanan bir Fransız dansıdır.
mezzoforte (mf) Orta kuvvetle
mezzopiano (mp) Orta hafiflikte
minör dizi Sözlük anlamı daha küçük. Bir tam bir yarım iki tam bir yarım iki tam sesin sıralanmasıyla oluşur.
moderato İtalyanca "orta hız" demektir. Metronom değeri 108-120 dir.

N

nimsofyan İki zamanlı, iki zamanlı basit bir usûldür.

O

oktav: Sekizli aralık.

P

piano (p): Hafif

R

rondo Ana temanın sonraki temalar arasında tekrarlanmasıyla oluşan dans müziği formu.

S

senfoni: Sonat formundaki büyük orkestra yapısı.
simile Benzer, aynı şekilde.
study Çalışma.
sonat Bir, iki veya üç çalgı için bestelenmiş, üç veya dört bölümden oluşan müzik eseri.

T

tavus dansı Üç bazen dört vuruşlu, ağır hareketli bir dans müziği.
tema: Bir müzik yapısını oluşturan ana motif.
traditional Geleneksel.
tonal Ton ile ilgili, majör veya minör tonlardan biri ile ilgili.

V

vielle Telli çalgıların eski adı.

KAYNAKÇA

- AKBULUT** Hasan Hüseyin, *Keman Öğretim Yöntemleri ve Öğretmenlerin İzleyeceği Yollar*, Filarmoni Dergisi, S-78, 79, 80, 81, 82, Ankara, 1973.
- AKPINAR**, Mehmet, *Keman Eğitimi İçin Makamsal Ezgiler Albümü*, Ankara, 2005.
- ATATÜRKÇÜLÜK** (Cilt 1), MEB Yayınları, İstanbul, 1988.
- ALAPINAR**, Hazar, *Keman Yapım Tarihi, Sevda-Cenap And Müzik Vakfı Yayınları*, Ankara, 2003.
- ALPAGUT**, Uğur, “*Keman Eğitiminde “Detaş” Tiplerindeki Hız-Uzunluk Değişimleri İle Sağ El Bilek ve Kol Üzerinde Açısız/Devinışsel Etkileşimler*”, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, XVIII (1), 2005, S 1-10.
- APPLEBAUM**, Samuel, *Beautiful Music For Two String Instruments*, Alfred Music, CA, 1985.
- BANG**, Maia, *Violin Method Part I: Elementary Rudiments*, Op. 42 , Carl Fischer, Inc., New York.
- BANG**, Maia, *Violin Method Part II: More Advanced Studies*, Op. 43 , Carl Fischer, Inc., New York.
- BANG**, Maia, *Violin Method Part III: Third and Second Pozitions*, Op. 44 , Carl Fischer, Inc., New York.
- BERKLEY**, Harold, *The Modern Technique Of Violin Bowing*, New York: G. Schirmer, Inc., 1943.
- CAN**, Ömer, *Keman Eğitimi-I*, Önder Matbaacılık Ltd. Şti., Ankara, 2006.
- COLLEDGE**, Katherineand Hugh, *Waggon Wheels*, Boosey&Hawkes Music Publishers Ltd., United Kingdom, 1988.
- CRICKBOOM**, Mathieu, *Violinschule I*, Schott Freres Editeurs, Bruxelles, 1929.
- ÇEVİK**, Suna, *Koro Eğitimi Yönetimi ve Teknikleri*, Yurtrenkleri Yayınevi, Ankara, 1999.
- ÇILDEN**, Şeyda, *Bireysel Çalgı Eğitiminde Temel İlkeler ve Etkili Faktörler*, Çağdaş Eğitim 272, ANKARA, 2001.
- ÇILDEN**, Şeyda ve Yılmaz ŞENDURUR, *Keman için Piyano Eşlikli Albüm-1*, Evrensel Müzik Evi, Ankara, 2003.
- ÇOBAN**, Sibel, *Keman için 6 Kolay Konçerto* , Müzik Eğitimi Yayınları, Ankara, 2008.
- DARABOK**, Eloadası, *Vortragsstückefür Violineund Klavier*, Editio Musica Budapest, 1971.
- GALAMIAN**, Ivan, *Principles of Violin Playing-Teaching*, Englewood Cliffs, N. J: Prentice-Hall, Inc., 1962.
- GÜNAY**, Edip ve Ali UÇAN, *Çevreden Evrene Keman Eğitimi-1*, Dağarcık Yayınları, Ankara, 1980.
- HAYES**, Antonella Aloigi, *Alighiero Fa Le Scale*, Edizioni Curci, Milano, 2001.
- HOHMANN**, Christian Heinrich, *Practical Method for the Violin, Book I: Exercises in the First Position*, G. Schirmer, Inc., USA, 1910.
- HOHMANN**, Christian Heinrich, *Practical Method for the Violin, Book II: Exercises in the Keys Most Used*, G. Schirmer, Inc., USA, 1910.
- HOHMANN**, Christian Heinrich, *Practical Method for the Violin, Book III: Advanced Exercises in the Keys Most Used*, G. Schirmer, Inc., USA, 1910
- HOHMANN**, Christian Heinrich , *Practical Method for the Violin, Book IV: Exercises in the Higher Positions*, G. Schirmer, Inc., USA, 1910
- KREUTZER**, Rodolphe, *42 Etüden (capricen) für Violine Solo*, Edition Peters, Frankfurt. 1929
- LAOUREUX**, Nicolas, *A Pratical Method for Violin, Part I: Elements of Bowingand Left Hand Technique*, G. Schirmer, Inc., USA 1900

- LAOUREUX**, Nicolas, *A Pratical Method for Violin, Part I Supplement: Thirty Progressive Studies in the First Pozition preceded by Preparatory Exercises*, G. Schirmer, Inc., New York, 1986
- NEUMANN** Eva-Maria, *Geigenschule für Kinder, Helft 1*, Deutscher Verlag für Musik, Leipzig, 2007.
- ORANSAY**, Gültekin, *Müzik Tarihi*, Yaygın Yükseköğretim Kurumu, Ankara, 1977- 1978.
- ÖZGÜR**, Ülkü ve AYDOĞAN Salih, *Gelenekten Geleceğe Makamsal Türk Müziği*, Arkadaş Yayınevi, Ankara, 2015.
- POPE**, Sarah, *A New Tune A Day For Violin I*, Boston Music Company, 2005.
- PRACHT**, Robert, *Neue Violin Etüden Heft III*, Musikverlag Wilhelm Halter Karlsruhe.
- SAGGER**, Turan ve Aytekin ALBUZ, *Eğitim Müziği Besteleme Teknikleri*, Mata Akademi, Ankara, 2008.
- SAY**, Ahmet, *Müziğin Kitabı*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 2001.
- SAY**, Ahmet, *Müzik Ansiklopedisi*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 2005.
- SAY**, Ahmet, *Müzik Tarihi*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 1995.
- SAYDAM**, Akif “Dünyaca Ünlü Müzisyenler De Çocuktuk” Arkadaş Kitabevi Yayınları, Ankara, 1989.
- SITT**, Hans, *20 Studies in the First Position/Book I, Op.32*, B. Schott’s Söhne, Mainz, 1981.
- SITT**, Hans, *20 Studies in the 2., 3., 4., 5. Pozition/Book II, Op.32*, B. Schott’s Söhne, Mainz, 1981.
- SITT**, Hans, *20 Studies in the Changinig of Pozition/ Book III, Op.32*, B. Schott’s Söhne, Mainz, 1981.
- SÖZER**, Vural, *Müzik ve Müzisyenler Ansiklopedisi*, Remzi Kitabevi AŞ Yayınları, İstanbul, 1986.
- SUN**, Muammer, *Türk Müziği Makam Dizileri*, Sun Yayınevi, Ankara, 2004.
- SUZUKİ**, S, *Violin Part Volume 1*, Miam, Florida, U.S.A,1978.
- UÇAN Ali**, *Keman Eğitimi için Özgün Parçalar*, Yurtrenkleri Yayınevi, Ankara, 2001.
- ULUÇ**, Murat Özden, *Müzik İşaretleri ve Terimleri Sözlüğü*, Yurtrenkleri Yayınevi, Ankara. *Violin Playtime Book- 2*, Faber Music Limited, London, 1986.
- WOLFAHRT**, Franz, *Easiest Elementary Method for Beginners on the Violin*, Op. 38, G. Schirmer, Inc., USA 1986
- WOLFAHRT**, Franz, *Fifty Easy Melodious Studies for the Violin, Book I: First Pozition*, Op. 74, G. Schirmer, Inc., USA 1987
- WOLFAHRT**, Franz, *Sixty Studies for the Violin, Book I and II, Op. 45*, G. Schirmer, Inc., New York, 2004.
- WOLFAHRT**, Franz, *Forty Elementary Studies for the Violin*, Op. 54, G. Schirmer, Inc., USA. 1987

GÖRSEL KAYNAKÇA

- Sayfa 64, <https://www.dreamstime.com>, ID. 30239677. Erişim tarihi: 28.06.2017
- Sayfa 74, <https://www.dreamstime.com>, ID. 75737878. Erişim tarihi: 28.06.2017
- Sayfa 75, <https://www.dreamstime.com>, ID. 91162773. Erişim tarihi: 28.06.2017
- Sayfa 76, <https://www.dreamstime.com>, ID. 53601915. Erişim tarihi: 28.06.2017
- Sayfa 101, <https://www.dreamstime.com>, ID. 22253306. Erişim tarihi: 28.06.2017
- Sayfa 100, <https://www.dreamstime.com>, ID. 51363589. Erişim tarihi: 28.06.2017
- Sayfa 107, <https://www.dreamstime.com>, ID. 39763516. Erişim tarihi: 28.06.2017
- Sayfa 108, <https://www.dreamstime.com>, ID. 53601915. Erişim tarihi: 28.06.2017
- Sayfa 113, <https://www.dreamstime.com>, ID. 22253306. Erişim tarihi: 28.06.2017
- Sayfa 117, <https://www.dreamstime.com>, ID. 51363589. Erişim tarihi: 28.06.2017
- Sayfa 118, <https://www.dreamstime.com>, ID. 53601915. Erişim tarihi: 28.06.2017
- Sayfa 123, <https://www.dreamstime.com>, ID. 91162773. Erişim tarihi: 28.06.2017

Sayfa 146, <https://www.dreamstime.com>, ID. 91162773. Erişim tarihi: 29.06.2017

Sayfa 147, <https://www.dreamstime.com>, ID. 30239677. Erişim tarihi: 29.06.2017

Sayfa 156, <https://www.dreamstime.com>, ID. 17082610. Erişim tarihi: 29.06.2017

Sayfa 159, <https://www.dreamstime.com>, ID. 38279505. Erişim tarihi: 29.06.2017

Sayfa 161, <https://www.dreamstime.com>, ID. 28167546. Erişim tarihi: 29.06.2017

Sayfa 166, <https://www.dreamstime.com>, ID. 75737878. Erişim tarihi: 29.06.2017

Sayfa 167, <https://www.dreamstime.com>, ID. 20574014. Erişim tarihi: 29.06.2017

Sayfa 171, <https://www.dreamstime.com>, ID. 5074701. Erişim tarihi: 29.06.2017

Sayfa 177, <https://www.dreamstime.com>, ID. 12606438. Erişim tarihi: 29.06.2017

Sayfa 178, <https://www.dreamstime.com>, ID. 7092315. Erişim tarihi: 29.06.2017

Sayfa 187, <https://www.dreamstime.com>, ID. 866055454. Erişim tarihi: 29.06.2017

Sayfa 197, <https://www.dreamstime.com>, ID. 77642293. Erişim tarihi: 29.06.2017

Görsel 39, <https://www.dreamstime.com>, ID. 7452111. Erişim tarihi: 22.02.2017

Görsel 47, <https://www.dreamstime.com>, ID. 8645693. Erişim tarihi: 24.02.2017

Kitapta kullanılan **fotoğraflar ve diğer görseller**, kitabın grafik tasarım uzmanları tarafından hazırlanmıştır.